

PSALMZINGT ZIJN NAAM

5 HONINGZOETE LEERREDENEN

Uit het boek der Psalmen

DEEL 6

Door

THOMAS WATSON

Predikant te Londen

Deze preken zijn in het Nederlands voor het eerst verschenen in
Alle de Wercken,
Amsterdam 1665.

Vertaald door ds. Joh. Fabricius

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2008**

De titel: *honingzoete leerredenen* is ontleend aan een opmerking van een lezer, geschreven in een uitgave met oude druk.

INHOUD

1. Het geestelijk vermaak van de heiligen.

Maar zijn lust is in des Heeren Wet. Psalm 1: 2.

2. Een christen op de berg.

En hij over denkt Zijn Wet dag en nacht. Psalm 1: 2.

3. Het merkteken en de kroon van de oprechten.

Let op den vrome, en ziet naar den oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn. Psalm 37: 37.

4. Een voorspraak voor de armen.

Hij strooit uit, hij geeft den nooddriftigen; zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid. Psalm 112: 9.

5. Een christen op aarde, én al in de hemel.

Word ik wakker, zo ben ik nog bij U. Psalm 139: 18.

1. Het geestelijk vermaak van de heiligen.

Maar zijn lust is in des Heeren Wet. Psalm 1: 2.

1. Passieve goedheid is niet genoeg tot zaligheid.
2. Wat wij moeten verstaan door Gods wet, zijn lust daarin en de lering hieruit.
3. Waar het geestelijk vermaak van de heiligen vandaan komt.
4. Een kenbaar verschil tussen een kind van God en een huichelaar.
5. Twee consciëntie gevallen opgelost.
6. Beproeving van een christen of hij zijn lust in God vindt.
7. Aansporing tot dit heilig vermaak.
8. Hoe een christen tot vermaak in Gods wet kan komen.
9. Dit heilig vermaak moet dankbaarheid werken

1. Passieve goedheid is niet genoeg tot zaligheid.

Zoals het boek *Het Hooglied* van Salomo genoemd wordt: *het lied der liederen*, betekende volgens de Hebreeuwse taal een zeer voortreffelijk lied, zo mag Psalm 1 wel genoemd worden *een Psalm der Psalmen*. Zij behelst het merg en de kwintessentie van de christenheid. Wat Hieronymus zegt van de brieven van de apostel Paulus, *dat ze zowel kort als lang zijn*, mag in waarheid ook van deze Psalm gezegd worden. Ze is kort van stijl en lang van inhoud. Deze Psalm is als eerste gesteld, want ze is als een weergave uit de hele Heilige Schrift. Deze Psalm wordt getooid met het woord *welgelukzalig* op haar hoofd. Ze begint waar wij allen hopen te eindigen. Ze mag met recht *een leidman van de christenen* worden genoemd, die de onbetrouwbare welgronden ontdekt waarin de goddelozen in het verderf zinken, vers 1; en de vaste grond aanwijst daar de heiligen veilig op wandelen naar de hemel, vers 2.

De tekst is een korte inhoud van de hele Godsvrucht: ***Maar zijn lust is in des Heeren Wet en hij over denkt Zijn Wet dag en nacht.*** Ieder woord heeft zijn nadruk. Ik begin met het eerste woord.

Maar. Dit ‘maar’ is vol van geestelijke wijn; wij zullen het vat omhoog heffen, een weinig ervan proeven en dan verdergaan. ***Maar,*** is hier een woord van tegenstelling. De Godzaligen worden hier beschreven:

1. *Negatief, bij wijze van ontkenning;* in drie bijzondere opzichten.

A. Hij wandelt niet in de raad der goddelozen. Hij neemt geen deel in hun raad. Hij neemt geen verkeerde raad aan en hij geeft geen verkeerde raad.

B. Hij staat niet op de weg der zondaren. Hij verkeert niet bij degenen die in Gods gericht niet kunnen bestaan, vers 5.

C. Hij zit niet in het gestoelte der spotters. Laat het een stoel van staatsie zijn, hij wil er niet op zitten. Hij weet dat die ten slotte zeer ongemakkelijk zal worden. Zitten, betekent een aandeel hebben in de zonde. *Gij zit en spreekt tegen uw broeder*, Psalm 50: 20. Het houdt in, een familiale omgang en gemeenzaamheid met de zondaars. *Ik zit niet bij de ijdele lieden*, Psalm 26: 4. Dat wil zeggen, *ik kies hun gezelschap niet.* Een Godzalige schuwt alle vriendschap en gemeenschap met goddelozen. Hij kan wel

met hen handelen, maar hij zal met hen geen gemeenschap oefenen. Hij mag wel beleefd tegen hen zijn, zoals burenen, maar hij zal zich door de band van vriendschap aan hen niet verbinden. Diamanten en stenen kunnen wel bij elkaar liggen, maar zij groeien niet vast aan elkaar.

2. *De Godzalige wordt stellerwijze beschreven.* Bij wijze van stelling, of in de tekst als een tegenstelling: *Maar zijn lust is in des Heeren wet.* Dat geeft ons de volgende overweging:

Dat passief, of negatief goed te zijn, niet genoeg is om in de hemel te komen. Bijvoorbeeld, geen spotter te zijn is goed, maar dat is niet genoeg. Velen zijn er in de wereld die in hun Godsdienst geheel en al passief zijn. Zij zijn geen dronkaards, geen vloekers of zweeders, en daarom zegenen zij zichzelf en denken dat het goed met hen is. Zie hoe de Farizeeër zwetst in Lukas 18: 11: *o God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers,* enzovoort. Helaas, geen ergerlijk zondaar te zijn, maakt iemand net zo min tot een goed christen als een nul vóór een cijfer enige waarde heeft. Een Godzalige gaat verder: hij zit niet in het gestoelte der spotters, maar zijn lust is in des Heeren Wet. De Heere beveelt ons *van het kwade af te wijken en het goede te doen*, Psalm 34: 15. Het zal in de oordeelsdag een armzalig woord zijn, als men zegt: *Heere, ik heb mezelf van grove en vuile zonden gewacht; ik heb niemand schade noch kwaad gedaan.* Maar, wat goed is daarin? Wat goed is er in u? Het is niet genoeg voor een arbeider in de wijngaard, dat hij geen schade doet, dat hij de bomen niet kraakt, dat hij de tuin niet beschadigt en uittrekt; maar als hij in de wijngaard niet wil werken, dan verliest hij zijn loon. Het is voor ons niet genoeg dat wij in de oordeelsdag kunnen zeggen: *wij hebben geen kwaad gedaan, wij hebben in geen grove en grote zonden geleefd;* maar de vraag is: welk goed hebben wij in de wijngaard gedaan? Waar is de genade die wij ontvangen hebben? Kunnen wij die tonen? Zo niet, dan zullen wij ons loon verliezen en onze zaligheid missen.

Nuttigheid, tot lering.

Houdt u niet tevreden met het ontkennende deel van de Godsdienst. Velen bouwen de hoop van hun zaligheid op dit zwakke fundament. Zij hebben nooit een grove zonde bedreven, niemand kan hen van een vuile misdaad beschuldigen; dat zijn hun geloofsbrieven die zij kunnen tonen. Tot zulken heb ik drie dingen te zeggen:

1. U kunt wel uitwendig zo kwaad niet wezen, maar dat u echter inwendig niet goed bent. U kunt net zo ver van genade als van de zonde zijn. Al kan niemand zeggen dat uw oog donker is, echter kan uw ziel een zwarte kleur hebben. Hoewel uw handen geen ongerechtigheid werken, echter kan uw hoofd ongerechtigheid bedenken. Al hangt er geen eilooft (altijd groene klimop) voor de deur, echter kunt ge uw waren wel bedekt verkopen. Een boom kan vol wormen zijn, hoewel die door haar schone bladeren zó bedekt zijn, dat ze niet gezien worden. De schone bladeren van burgerlijke zedigheid kunnen u voor de ogen van de mensen wel bedekken, maar God ziet het gewormte van hoogmoed, ongelooft en gierigheid in uw hart. *Gij zijt het,* zegt Christus, *Die uzelf rechtvaardigt voor de mensen; maar God kent uw harten,* Lukas 16: 15. Iemand kan wel zedelijk niet kwaad zijn, maar echter geestelijk niet goed. Hij kan wel vrij zijn van grote en grove zonden, maar dat hij vol is van verborgen vijandschap tegen God. Al heeft een slang een prachtige kleur echter heeft ze haar vergif en prikkel.

2. Indien u passief goed bent, rekent God u echter zo niet. Al bent u zoveel als een cijfer nul *in* een getal, in Gods rekenkunst wordt u niet in het boek des levens opgeschreven. Neem een stuk koper, al is het zo'n gering metaal niet dan lood of ijzer,

ten opzichte van zilver wordt het niet als goed beschouwd. Al is het gangbaar geld, het is geen zilvergeld. Al bent u niet zo werelds en goddeloos, maar als u niet van een geestelijk alloodi bent, als u het stempel van Gods beeld mist en het opschrift van ware heiligheid bij u ontbreekt, dan bent u niet gangbaar. God rekt u als een koperen christen.

3. Iemand kan zowel verloren gaan door geen goed te doen als door kwaad te doen. Die geen goede vrucht voortbrengt, is zowel bestemd voor het helse vuur, als die kwade vrucht draagt. *Alle boom die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen*, Matt. 3: 10. Iemand kan zowel sterven door niet meer te eten dan door vergif in te nemen. Een akker kan zowel door gebrek aan goed zaad woest worden als door het zaaien van onkruid. Die niet daadwerkelijk bezig is in de werken der liefde zal eens dit droevige vonnis horen: *gaat weg van Mij, gij vervloekte*, enz. *Want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij niet te eten gegeven*, Matt. 25: 42. Er wordt niet gezegd: *gij hebt Mijn spijs van Mij weggenomen*; maar: *gij hebt Mij niet te eten gegeven*. Waarom werden de dwaze maagden buitengesloten? Zij hadden geen kwaad gedaan, ze hadden hun lampen niet gebroken; nee, maar ze hadden geen olie in hun lampen. Hun gebrek aan olie was de oorzaak. Daarom, laat niemand de hoop van zijn zaligheid op veronderstelling bouwen dat hij geen kwaad gedaan heeft. Want dat is op het zand bouwen. Het is een kwaad werk op zand te bouwen; het geeft geen vastheid omdat zand een onvaste stof en onvruchtbare aarde is. Deze kleine korreltjes voegen niets samen. En wanneer iemand toch zijn huis op het zand bouwt, wat is de uitkomst? *De waterstromen komen*, namelijk van vervolging, en de kracht van deze stroming zal het zand wegspoelen en het huis stort in. *De wind waait*, de adem des Heeren zal als een sterke wind zo'n los en zanderige gebouw naar de hel blazen. Zie dan toch toe, dat u niet rust in de mening dat u geen kwaad doet. Zoek verder te gaan om daadwerkelijk goed te doen en zelfs in heiligheid uit te steken.

2. Wat wij moeten verstaan door Gods wet, zijn lust daarin en de leing hieruit.

Nu kom ik tot de volgende woorden: *zijn lust is in des Heeren Wet*.

Deze woorden geven ons een dubbele beschrijving van een Godzalig mens.

Ten eerste, *zijn lust is in des Heeren Wet*.

Ten tweede, *hij overdenkt Zijn Wet*.

1. Ik begin met het eerste: *zijn lust is in des Heeren Wet*.

De grote God heeft ieder schepsel de neiging tot verlustiging en vermaak ingeschapen. Ieder schepsel heeft door de natuurkracht het een of ander daar het zich in verlustigt en vermaakt. Een Grieks poëet zegt: *het schaap volgt het land, het hert de bron, de hond een haas, en Pylades volgt Orestis*. (Wapenbroeders uit de Griekse oudheid) Nu, de ware heiligen hebben niet door de natuurlijke genegenheid maar door Goddelijke ingeving lust en vermaak in de Wet des Heeren. Dit is het rechte merkteken van een christen: *zijn lust is in des Heeren Wet*. Iemand kan zijn beroep doen zonder lust en vermaak; óf omdat het een zwaar werk is, óf omdat er weinig winst of voordeel van komt. Maar een Godzalige dient God met vermaak. Het is zijn spijs en drank om de wil des Heeren te doen. Om dit te verduidelijken moeten wij er op letten wat wij door de Wet des Heeren moeten verstaan. Het woord *Wet* kan in een nauwe of in een brede betekenis opgevat worden.

In een nauwere betekenis betekent het de Wet der zeden of 10 geboden, maar in een brede betekenis houdt het in:

(1). Het hele beschreven Woord van God.

(2). Die waarheden die uit Gods Woord genomen zijn en daarmee overeenstemmen.

(3). Het gehele werk der Godsvrucht, die als een kopie is van Gods Wet en daarmee overeenkomt zoals een kopie met het originele schrift. Het Woord van God is het Origineel van al de Godsvrucht en de Godsvrucht is een uitwerking daarvan. Ik zal het woord Wet nemen in zijn volle breedte en uitbreiding.

2. Wat moeten wij verstaan door *de lust in des Heeren wet*?

In het Hebreeuws staat, zoals de Septuaginta het ook vertalen: *zijn wil is in des Heeren Wet*. Wat wij met onze wil doen, dat doen wij met verlustiging en vermaak. Een Godzalige ziel dient God uit een beginsel van liefde en uit een geheiligde wil. Hij maakt de Wet des Heeren niet alleen tot zijn taak maar ook tot zijn vermaak.

Op deze schriftuurstam zal ik de volgende lering enten: *dat een kind van God, de Heere gewillig en met vreugde dient, hoewel niet volmaakt*. Zijn wil is in des Heeren wet. Hij is geen gedwongen soldaat maar een vrijwilliger. “Het is genoeg dat u een oprechte wil aan God opdraagt, omdat Hij, Die het harten doorzoekt en van binnen ziet, de Getuige, Rechter, Goedkenner, Voorspraak en Bekroner is”, zegt zeker Godgeleerde. Uit deze polsslag mogen wij oordelen of er geestelijk leven in ons is of niet. David erkent dat Gods Wet als zijn vermaak was, Psalm 119: 77. Hij had zijn kroon waar hij vermaak in kon scheppen, hij had zijn muziek waarin hij zich kon verlustigen, maar de vreugde die hij in Gods Wet had ging alle andere vermaken ver te boven. Evenals de vreugde van de wijnoogst te boven gaat de vreugde van een nalezing. *Ik heb vermaak in de Wet Gods naar den inwendigen mens*, Romeinen 7: 21. De Wet van God is mijn vermaak, ja het is mijn zielsvermaak. Het was naar *den inwendigen mens*. Goddelozen kunnen vreugde hebben in het uiterlijke, zoals de honingdauw die de bladeren natmaakt, maar de wijn van Gods Geest verheugt het hart. Paulus had vermaak in de Wet naar *den inwendigen mens*.

3. Waar het geestelijk vermaak van de heiligen vandaan komt.

Het vermaak van de heiligen in de Wet des Heeren komt voor:

1. Uit hun gezonde beoordeling ervan. Het verstand overdenkt en begrijpt de voortreffelijkheid van de Wet van God en daarop maakt deze beoordeling als het eerste beweegmiddel, de genegenheden gaande. *De Wet des Heeren is volmaakt*, Psalm 19: 8. De Wet is onaantastbaar. Zodanig dat ze geen tradities en inzettingen van mensen tot vermeerdering of vervulling nodig heeft. Het Hebreeuwse woord *volmaakt* schijnt een zinspeling te zijn op een volmaakt en volkomen lichaam daar geen leden of vormen aan ontbreken. Gods Wet moet noodzakelijk volmaakt zijn. *Zij kan ons wijs maken tot zaligheid*, 2 Tim. 3: 15. De Septuaginta vertaalt: *de Wet des Heeren is zuiver*; ze is zonder vlek of smet, als wijn die gezuiverd is. Een ziel, deze Wet recht inziende en zoveel luister en volmaaktheid aanschouwende, kan niet anders als zich daarin vermaken. De middelste lamp van de kandelaar in het heiligdom werd eerst aangestoken met het vuur van het altaar, daarna gaf ze haar licht aan de andere lampen. Wanneer het verstand verlicht wordt door het Woord, steekt ze de lampen van de uitgangen des harten en de genegenheden aan.

2. Uit de heersende kracht van de genade. Wanneer genade met autoriteit en Majesteit in het hart komt, dan wordt het hart met lust en vermaak vervuld. Van nature hebben wij geen lust in Gods wet. *Nochtans zeggen zij tot God: wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust*, Job 21: 11. Zij missen niet alleen een behagen in de Wet des Heeren, maar hebben er ook een tegenzin in. Daarom worden zondaars genoemd: *haters Gods*, Romeinen 1: 30. Maar als genade in het hart komt, o wat een verandering gebeurt er dan! De genade weegt het zwaarst. Genade vijlt de

weerspanning van de wil en werkt in de mens een andere geest, zoals er van Kaleb staat in Numeri 14: 24. Genade verandert de wreedheid van de leeuwen in de zachtmoedigheid van de duiven. Zij verandert haat in lust en liefde. Genade brengt de wil in een andere gedaante en werkt gewilligheid en blijmoedigheid in de dienst van God. *Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft*, Psalm 110: 3.

3. Dit heilig vermaak in de Godsdienst komt ook voort uit de lieflijkheid van haar doel. Wij mogen het net van onze heilige plichten blijmoedig laten zinken, omdat wij verzekerd zijn dat wij een heerlijke vangst zullen doen. De hemel op het einde van de plicht geeft lust en vermaak op de weg van de plicht.

4. Een kenbaar verschil tussen een kind van God en een huichelaar.

Eerste nuttigheid, tot onderwijs.

Dit toont ons een duidelijk onderscheid tussen een kind van God en een huichelaar. De een dient God uit het beginsel van liefde en vermaak maar de ander niet. *De Wet Uws monds is mij beter, dan duizenden van goud of zilver*, Psalm 119: 72. Met welk een lust en vermaak telt een gierigaard zijn duizenden! Maar Gods Wet was voor David beter dan al die duizenden. Een kind van God ziet de Godsvrucht niet alleen aan als zijn plicht maar ook als zijn privilege. Een Godzalige bemint alles waar het stempel van Gods beeld op gedrukt is.

- ? Het Woord is zijn vermaak. *Als Uw woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten; en Uw Woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten*, Jeremia 15: 16.
- ? De dag des Heeren is zijn vermaak. *Indien gij uw voet van den sabbat afkeert, van te doen uw lust op Mijn heiligen dag; en indien gij den sabbat noemt een verlustiging*, Jesaja 58: 13.
- ? Het gebed is zijn vermaak. *Ik zal ze verheugen in Mijn bedehuis*, Jesaja 56: 7.
- ? Het gehoor van Gods Woord is zijn vermaak. *Wie zijn ze, die daar komen gevlogen als een wolk, en als duiven tot haar vensteren?* Jesaja 60: 8. Een Godzalige vliegt als een duif tot Gods instellingen op de vleugels van vermaak.
- ? Het sacrament is zijn lust en vermaak. Op deze dag maakt de Heere een vette maaltijd; *een maaltijd van reine wijnen, van vet vol merg, van reine wijnen die gezuiverd zijn*, Jesaja 25: 6. De dag van het avondmaal is een feestdag voor de ziel. Dan voert Christus de ziel in het geestelijk banket- en wijnhuis. Dan ontplooit Hij over haar de banier der liefde, Hooglied 2: 4. *Daar zijn allerzoetste gerechten*, volgens een uitspraak van Augustinus. Daar worden ons de hemelse delicatessen voorgelegd. Christus geeft ons Zijn lichaam en bloed. *In de wonden van Christus slaap ik zonder zorg en rust ik zonder vrees*, zegt zeker Godgeleerde. Dit is de spijs der engelen; dit is de hemelse nectar en Ambrosia; (godenvoedsel) hier is een beker met de Goddelijke natuur geparfumeerd, vol specerijwijn van Gods liefde. Het bloed van Christus is het heil van de christen. De Joden waren gewoon op hun maaltijden hun gasten met olie te verzorgen en hen te kussen. Hier stort Christus de olie der vreugde in de ziel en kust ons met de kussen Zijns monds. Dit is het bad van de grote Koning, waar wij van onze melaatsheid gereinigd en gewassen worden. Een uitgehongerde ziel is na het ontvangen van deze gezegende instellingen geworden als een gewaterde hof. Of, ze is als de Egyptische beemden na het overstromen van de Nijl; florissant en vruchtbaar. Verwondert het u dan nog dat Gods kinderen zulk een vermaak in de heilige dingen hebben? Vandaar dat zij vanzelfsprekend vrijwillig zijn in de Godsvrucht.

Maar met een huichelaar is het zo niet. Hij kan het goede wel doen, maar hij kan het goede niet oprecht willen. Hij kan door dwang doen wát hij doet, echter heeft hij tot het goede geen gewillig vermaak. Hij dient God niet met lust en vreugde. *Zal hij zich verlustigen in den Almachtige?* Job 27: 10. Dat hij geen lust en vermaak heeft in des Heeren wet, blijkt daaruit omdat hij God dient met een afkerige wil. *Hij brengt zijn offer met een schandelijk voornemen*, Spreuken 21: 27. Zo was Kaïn. Het duurde lang voordat Kaïn zijn offer bracht, Genesis 4: 3. *Het geschiedde ten einde enige dagen, dat Kaïn van de vrucht des lands den Heere een offer bracht*. Het waren niet de eerstelingen die hij offerde. En het geschiedde onwillig, ja met tegenzin. Het was geen vrijwillig offer, Deut. 16: 10. Het is waarschijnlijk dat het de gewoonte was in het gezin van zijn vader, te offeren. Misschien heeft zijn consciëntie vanwege zijn lange uitstel hem beschuldigd en zo bracht hij dan ten slotte zijn offer. Maar hoe? Eerder als een taks (belasting) dan als een plicht. Veel meer als een boete dan een offer. Kaïn bracht wel zijn offer, maar hij bracht niet zichzelf. Wat Seneca zegt van een geschenk dat mag ik zeggen van een offer. “Het is geen goud of zilver dat een geschenk maakt, maar een gunnend hart.” Indien dat ontbreekt dan wordt het goud alleen afgestaan maar niet gegeven. Zo is het hier ook, het is niet het bidden en luisteren naar Gods Woord wat een offer uitmaakt, maar een gewillig hart. Kaïns offer was geen offerande maar een taak; geen Godsvrucht maar boetedoening.

5. Twee consciëntie gevallen opgelost.

Hier moeten twee consciëntie gevallen beantwoord en opgelost worden.

Vraag 1. *Of een wedergeborene God niet kan dienen met bezwaren en vermoeidheid daarin?*

Wij antwoorden: ja.

(1). Maar zijn verlustiging en vermaak in God wordt niet weggenomen of uitgeblust. Deze bezwaardheid of vermoeidheid in een kind van God kan ontstaan uit het inwonend verderf, Romeinen 7: 24. Het komt niet voort uit de genade in hem, maar van de zonde. Evenals het zinken van Petrus in het water niet voortkwam uit zijn geloof maar uit zijn vrees. Al vindt een kind van God soms bezwaardheid of vermoeidheid in het volbrengen van de heilige plichten, zijn wil blijft toch gedurig op God gericht. Paulus vond soms *een onbekwaamheid ten goede*, Romeinen 7: 23. Maar hij kon getuigen, *dat op diezelfde tijd zijn innerlijke lust en vermaak in God was. Ik heb een vermaak in de Wet Gods, naar den inwendigen mens*. Iemand kan een vermaak hebben in muziek of een andere vermakelijkheid maar dat hij door zwaarmoedigheid of ander lichaamsongemak op een zekere tijd daardoor niet bevredigd wordt. Een christen kan de Wet des Heeren liefhebben hoewel hij door het blok van zijn vleselijkheid neergedrukt wordt, zodat zijn vorige kracht en opgewektheid verminderd wordt.

(2). Vervolgens antwoord ik, dat dit bezwaar en die vermoeidheid in een wedergeboren ziel niet in de hebbelijkheid ligt. Dat wil zeggen, het is geen bestanddeel van het nieuwe leven; hij voelt zich door die bezwaren niet in zijn element. Het kan een tijd lang eb worden zodat het water laag staat in zijn ziel, maar eens zal er weer een springvloed in de plaats komen. Soms is het laagwater in de ziel van een christen. Hij wordt een onbekwaamheid en afkerigheid gewaar van wat goed is, maar in een korte tijd kan er zo'n springvloed van geestelijke vernieuwing in zijn ziel wezen dat die met volle zeilen in heilige plichten verdergaat. Het gaat met een christen wel eens zoals met iemand die niet goed gezond is. Als iemand ziek is heeft hij zo'n smaak en vermaak niet in zijn voedsel als tevoren. Ja, soms zal zelfs het gezicht van voedsel hem tegenstaan. Maar wanneer hij gezond wordt, dan gebruikt hij

opnieuw zijn voedsel, met lust en vermaak. Zo is het ook hier. Wanneer een ziel door droefheid of zwaarmoedigheid ontsteld wordt, dan vindt hij zo'n lust en vermaak niet in het Woord en in het gebed als tevoren. Maar als ze tot haar vorige gezondheid hersteld wordt, dan heeft ze opnieuw vermaak en blijdschap in de Godsvrucht, zoals ze tevoren had.

(3). De zwaarmoedigheid en vermoeidheid in een wedergeboren ziel zijn in hem tegen zijn wil en dank. Hij wordt erover ontroerd. Hij bedekt zijn gebreken niet, maar hij schreit erover. Het is aangedaan over zijn vermoeidheid. Wanneer hij verdrietigheid of tegenzin in heilige plichten gewaar wordt, is hij verdrietig over zo'n soort verdriet. Het is hem een grote onlust dat hij niet meer lust heeft. Hij bidt, weent, worstelt en maakt gebruik van allerlei middelen om de vorige opgewektheid in de Godsvrucht terug te krijgen, zoals hij tevoren ook had. Toen Davids raderen van genade langzaam voortgingen in de weg der Godsvrucht, o, hoe dikwijls bad hij dan om levendigmakende genade? Zie Psalm 119. Als de heiligen gewaarworden dat hun harten verflauwen, de genegenheden verslapen en dat ze met een geestelijke slaapzucht bezet worden, zullen ze zichzelf geen rust geven totdat ze in hun vorige staat hersteld zijn en opnieuw mogen proeven de zoetheid van God en van Zijn dienst, zoals ze tevoren geproefd en gesmaakt hebben.

2. Het tweede geval is, *of een huichelaar God niet kan dienen met lust en vermaak?*

Ik antwoord: ja. Herodes hoorde Johannes de Doper gaarne, Markus 6: 20. Jesaja zegt in hoofdstuk 58 vers 2: *zij, die tot twist en gekijf vasten, hadden echter een lust aan de kennis van Gods wegen.* Een huichelaar kan soms uit een flikkerende hoop en ingebeelde verwachting van de hemel, een wonderlijke lust en vermaak in het goede vertonen. Maar het is niet zo'n vermaak als er in een wedergeboren ziel gevonden wordt. Want zijn vermaak is vleselijk. Iemand kan vleselijk zijn terwijl hij geestelijke dingen doet. Hij heeft geen vermaak in de heiligheid van de Godsvrucht maar in iets anders. Hij heeft wel vermaak in het bidden maar het is meer om een vertoning van zijn gaven te doen dan de oefening van genade. Hij schept vermaak in het horen van Gods heilig Woord, maar het is de geestelijkheid niet van het Woord waar hij zulk een lust in heeft. Het is niet *de reuk van de kennis van Christus*, maar zijn eigen luister. Wanneer hij tot het preken van het Woord komt, is het meer om zijn fantasie te verlustigen dan om zijn hart te beteren. Evenals iemand die tot de apothekerswinkel gaat om een pil, alleen om haar omhulsel te zien maar niet om haar werking te voelen. Een huichelaar komt tot het Woord om te zien hoe een preek verguld wordt en om zijn verstand daarin te vermaken. Een huichelaar komt tot het Woord als tot een hof om prachtige bloemen te plukken en daaraan te ruiken, maar niet als een kind tot de borsten van de moeder om gevoed te worden. Het is meer nieuwsgierigheid dan Godzaligheid die hem trekt. Zo beschouwde Ezechiël het volk dat tot hem kwam. *Gij zijt hun als een lied der minne, als een die schoon van stem is, of die wel speelt*, Ezechiël 33: 32. Omdat de profeet welsprekend was en een aangename stem had waren zij zeer met zijn predicaties ingenomen. Ze waren hen zo zoet als een aangenaam muziekstuk. Maar het was niet de geestelijkheid van de stof waar zij vermaak in schepten maar het zoet geluid van zijn stem. Het was een scherpe maar gepaste bestraffing van Chrysostomus aan zijn toehoorders: *dit is hetgeen*, zegt hij, *uw ziel verderven zal, gij hoort uw leraars als zoveel speellieden, om het oor te kittelen maar niet om de consciëntie te prikkelen.* U ziet, dat het vermaak van huichelaars in de Godsvrucht vleselijk is. Hij zoekt niet opgevoed te worden in de woorden des geloofs en der goede leer, 1 Timothéüs 4: 6. Het is de welsprekende mond, de keurige bewoordingen, het scherpzinnige verstand en de zoetvloeiende stijl daar hij zijn

vermaak in heeft. Hij zoekt alleen van de Boom der kennis vrucht te plukken. Och arme, u kunt het sterrenlicht der kennis hebben maar het kan nog nacht zijn in uw ziel!

6. Beproeving van een christen of hij zijn lust in God vindt.

Tweede nuttigheid, tot beproeving.

Laten wij dit tot een heilige beproeving en onderzoek aanwenden, *of wij deze verlustiging in God en in Zijn dienst hebben of niet? Waaraan kan men deze geestelijke lust kennen?*

Aan de volgende kentekens:

1. Die lust en vermaak in Gods Wet heeft, denkt er dikwijls om. Waar iemand lust en vermaak in heeft, daar lopen zijn gedachten dikwijls heen. Heeft iemand lust en vermaak in geld, zijn hart en gedachten zullen er vol van zijn. Daarom wordt er van gierigaards gezegd, *dat zij aardse dingen bedenken*, Filippenzen 3: 19. Zo is het hier ook, heeft iemand lust in de dingen van God, zijn gedachten zullen daar dikwijls op gevestigd zijn. O wat een kostbare schat is het Woord van God! Het is de akker daar de Parel van grote waarde in verborgen ligt. Hoe dierbaar zijn de beloften! Ze zijn de fonteynen daar het water des levens in te vinden is. Ze zijn evenals *de twee takjes der olijfbomen, die in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich gieten*, Zacharia 4: 12. Daarin ligt vergeving der zonden, aanneming tot kinderen, heerlijkheid en verzegeling opgesloten. *Heere, bij deze dingen leeft men*, Jesaja 38: 16. Waar lust en vermaak is in des Heeren wet, daar zullen ook de gedachten in de Wet des Heeren bezig zijn.

2. Als wij verlustiging hebben in de Godsvrucht zal niets ter wereld ons ervan af kunnen houden. Wij zullen in het woord, in het gebed en in de sacramenten onze bezigheid hebben. Die lust in goud heeft, zal in verre landen in goud gaan handelen. Een koopman zal over zee en land reizen om het geld tot zijn geloofsgenoot te maken. De mensen zullen de marktdagen niet verzuimen om daar de winst te behalen. Als wij lust hebben in heilige dingen, zullen wij zeker van de heilige instellingen niet afgehouden kunnen worden, omdat wij handel doen op de hemel om de zaligheid te gewinnen. Die hongerig is zal vanwege pijn in zijn vinger niet van de markt wegblijven. Gods instellingen zijn een Evangeliemarkt; en zeker, *die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid* zullen om een kleine oorzaak van de markt des Heeren niet wegblijven. David zegt: *ik verblijd mee in degene die tot mij zeggen: wij zullen in het huis des Heeren gaan*, Psalm 122: 1. U, die blij bent wanneer de duivel met een voorwendsel u helpt om uit het huis des Heeren te blijven, u bent vreemdeling van dit heilig vermaak.

3. Die lust en vermaak in de Godsvrucht hebben, die spreken er dikwijls van. *Alsdan spreken degenen die de Heere vrezen, een ieder tot zijn naasten*. Waar genade ingestort is in het hart daar zal ze ook openbaar komen. De woorden der wijzen zijn aangename woorden. Davids lust en vermaak was in deze getuigenissen van God. Hij zei, *dat hij daarvan voor koningen wilde spreken*, Psalm 119: 46. De bruid had een groot vermaak in haar Beminde. Zij kan haar liefde niet langer bedekken of verbergen, maar ze roept uit in zeer gevoelvolle en voortreffelijke woorden: *mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizenden; Zijn hoofd is van het fijnste goud*, Hooglied 5: 10. Die twee lievelingen des Heeren, welker harten zo vast op Christus gezet waren, maakten Hem tot het Onderwerp van hun ganse gesprek tussen Jeruzalem en Emmaüs, Lukas 24. Toen de eerste christenen branden in de liefde Gods, spraken ze zoveel van de hemel en van het toekomstige Koninkrijk dat de keizer hen verdacht hield, vrezende dat ze het rijk van hem zouden nemen. *Onze woorden zijn, volgens het gezegde van een oud leraar, een spiegel van ons hart*, zij tonen aan wat er

in het hart leeft. Waar geestelijk vermaak is, daar zal het zijn reuk geven als de nieuwe wijn. *Genade is uitgestort in Uw lippen*, Psalm 45: 3. Die uit de aarde is, die spreekt uit de aarde. Hij kan nauwelijks twee of drie woorden spreken of het is aards. Zijn mond is als de vis, wiens bek vol goud was, Mattheüs 17: 27. Als ons hart vol van liefde tot God is, zal onze tong zijn als de pen van een vaardig schrijver. Dit is een Schriftuurlijke toets om de harten van de mensen aan te beproeven. Helaas, dit toont ons hoe weinig lust en vermaak velen in God hebben omdat ze met een stomme duivel bezeten zijn en de taal Karaäns niet spreken.

4. Die lust en vermaak in God heeft, zal God in al zijn dienst het beste geven. Die wij het meest beminnen, krijgt het beste van ons. Toen de bruid in Christus haar vermaak en hartenlust vond, wilde ze Hem haar edele vruchten geven. Heeft zij een beker vol specerijwijn en sap van granaatappelen; dan moet Hij ervan drinken. Die zijn lust in God heeft, geeft hem de vigeur van zijn genegenheden, de room van zijn gedachten en de bloem van zijn plichten. Heeft hij iets meer dan een ander? Dan moet God het hebben. Huichelaren vragen er niet naar, of zij God mogelijk afwijzen. Zij offeren den Heere offerande die zij om niet hebben; die haar niet teveel kost, 2 Samuël 24: 24. Zij doen een gebed dat geen worstelen, noch uitstorten van de ziel kost. Zij maken geen kosten noch doen veel moeite in hun diensten. *Kain bracht van de vrucht des lands den Heere een offer*. Het is opmerkelijk dat de Heilige Geest geen gewag maakt van iets dat Kains offer mocht verheffen of enige luister aanbrengen. Wanneer Hij spreekt van Abels offer voegt Hij er met bijzondere nadruk bij: *Abel bracht van de eerstgeborenen zijner schapen en van hun vet*, Genesis 4: 4. Abel heeft niet het minste, maar het vetste gebracht. Maar wanneer Hij spreekt van Kain, zegt Hij alleen: *Kain bracht van de vrucht des lands*, van het gewone voedsel, misschien hier of daar uit een hoek gehaald. God, Die de Beste is, wil van het beste gediend worden. Domitianus wilde zijn beeld niet van hout of ijzer maar van goud gemaakt hebben. God wil het beste van onze beste dingen hebben; gulden diensten. Die zijn lust in God heeft, die geeft Hem *het vette des offers*, Leviticus 3: 3. Dat is, het zuiverste van zijn liefde, het heetste van zijn ijver. En wanneer hij alles heeft gedaan dan is hij bedroefd dat hij niet meer kan doen. Hij is schaamrood wanneer hij zulk een oneindig verschil tussen God en zijn goed aanmerkt.

5. Die zijn lust en vermaak in God heeft, die scheidt niet veel vermaak in andere dingen. De wereld ziet hij aan als enkel duisterheid. *Paulus had een vermaak in de Wet Gods naar den inwendige mens*. En hoe was hij aan de wereld gekruist! Het is niet volstrekt ongeoorloofd in de dingen van de wereld enig vermaak te scheppen. *Gij zult vrolijk zijn over al het goede, dat de Heere uw God u gegeven heeft*, Deut. 26: 11. Ja, niemand mag de troost van deze dingen zo genieten als een gelovige. Want zij hebben het meeste en beste recht daartoe. Zij bezitten alles in hun Hoofd. Alles is onze, als wij het eigendom van Christus zijn. Er is niets ter wereld dat ons toekomt, als wij geen recht en eigendom aan Christus hebben. *Neem twee talenten*, zei Naäman tot Gehazi, 2 Koningen 5: 23. Zo zegt God tot Zijn gelovige kinderen: neem twee talenten; neem uw uitwendige troost en neem Mijn liefde erbij. Maar Gods kinderen - hoewel dankbaar voor uitwendige zegeningen, als de rente van Gods kapitaal - zijn echter met deze dingen niet zo ingenomen. *Zij gebruiken deze wereld als niet misbruikende*. De dingen van deze wereld zijn hun reisbenodigdheden. Zij gebruiken die slechts als Jacob zijn wandelstaf, in de woestijn van deze wereld. Maar wanneer zij aan de andere zijde van de Jordaan in het koninkrijk der hemelen mogen neerzitten en rusten, dan zullen zij deze Jakobsstaf niet meer nodig hebben. De gelovigen achten al deze voorbijgaande dingen van de wereld niet. Hun grootste lust en vermaak is in God en in Zijn Wet.

Nu, is het zo bij u? Hebben wij zo'n laag gevoel van alle ondermaanse dingen? Heeft aardse troost bij ons zo weinig waarde? Kenners van het heelal zeggen, als het mogelijk was, dat een mens zo hoog kon klimmen als de maan, zou de aarde maar een klein puntje schijnen. Als wij in onze genegenheden en beweging naar de hemel opgetrokken konden worden, alle aardse troost zou als niets schijnen in onze ogen. Toen de Samaritaanse vrouw Christus ontmoette, direct ging haar kruik omlaag. Zij verliet haar watervat en ging heen. *Zij vond geen water, maar de zaligheid*, zegt iemand. Zij had het waarachtige water, ja de zaligheid gevonden. Gewis, die zijn lust en vermaak in God heeft en gesmaakt heeft hoe liefelijk de Heere is, die vraagt niet meer naar de brosse waterkruik van aardse troost. Hij verlaat de wereld en gaat naar de Fontein van eeuwige troost, die God Zelf is.

6. Ware lust en oprecht vermaak in God is standvastig. De huichelaren hebben hun vlagen van begeerten, en hun flikkeringen van blijdschap, die haast voorbijgaan. De Joden verheugden zich voor een korte tijd in het licht van Johannes. Ongezonde harten mogen zich voor een tijd in de Wet des Heeren vermaken maar ze zullen haast in toorn veranderen en zeggen: *wat een vermoeidheid is het den Heere te dienen!* Maleachi 1: 13. De Chrysoliet, een edelsteen met een goudachtige kleur, is in de morgen helder en doorluchtig, maar verliest tegen de middag haar glans en luister. Zo is de glans en schijn van huichelaren. Het oprecht vermaak gaat evenals het vuur van het altaar, nooit meer uit. Geen verdrukking kan dit uitroeien. *Benauwdheid en angst hebben mij getroffen, doch Uw geboden zijn mijn vermaken*, Psalm 119: 42.

7. Aansporing tot dit heilig vermaak.

Derde nuttigheid, tot vermaning.

Alle christenen moeten vermaand worden om naar dit heilig vermaak te staan. Ik spreek u aan met de woorden van de tekst: *laat uw lust zijn in des Heeren Wet*. Opdat ik mijn vermaning temeer mag aandringen, zal ik u enkele gewichtige overdenkingen als zoveel motieven voorstellen.

I. In de wet Gods is alles wat lust en vermaak kan teweegbrengen. Dit blijkt uit de volgende twee dingen. In de wet des Heeren is 1e waarheid en 2e goedheid.

1. *Waarheid*. De wet des Heeren is één en al waarheid. *Het begin Uws woord is de waarheid*, Psalm 119: 160. De twee Verbonden zijn de twee monden waardoor de God der waarheid tot ons heeft gesproken. Hier is het vaste steunsel voor het geloof.

2. *Goedheid*. Gij hebt hem gegeven rechtmatige rechten en getrouwe wetten, goede inzettingen en geboden, Nehemia 9: 13. Hier is waarheid en goedheid; het ene een gepast voorwerp voor het verstand en het andere voor de wil. Nu deze goedheid en voortreffelijkheid van de wet des Heeren blijkt uit deze 9 bijzonderheden:

(1). De heilige wet des Heeren is een duidelijke brief van de almachtige God aan het scepel. Deze brief werd ons van God uit de hemel toegezonden, gedictieerd door de Heilige Geest en verzegeld met het bloed van Jezus Christus. Lees enige regels in die brief: *Gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, also zal uw God over u vrolijk zijn*. Jesaja 62: 5. En: *Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof, in gerechtigheid en in gericht; in goedertierenheid en in barmhartigheden*, Hoséa 2: 18. Is deze Goddelijke minnebrief niet vermakelijk om te lezen?

(2). De wet des Heeren is een licht schijnende in een duistere plaats, 2 Petrus 1:19. Zij is een leidster die ons de weg naar de hemel wijst. Zij was voor David een lamp en een licht op zijn pad. Nu, *het licht is zoet en het is de ogen goed de zon te aanschouwen*. Dit licht te missen is een aller-droevigste toestand. De heidenen die de kennis van Gods wet niet hebben, moeten noodzakelijk naar de hel struikelen.

Hieronymus voert Tullius in met zijn welsprekendheid en Aristoteles met zijn redeneerkunde; beiden schreeuwden in de hel. Zij, die het licht van Gods woord verlaten en het licht dat in hen zou overgebleven zijn, (zoals sommigen menen) volgen, stellen het schijnsel van een glimworm boven de zon.

(3). De wet des Heeren is een geestelijke spiegel om onze zielen daarbij te versieren. David zag zichzelf in deze spiegel en kreeg daardoor veel wijsheid. *Uit Uw bevelen krijg ik verstand*, Psalm 119: 104. Deze spiegel toont ons onze smetten en neemt ze tegelijk weg. Ze kan vergeleken worden bij het wasvat, wat van de spiegels van de vrouwen gemaakt werd, Exodus 38: 8. Het was zowel een wasvat als een spiegel. Een spiegel om zichzelf erin te zien en een wasvat om zich te wassen. Zo is de wet een spiegel om onszelf te zien en een wasvat om onze smetten af te wassen.

(4). De wet des Heeren bevat onze bewijzen en blijken van de hemel. Willen wij weten of wij erfgenamen der belofte en of onze namen in de hemelen opgeschreven zijn? Wij kunnen het in dit wetboek vinden. God heeft ons verkoren tot zaligheid; *in heiligmaking des Geestes*, 2 Thessalonicenzen 2: 13. *Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben*, 1 Johannes 3: 14. Onze bewijzen te lezen, is dat niet vermakelijk en troostrijk?

(5). De wet des Heeren is een opslagplaats van ammunitie waar wij onze geestelijke artillerie en wapenrusting vandaan moeten halen om tegen satan te vechten. De heilige Paulus wapende zich in elke zaak en aanvechting met de Heilige Schrift. Zij mag bij Davids toren vergeleken worden, *die gebouwd was tot ophanging van wapentuig, daar duizend rondassen aanhingen, altemaal zijnde schilden der helden*, Hooglied 4: 4. Daarom wordt ze genoemd: *het zwaard des Geestes*, Efése 6: 17. Het is opmerkelijk, dat onze Zaligmaker toen Hij door de satan verzocht werd in de woestijn, naar de Heilige Schrift liep om een geweer: *er is geschreven*; Mattheüs 4: 4. Drie keer verwondt Christus de slang met dit zwaard. Is het niet nodig ons wapentuig bij de hand te hebben wanneer de vijand in het veld strijdt?

(6). De wet des Heeren is een geestelijk medicijnboek daar de recepten en geneesmiddelen voor onze ziel in te vinden zijn. Basilius vergelijkt het woord van God bij een apothekerswinkel die alle geneesmiddelen heeft. Welke ziekte de ziel ook treft, hier is een recept te vinden. Vinden wij onszelf dodig in de heilige plichten, hier is een geneesmiddel. *Uw toezegging heeft mij levendig gemaakt*, Psalm 119: 50. Hebben wij een steen in ons hart? Hier is een geneesmiddel. *Is Mijn woord niet allen zo, als een vuur en als een hamer die de steenrots te morzel slaat?* Jeremia 23: 29. Het kan een diamantenhart doen smelten. Als wij hoogmoedig worden, hier is een recept. *God wederstaat de hovaardigen*, 1 Petrus 5: 5. Kleeft ons enige besmetting aan? Hier hebben wij een nuttig medicijn om ze weg te nemen. *Heiligt hen in Uw waarheid*, Johannes 17: 17. De wet van God is een medicijnhof; daar mogen wij in wandelen en kruiden plukken om het vergif der zonde uit te drijven.

(7). De wet des Heeren is een Goddelijke schatkist om ons rijk te maken. Hier zijn de schatten van kennis en de rijkdom van de zekerheid des geloofs te vinden, Colossensen 2: 2. In de wet des Heeren zijn veel waarheden, die evenals kostbare diamanten verspreid liggen, om de verborgen mens des harten te versieren. David nam *Gods erfenis tot zijn eeuwige erve*, Psalm 119: 11. In deze gezegende mijn is de ware en echte Parel verborgen. Hier moeten wij graven totdat wij de hemel gevonden hebben.

(8). De wet des Heeren is ons cordiaal en geestelijke hartversterking in zielsflauwten. Ja, het is een sterke en krachtige hartversterking. *Op dat wij een sterke vertroosting zouden hebben*, Hebreeën 6: 18. Het zijn inderdaad sterke vertroosting die de verdrukkingen verzoeten, water in wijn veranderen en ons tegen vurige

beproevingen bestand maken. *Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levendig gemaakt*, Psalm 119: 50. Aardse troost is eigenlijk een ziekelijke troost; iemand schept er troost uit in zijn gezondheid maar als een ziekte bij hem aan boord komt, waar is dan zijn troost? Al deze en dergelijke dingen zijn maar een zwakke troost; zij kunnen ons in geestelijke beroeringen niet ondersteunen. Maar de vertroosting van het Woord zijn sterke vertroosting die de wateren van Mara zoet kunnen maken. Laat ons de ernstigste ziekten treffen, de vertroosting van het Woord kunnen ze verzachten zodat wij ze niet voelen. *Geen inwoner zal zeggen: ik ben ziek*, Jesaja 33: 24. Laat de dood komen, een christen kan die uitdragen: *o dood, waar is uw prikkel?* 1 Korinthe 15: 55. Is dat niet troostvol dat wij zo'n tegengif bij ons hebben, geschikt om het vergif des doods uit te drijven?

(9). De wet des Heeren is als manna, geschikt voor elke smaak. Het is een hemels manna dat voor het gehemelte van iedere christen smaakvol is. Wat ook een christelijke ziel begeert, hetzij levendigmaking of versterking? Hij kan alles in dit manna vinden.

II. Lust en vermaak in de Godsvrucht kroont al onze plichten. De liefde voltooit het werk. Daarom raadt David zijn zoon Salomo aan, niet alleen God te dienen maar *Hem te dienen met een gewillige ziel*. 1 Kronieken 28: 9. Het vermaak in een plicht is beter dan de plicht zelf. Het tegengestelde is: *het is erger de zonde te beminnen dan te doen*, zegt iemand. Zoals het vermaak in de zonde erger is dan de daad van de zonde, is ook het vermaak in de plicht van groter waarde dan de daad van de plicht. *Hoe liefheb ik Uw wet zij is mijn betrachtting den gansen dag*, Psalm 119: 97. Het gaat er niet over hoeveel wij doen, maar hoeveel wij liefhebben. Huichelaren kunnen de wet des Heeren gehoorzamen, maar de heiligen beminnen Zijn wet. Zij gaan er met de kroon vandoor.

III. Het vermaak in geestelijke dingen is een bewijs van genade. Het is een teken dat wij de Geest der aanneming tot kinderen hebben ontvangen. Een goedaardig kind gehoorzaamt zijn vader met lust en vermaak. Die uit God geboren is, is door de genade veredeld en werkt uit kracht van zijn adellijke geboorte. De genade vernieuwt het hart en maakt het van onwillig gewillig. *De Geest der genade* wordt een *vrijmoedige Geest* of *vrijwillige Geest* genoemd, Psalm 51: 14. Niet alleen omdat Hij vrijwillig werkt, maar ook omdat Hij het hart vrijwillig en blijmoedig maakt in gehoorzaamheid. Een begenadigd hart werkt niet uit dwang maar uit een vrije wil.

IV. Al de plichten in de godsdienst dienen tot ons bestwil. Wij zullen het voordeel daarvan wegdragen. *Indien gij wijs zijt, zo zijt gij wijs voor uzelf*, Spreuken 9: 12. God heeft Zijn heerlijkheid en ons welzijn samengevoegd. *Ik gaf hem Mijn inzettingen en maakte hem Mijn rechten bekend; dewelke zo zij een mens doet, zal door dezelve leven*, Ezechiël 20: 11. De Heere eist niets van ons of het dient tot ons behoud. God beveelt ons Zijn Woord te lezen; en waarom? Dit Woord is Zijn Testament of laatste wil, waarin Hij ons een schone erfenis bespreekt en vermaakt om die te zijner tijd te ontvangen. *En dit is de belofte, die Hij ons beloofd heeft, namelijk het eeuwige leven*, 1 Johannes 2: 25. Hij beveelt ons te bidden en deze plicht draagt veel voordeel bij zich. *Dit is de vrijmoedigheid die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort*, 1 Johannes 5: 14. Begeert wat u wilt, Hij zal uw begeerte toestaan. Indien u een vriend had die tot u zei: 'kom tot mij wanneer je wilt, dan zal ik je van geld voorzien'; zou u zo'n vriend niet met blijdschap bezoeken? God wil ons meer geven dan de helft van Zijn koninkrijk; zullen wij dan geen lust en vermaak

hebben in het gebed? God gebiedt ons te geloven; en zeker in dit gebod is een honingraat te vinden: *geloof en gij zult zalig worden*. De zaligheid is de kroon die op het hoofd van het geloof geplaatst wordt. Mag dan de apostel niet met recht zeggen: *Zijn geboden zijn niet zwaar?* O, brengt de Godsvrucht een zodanig voordeel aan, is er zoveel goud uit deze mijn te graven, wat een lust en vermaak behoren wij dan te hebben in de wegen Gods! Wat kan ons bewegen als ons eigen voordeel het niet doet?

VI. Wat een lust en vermaak had Christus in het werk van onze verlossing! *Zie, Ik kom; Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen*, Psalm 40: 9. Deze tekst wordt door de uitleggers op Christus toegepast, toen Hij in de wereld kwam om Zijn leven voor ons te offeren. Dat was een vrijwillig offer. *Ik moet met een doop gedoopt worden*, Lukas 12: 50. Christus moest als het ware in Zijn Eigen bloed gedoopt worden en hoe verlangde Hij naar die tijd! *Hoe wordt Ik geperst, totdat het volbracht zij!* Had Christus een zodanig vermaak in het werk van onze verlossing, zullen wij dan geen vermaak hebben in Zijn dienst? Leed hij zo gewillig en bidden wij zo onwillig? Gaf Hij Zijn leven zo blijmoedig voor ons en zullen wij dan ons leven niet gewillig overgeven aan Hem? Zeker, indien de Heere Christus berouw kon krijgen over het vergieten van Zijn bloed, dan zou het hierom zijn, dat Hij de christenen zo traag en onwillig ziet komen tot hun plicht. Ja, dat ze hun dienst eerder brengen als een boete dan als een offer.

VII. Lust en vermaak in de Godsvrucht te hebben, maakt ons enigszins gelijk aan de engelen in de hemel. Zij dienen God met blijmoedigheid. Zodra God het woord spreekt zijn ze begerig om het te gehoorzamen en uit te voeren. Hoe vermaken zij zich en zijn met hartenlust verrukt terwijl zij God loven! In de hemelen zullen wij de engelen gelijk zijn, maar geestelijk vermaak zal ons hier maken *als* engelen. God te dienen uit dwang maakt ons aan de duivel gelijk. Al de duivelen in de hel gehoorzamen God de Heere, maar het is tegen hun wil; hun gehoorzaamheid is passief en lijdelijk. Maar de dienst die met lust en vermaak volbracht wordt is van dezelfde aard als die der engelen. Dit is hetgeen waar wij om bidden: *Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde*. Nu, geschiedt die in de hemel niet met lust en vermaak?

VIII. Het vermaak in de Wet des Heeren werkt geen walging. De vleselijke voorwerpen veroorzaken dikwijls een zathed en walging. Wij worden onze vermaken vlug beu. Vandaar dat wij ons van het ene tot het andere keren. Van de kleuren gaan we naar de muziek en van de muziek naar een reukwerk, enzovoort. Te veel vermakenen wordt meer een last dan een lust. Maar geestelijke zaken zullen een ziel nooit overladen of tot een walg worden. Hoe meer wij ons in Gods Wet oefenen hoe meer vermaak wij in vinden. In dit opzicht mocht David wel zeggen, *dat de redenen van Gods mond zijn gehemelte zoeter waren dan honing*, Psalm 119: 103. Want van honing kan iemand vlug walgen, maar van het Woord des Heeren zal hij nooit walgen. Die eens met Jeremia het woord des Heeren gevonden en gegeten heeft, zal daar nooit ten volle van verzadigd kunnen worden. Er is een zodanige smaak in het Woord dat een christen die het goed geproefd heeft ervan uitroept: *Heere, geef ons altijd dit brood*, Johannes 6: 34. Er is een zodanige zoetheid in de gemeenschap met God dat een ziel die ze gesmaakt heeft met Bernardus zegt: *o dat zij langer bleve. Och, dat het altijd zo wezen mocht. Och, dat ik altijd voelen mocht hetgeen ik nu voel!* Die zijn lust en vermaak in God heeft, klaagt nooit dat hij teveel van God heeft maar eerder, dat hij te weinig van God heeft. Hij rolt en breidt de zeilen van zijn ziel uit, om meer van de

hemelse koelte op te vangen. Hij verlangt naar de tijd wanneer hij zich eeuwig zal vermaken in de zoete en zalige aanschouwing van God.

IX. Zonder dit heilig vermaak maken wij onszelf en ook onze God moede. *Is het ulieden te weinig dat gij de mensen moede maakt, dat gij ook mijn God moede maakt?* Jesaja 7: 13. Ons vermaak in God zal God vermaak doen scheppen in ons. Maar als wij beginnen te zeggen: wat een vermoeidheid is het den Heere te dienen, Mal. 1: 13, gewis, dan zal God moede van ons worden. Hij is ziek van zulke diensten. Wanneer de plichten als een last worden, zijn ze God ook tot een last. Wat moet Hij ermee doen? Wanneer iemand een last moe is, werpt hij ze van zich. Laat dit in ons een verlustiging en vermaak in de Godsvrucht ontsteken!

8. Hoe een christen tot vermaak in Gods wet kan komen.

Vierde nuttigheid, tot onderricht.

Om dit heilig vermaak in de wet des Heeren te krijgen zijn drie dingen nodig te betrachten.

1. Zet een hoge prijs op het Woord. Laat de Wet des Heeren bij u in hoge achting zijn. Wat ons verstand hoog acht zullen de genegenheden omhelzen. Die het goud hoog acht, zal in het goud vermaak scheppen. Wij zijn geneigd vanwege een beginsel van Godloochening, slechte gedachten van de Godsvrucht te voeden in onze harten. Vandaar dat onze genegenheden en begeerten zo slecht zijn. David hield de wetten des Heeren in hoge achting. *Ze zijn begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud*, Psalm 19: 11. Hieruit ontstond die brandende liefde daartoe: *ik zal mijzelf vermaken in Uw inzettingen*, Psalm 119: 16.
2. Bidt om een geestelijk hart. Een aards hart wil zich in geestelijke verborgenheden niet vermaken. De aarde blust het vuur uit. Aardsgezindheid neemt het geestelijk vermaak weg. Zie een gehemelte te krijgen wat een hemelse smaak heeft opdat u de zoetheid van het Woord mag smaken. Die de zoetheid van de honing proeft zal er vermaak in scheppen. *Indien gij anders gesmaakt hebt dat de Heere goedertieren is*, 1 Petrus 2: 3. En preek te horen is niet genoeg maar u moet de predicatie proeven. Een belofte te lezen is niet genoeg, maar u moet de belofte smaken. Wanneer u een hemelsgezind gehemelte hebt gekregen met zo'n geestelijke smaak dan *zal u Gods Woord zijn tot een vreugde en tot blijdschap des harten*, Jeremia 15: 16.
3. Indien u lust en vermaak wilt scheppen in de Wet des Heeren, dan moet u de zonde uitzuiveren, want de zonde zal dit geestelijk vermaak vergiftigen. Als u wilt dat Gods Wet zoet voor uw ziel moge zijn, laat het kwaad in uw mond dan bitter wezen. Wanneer de zonde uw last is dan zal Christus uw lust zijn.

9. Dit heilig vermaak moet dankbaarheid werken

Vijfde nuttigheid, tot dankbaarheid.

O, hoe dankbaar behoren wij onze God te zijn wanneer wij dit geestelijk vermaak in de weg des Heeren bij ons vinden! Hoe loofde en dankte David de Heere dat Hij het volk een hart gaf om zo vrijwillig te geven wat tot opbouw van de tempel nodig was. *Wie ben ik en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden gekregen hebben, om vrijwillig te geven zoals dit is?* 1 Kronieken 29: 14. Hun vrijwilligheid was groter dan hun offer. Zo moet ook een christen zeggen: *Heere, er zijn zoveel gedwongen soldaten, wie ben ik, dat ik een vrijwillige dienaar van U mag zijn? Wie ben ik, dat ik Uw vrijwillige Geest heb gekregen en dat ik U liever uit een vrije wil dien, dan uit dwang?* Het is een grote zegen deze opgewektheid, bereidwilligheid en vaardigheid in

de dienst van God te bezitten. Lust en vermaak in de Godsvrucht geeft de godsdienst en al haar plichten geest en leven. Als wij een verlustiging hebben in onze plichten dan bereiken wij het hoofddoel van de Godsvrucht. De christenen worden nooit zo krachtig en tegelijk liefelijk getrokken, dan wanneer de keten van lust en vermaak aan hun hart gesnoerd wordt. Zonder dit is alles verloren. Ons bidden, ons luisteren van des Heeren Woord is als water dat op aarde wordt uitgestort; het verliest beide zijn sieraad en beloning.

Dankt dan uw God, o christen, die de raderen van uw ziel met de olie van de heilige vreugde en vermaak heeft gesmeerd, opdat u kunt lopen zonder moede te worden. En wees tot uw troost verzekerd, dat u niets ontbreken zal van hetgeen uw hart kan begeren. *Verlustig u in den Heere, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten*, Psalm 37: 4.

2. Een christen op de berg.

**Predicatie over de heilige overdenking ; vervolg op de voorgaande preek.
 Waarin de noodzakelijkheid, nuttigheid en voortreffelijkheid van heilige
 meditatie uitvoerig wordt verhandeld.**

En hij over denkt Zijn Wet dag en nacht. Psalm 1: 2.

Opening van de tekst en leerstelling.

U geleid hebbende door de vreugdezaal van geestelijk vermaak, zal ik u nu brengen in de vertrekhal van heilige overdenking: *hij over denkt Zijn Wet dag en nacht.* De genade brengt verlustiging en vermaak in God voort en deze lust baart meditatie. Dit is een plicht daar het wezen van de Godsvrucht in bestaat en die het geestelijk leven voedt.

Opdat de zanger Israëls mag tonen hoe de Godzalige in dit gezegende werk van heilige meditatie geschikt en geoefend wordt, voegt hij er bij: *hij over denkt Zijn Wet dag en nacht.* Niet zo, dat hij deze oefening soms niet zou moeten afbreken. God geeft ons tijd om ons beroep waar te nemen en gunt ons ook enige andere uitspanning. Maar als er gezegd wordt: *de Godzalige over denkt Zijn Wet dag en nacht,* dan wordt daarmee bedoeld, dikwijls en menigmaal. Hij is zeer dikwijls in deze plicht bezig. God beveelt *ons te bidden zonder ophouden*, 1 Thessalonicenzen 5: 17. De bedoeling hiervan is niet dat wij altijd zullen bidden, zoals sommige geestdrijvers droomden, maar dat wij elke dag een vastgestelde tijd tot het gebed afzonderen. Zo leggen Drusus en anderen het uit. Wij lezen in het oude testament van *een gedurig offer*, Numeri 28: 24. Niet dat het volk van Israël anders niet deed dan offeren, maar omdat ze elke morgen en avond hun vastgestelde tijd hadden waarop zij offerden. Daarom wordt het *een gedurig offer* genoemd. Zo wordt ook van de Godzalige gezegd *dat hij de wet des Heeren dag en nacht overdenkt.* Dat wil zeggen dat hij dikwijls in dit werk bezig is. Het is zijn gewone werk waar hij veel mee omgaat.

De leerstelling die wij in hieruit willen overdenken is: ***dat een goed Christen dikwijls bezig is in een heilige meditatie.*** *Ik zal Uw bevelen overdenken*, Psalm 119: 15.

Paulus vermaant Timothéüs: *bedenk deze dingen.* Meditatie en overdenking zijn het herkauwen van de waarheden die wij gehoord hebben. De beesten, die de spijs niet herkauwen waren onrein volgens de Wet. Een christen die de geestelijke spijs niet herkauwd wordt onrein verklaard. De geestelijke overdenking is als het bevochtigen van het zaad, opdat de vruchten der genade des te beter gaan groeien en bloeien.

Om deze leer uitvoeriger te verhandelen en uit te breiden zal ik hier de volgende dingen overwegen:

- I. Zal ik aanwijzen wat meditatie is.
- II. Dat meditatie een plicht is.
- III. Het onderscheid tussen meditatie en geheugen.
- IV. Het onderscheid tussen meditatie en studie.
- V. Het ontwerp, de meditatie zelf.
- VI. De noodzakelijkheid van meditatie.

I. hoofdstuk. De aard van heilige meditatie.

Vraagt iemand *wat heilige meditatie is?*

Ik antwoord: heilige meditatie is een afzondering van de ziel, als ware de ziel in een apart vertrek waarin zij door overdenking van God en Goddelijke zaken bezig is om haar hart tot hemelsgezindheid op te wekken. Deze beschrijving heeft drie leden.

1. *Heilige meditatie in is een zielsvertrek, een afzondering van de ziel.*

Een christen, als hij heilige overdenkingen en alleenspraken wil beginnen moet zich van de wereld afzonderen. De wereld verstoort de heilige meditatie. Christus klom op een berg alleen, om te bidden, Mattheüs 14: 23. Zo moet een christen zich van het gezelschap van andere mensen afzonderen wanneer hij heilige meditaties en alleenspraken wil houden. Izak ging alleen in het veld om te bidden, Genesis 24: 63. Hij zonderde zichzelf af van alle aards gewoel om door heilige meditaties met God te wandelen. Zacharias had begeerte om Christus te zien. Hij werkte zich uit het gedrang van de mensen en vooruitlopende klom hij op een wilde vijgenboom opdat hij Hem zien mocht, Lukas 19: 3. Willen wij door heilige overdenkingen God zien dan moeten wij uit het gedrang gaan en ons afzonderen van al de wereldse bezigheden en op de boom van heiliging meditatie klimmen. Daar zullen wij een gezicht van God en de hemel ontvangen. De muziek van de wereld zal ons óf in slaap spelen, óf onze heilige bedenkingen verstoren. Stof in onze ogen verhindert ons gezicht. Wanneer de wereldse gedachten als stof in onze ogen komt, dan wordt het verstand als het oog van de ziel verduisterd en kan het in heilige overdenkingen niet zo standvastig naar de hemel opzien. Daarom, zoals Abraham ging om te offeren maar zijn jongens met de ezel in de vallei liet blijven en hij alleen met Izak omhoog klom, zo moet een christen wanneer hij de berg van heilige meditatie opklimt alle wereldse zorg achter zich laten; opdat hij van alles afgezonderd en alleen zijnde, een reis naar de hemel mag doen. Een vogel kan niet omhoog vliegen als zijn vleugels vastgelijmd zijn. Heilige meditatie is de vleugel van de ziel. Wanneer een christen door de zorgvuldigheden des werelds aan de aarde vastgelijmd is, dan kan hij met deze vleugel niet tot God opvliegen. De oude leraar Bernardus was gewoon te zeggen wanneer hij bij de kerkdeur kwam: *blijf hier al mijn wereldse gedachten, opdat ik in de tempel met God verkeren mag.* Spreek zo ook bij uzelf: *ik ga nu tot heilige meditatie, o gij ijdele gedachten blijf achter, kom niet dichterbij!* Wanneer u de berg van heilige overdenking opklimt, wacht u dat de wereld u niet achterna volgt en van Boven naar beneden trekt. Dit is het eerste, de afgezonderde plaats van de ziel; zij gaat in haar binnenkamer en sluit de deur voor de wereld dicht.

2. Het tweede dat in heilige meditatie te overdenken is, *is een ernstig en plechtig denken aan God.*

Het Hebreeuwse woord over *overdenken* betekent zoveel als met een bijzondere bedoeling en opzet de gedachten bij elkaar trekken en inspannen. Heilige meditatie en overdenking is geen werk dat even terloops gebeurt. Het is niet enige voorbijvliegende gedachten van de Godsvrucht te hebben, zoals de honden aan de Nijl, die een weinig slurpen en dan verdergaan. Maar in een meditatie moet het hart op het voorwerp gevestigd zijn. Vleselijke harten zijn als kwikzilver, dat niet stilstaat. De gedachten van vleselijke mensen vliegen op en neer en staan nergens stil. Het is

evenals een vogel die nooit stilzit, maar van de ene tak op de andere springt. David was een man die zich tot overdenking geschikt had: *o God, mijn hart is bereid; of, is gevestigd*, Psalm 108: 2. In heilige meditatie moeten de gedachten op het voorwerp stilstaan en gevestigd zijn. Iemand die snel door een stad of dorp rijdt let nergens aandachtig op. Maar een kunstenaar of schilder die een kunstig werkstuk beschouwt, geeft nauwkeurig acht op het gehele ontwerp en alle trekken daarin. Hij let op de gelijkheid en eenvormigheid en kijkt aandachtig naar alle schaduwen en kleuren. Een vleselijk en wankelbaar christen is als een reiziger, zijn gedachten vliegen zo vlug mogelijk overal heen. Hij geeft op God noch Goddelijke zaken nauwkeurig acht. Een wijs christen ziet de dingen der Godsvrucht met ernst aan en overweegt die met opmerkzaamheid. *Doch Maria bewaarde deze woorden al tezamen, overleggende die in haar hart*, Lukas 2: 19.

3. Het derde dat in heilige meditatie op te merken is, *is de opwekking van het hart tot heilige genegenheden*.

Een christen komt tot heilige meditatie zoals iemand tot een bad komt waarin genezing mogelijk is. Meditatie geneest de ziel van haar doodsheid en aardsgezindheid. Maar hierover zullen wij in het vervolg uitvoeriger handelen.

II. Hoofdstuk

Aantonend dat meditatie een plicht is.

Meditatie is een plicht die alle christenen is opgelegd. Het is een plicht die op ons ligt maar die ons echter tegenstaat.

1. *Meditatie is een plicht die op ons is ligt.*

Het ligt niet in ons goedvinden maar er ligt een Goddelijke eis in en er is een Goddelijke wet van. Dezelfde God, Die ons bevolen heeft te geloven beveelt ons ook te overdenken. *Dat het boek dezer Wet niet wijke van uw mond, maar overlegt het dag en nacht*, Jozua 1: 8. Deze woorden zijn wel gesproken tot de persoon van Jozua, maar ze betreffen ons allen; zoals ook de beloften aan Jozua gedaan alle gelovigen gelden; zie Josia 1: 5 vergeleken met Hebréeën 13: 5. Zo geldt dit bevel aan Jozua: *gij zult het boek dezer Wet overleggen dag en nacht*, alle christenen. Het is een werk van een huichelaar de beloften uit te breiden maar het bevel in te korten. De woorden: *overleg het boek dezer Wet dag en nacht*, zijn onbepaald en raken ieder christen. Gods woord onderwijst ons niet alleen maar drijft onze wil aan tot gehoorzaamheid.

2. *Meditatie in is een plicht die wij tegen staan.*

Wij kunnen wel besluiten dat het een goede plicht is, omdat ze tegen de stroom van onze verdorven natuur gaat. Iemand heeft ooit gezegd: *u kunt het voor de ware religie houden wanneer Nero die vervolgd*. Zo mogen wij ook verzekerd zijn dat het een goede plicht is wanneer ons hart die erg tegenstaat. Wij vinden in onze verdorven natuur een bijzondere afkeer van heilige meditatie. Wij zijn snel om te horen maar traag in meditatie en overdenking. In de overdenking van wereldse dingen bezig te zijn, al was het al onze dagen, dat is voor ons vermakelijk. Maar wat heilige meditatie betreft, hoe worstelt en twist het hart met deze plicht! Het is eerder een boetedoening voor ons dan een vermakelijke plicht. En zeker, om te bewijzen dat een plicht goed is daartoe is geen andere reden nodig dan de tegenstand van ons vleselijk hart. Neem bijvoorbeeld, de plicht van *zelfverloochening*. Jezus zegt: *die verloochene zichzelf*, Mattheüs 16: 24. Zelfverloochening is zo noodzakelijk als het geloof. Maar welke tegenkanting heeft het hart daartegen! ‘Wat? Mijn eigen verstand te verloochenen en

een dwaas te worden opdat ik wijs mag zijn? Ja, niet alleen mijn verstand maar ook mijn gerechtigheid te verzaken? Wat? Mijn eigengerechtigheid overboord te werpen en naar de hemel te zwemmen op de plank van Christus verdienen?’ Dit is juist een plicht daar het hart van nature tegen strijd en zich van afkeert. Nu, dit is een bewijs dat de plicht van zelfverloochening zeer goed is. Zo is het ook met de plicht van meditatie. Die heimelijke tegenkanting die het hart daartegen heeft, toont duidelijk aan dat de plicht goed is. Dit is reden genoeg om ons tot meditatie te verplichten.

III. Hoofdstuk **Hoe meditatie verschilt van geheugen.**

Het geheugen, een bijzonder vermogen van de ziel, noemt Aristoteles: *de griffier van de ziel*; die zit en schrijft op alles wat er gedaan werd. Wat wij horen of lezen tekent het geheugen op. Daarom doet God al Zijn wonderen, opdat ze in gedachtenis gehouden worden. Tussen meditatie en geheugen schijnt enige gelijkheid te zijn. Maar ik meen dat er ook tweeërlei onderscheid is.

1. De meditatie en overdenking van iets heeft meer zoetigheid in zich dan de enkele gedachtenis. Het geheugen is de koffer, of de kist daar de Gulden Waarheden in opgesloten worden. Meditatie of overdenking is het gehemelte dat die proeft en smaakt. Het geheugen is als de ark daar het manna in opgesloten lag. Meditatie is als het eten van het manna door de kinderen Israëls. Toen David aan zijn God dacht, was dit hem zoeter dan smeer en vettigheid, Psalm 63: 5. Er is zoveel verschil tussen een waarheid in het geheugen en een waarheid in de overdenking, als er is tussen vruchtensap in een glas en vruchtensap dat gedronken wordt.

2. Het geheugen en de memorie van een waarheid zonder ernstige meditatie en overdenking daarvan, zal niet anders dan stof van droefheid baren. Welke troost kan dat iemand geven wanneer hij sterft, dat hij vele voortreffelijke waarheden van Christus heeft gehoord en in zijn geheugen heeft, als hij nooit de genade had om die te overdenken tot zijn bekering? Een predicaatie in ons geheugen te hebben maar niet te herkauwen zal onze verdoemenis verzwaren.

III. Hoofdstuk. **Het onderscheid tussen meditatie en studie.**

De bezigheid van hen die studeren schijnt meditatie te zijn maar tussen deze is er een groot verschil. Meditatie en studie verschillen in drie opzichten.

1. Zij verschijnen in hun aard. Studie is een werk van de hersenen, meditatie van het hart. Studie zet de intentie te werk, meditatie de genegenheid.

2. Ze verschillen in hun bedoeling. Het doel van studie is vermeerdering van kennis; het doel van meditatie is Godzaligheid. Het doel van studie is het vinden van de waarheid; het doel van meditatie is, het beleven van de waarheid. Het ene zoekt de goudader; het ander graaft het goud uit.

3. Ze verschillen in vrucht en uitkomst. Studie maakt een mens niet één haar beter. Ze is als de winterzon die weinig warmte en invloed uitoefent. Maar meditatie brengt iemand in een heilige gestalte. Meditatie smelt het hart als het bevroren is en doet het in tranen der liefde neerdruppen.

IV. hoofdstuk. **Het onderwerp van meditatie.**

Het vierde wat wij te overdenken hebben is, de stof en het onderwerp van meditatie. Dus, wat een christen overdenken moet. Hier heb ik nu een ruim veld gevonden, maar ik zal alleen enkele dingen in het voorbijgaan aanroeren. Ik zal evenals de discipelen slechts enkele korenaren al voortgaande plukken en uitwrijven.

Helaas, zullen sommigen zeggen, *wij zijn zo sober en onvruchtbaar in heilige meditatie dat wij niet weten welk onderwerp wij tot onze overdenking moeten uitkiezen.*

Om dan de christenen in dit gezegend werk te helpen zal ik u enige bijzondere en uitgelezen stoffen voor uw overdenking aantonen. 15 zaken zijn er in de Wet des Heeren die wij bijzonder moeten overwegen.

1. De overdenking van de Goddelijke eigenschappen.

De eigenschappen van God zijn de stralen waardoor de Goddelijke natuur tot ons schijnt. Er zijn zes bijzondere eigenschappen waar wij onze meditatie op moeten vestigen.

(1). *Overdenk Gods alwetendheid.*

Zijn oog is gedurig op ons. Hij heeft een open venster in onze consciëntie. Onze gedachten zijn naakt en geopend voor Hem. Hij telt de woorden die wij in onze slaapkamer spreken. Hij wordt *met zeven ogen* beschreven, Openbaring 5: 6, om Zijn alwetendheid uit te beelden. *Hij telt mijn treden*, zegt Job, hoofdstuk 14: 16. Het Hebreeuwse woord betekent, *een nauwe rekenschap houden*. Er wordt van God gezegd *dat Hij onze treden telt*, omdat Hij een nauwkeurige opmerking neemt van al onze handelingen. God houdt een journaal bij van alles wat wij doen. Hij beschrijft iedere passage van ons leven. Brengt deze alwetendheid van uw God voor ogen door heilige overdenkingen. De overdenking van Gods alwetendheid zal deze vruchten hebben:

- a. Ze zal voor ons als een toom wezen, om ons tegen zonde te breidelen en terug te houden. Zal een dief in het gezicht van de rechter stelen?
- b. De overdenking van Gods alwetendheid zal een goed middel zijn om het hart oprecht te maken. God heeft op het hart van ieder mens tralies gesteld: *ziet Hij niet mijn wegen?* Job 31: 4. Of ik hoogmoedige, ijdele of kwade gedachten verberg, of ik meer op mijzelf dan op Christus belangen zie, of ik in mijn bekering de huichelaar speel, ... de God des hemels weet het en Hij ziet alles. De overdenking van deze alwetendheid van onze God zal een christen oprecht maken, beide in zijn gedrag en in zijn bedoeling. Niemand zal een huichelaar kunnen zijn of hij moet een dwaas wezen.

(2). *Overdenk de heiligheid van God.*

Heiligheid is een geborduurde rok die God draagt. Het is de glorie van de Godheid. *Verheerlijkt in heiligheid*, Exodus 15: 11. O hoe wonderlijk is Hij in heiligheid! Heiligheid is de allerkostelijkste en de heerlijkste parel aan de kroon des hemels. God is het uitnemendste Voorbeeld van heiligheid. Heiligheid is voornamelijk en oorspronkelijk in God, zoals het licht in de zon is. U kunt makkelijker de zwaarte van lood of de hitte van vuur afscheiden, dan heiligheid van Gods natuur. Gods heiligheid is hetgeen waardoor Zijn hart tegen de zonde gekant is, omdat die regelrecht strijdt tegen Zijn Goddelijk Wezen. *Gij zijt te rein van ogen dan dat Gij het kwade zoudt aanschouwen*, Habakuk 1: 13. Denk dan dikwijls aan deze eigenschap.

Overdenking van Gods heiligheid zal een middel zijn om ons in gelijkvormigheid met God veranderen. God bemint ons niet voordat wij Hem gelijk zijn. *De liefde wordt gesticht door de gelijkheid*, zegt iemand. Petrus Martyr vertelt ons een geschiedenis van een mismaakt en lelijk man, die aan zijn vrouw kunstige en mooie schilderijen

van zichzelf toonde, opdat ze regelmatig naar de schilderijen zou kijken en dan knappe kinderen mocht krijgen; die zij werkelijk kreeg. Jakobs kudde zag de geschilderde roeden waardoor zij gesprekelde lammeren kregen, zoals de roeden waren, Genesis 30: 38. Wanneer wij door heilige overdenking de stralen van Gods heerlijkheid en Majesteit aanschouwen zullen wij Hem gelijk worden, en heilig zijn gelijk Hij heilig is. Heiligheid is een kostbaar sieraad, Psalm 110: 3. Zij bekleedt ons als met de glans der engelen. Geen andere munt zal gangbaar zijn in de hemel. Door gedurige overdenking van deze eigenschap worden wij naar Gods beeld veranderd en vernieuwd.

(3). *Overdenk Gods wijsheid.*

God wordt genoemd: *de alleen wijze God*, 1 Timothéüs 1: 17. Zijn wijsheid schijnt uit in de werken van voorzienigheid. Hij zit aan het roer en bestuurt alle dingen met een welgeschikte orde en de aangename overeenstemming. Hij brengt licht uit de duisternis voort. Hij kan een rechte streep trekken met een krom liniaal. Hij weet de ongerechtigheid van de mensen te gebruiken om te doen wat recht is. Hij heeft een oneindige wijsheid. Hij breekt ons door verdrukkingen en op de gebroken stukken van het schip brengt Hij ons behouden aan land. Overdenk dan de wijsheid Gods.

a. De overdenking van Gods wijsheid zal ons hart liefelijk geruststellen, wanneer wij zien dat alle dingen in de Staat overhoop geworpen worden. De wijze God heeft de regering in Zijn hand. Laat regeren wie wil, God heeft echter het opperste regime. Hij weet alles ten beste te keren. Zijn werk zal schoon zijn op Zijn tijd

b. Wanneer het ons bijzonder moeilijk gaat, zal de overdenking van Gods wijsheid ons hart tevreden stellen. 'De wijze God heeft mij in deze toestand gebracht en alles wat mij overkomt, hetzij gezondheid of ziekte, Hij zal alles naar Zijn wijsheid ten beste beschikken. God zal triakel (geneesmiddel tegen slangenbeet) van het vergif maken, alle dingen zullen een medicijn en geneesmiddel voor mij worden.' De Heere zal óf een zonde uitdrijven óf enige genade schenken. De overdenking van dit alles zal ons voor murmureren bewaren.

(4). *Overdenk Gods almacht.*

De macht van onze God is zichtbaar in het schepsel. *Hij hangt de aarde aan een niet*, Job 26: 7. Wat kan die God niet doen, Die scheppen kan? Niets kan bestaan voor een scheppende almacht. Hij heeft geen stof, geen werktuig nodig tot Zijn werk. Zeker, iets beginnen te maken wat nooit tevoren was en waarvan tevoren geen voorbeeld en waartoe niet enige geschiktheid geweest is en waarin geen mogelijkheid scheen dat het een aanzijn zou krijgen, ... dat is de oneindige macht van de oneindige Maker. Hij is het voor Wie de engelen hun aangezichten bedekken en de koningen der aarde hun kronen neerwerpen. Hij is het die de aarde beweegt uit haar plaats, Job 2: 6. Een aardbeving doet de aarde op haar pilaren schudden, maar God beweegt ze uit haar plaats. God kan de wielen en de as van de schepping met één woord aan stukken breken. Hij kan natuurlijke oorzaken opschorten, de muilen van de leeuwen toestoppen, de zon doen stilstaan, de kracht van vuur uitblussen. Xerxes, de koning der Perzen wierp boeien in een zee alsof hij de onstuimige wateren aan banden wilde leggen. Maar wanneer God gebiedt moeten de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn. Mattheüs 8: 27. Als Hij maar één woord spreekt dan staat een leger van sterren gereed, Judas 5: 20. Wanneer hij met Zijn voet stampt, gelijktijdig is een armee van engelen in batalje. Wanneer Hij een banier opsteekt en slechts kijkt, zelfs Zijn vijanden zullen in de wapenen komen om voor Hem te oorlog. Jesaja 5: 26. Wie zou zulk een God durven vertoornen? *Vreselijk is het te vallen in de handen van de*

levende God, Hebrëen 10: 31. Hij heeft voeten als wol, maar handen als ijzer. Hij verscheurt en verslindt Zijn tegenstanders als een leeuw, Psalm 50: 22. Och, overdenk deze macht van uw God!

De overdenking van Gods macht zal een steunsel voor uw geloof zijn. Het geloof van een christen kan veilig ankeren op de rots van Gods almacht. Het was Simsons raadsel: *zoetigheid ging uit van den sterke*, Richteren 14: 14. De zoetigheid gaat uit van deze Sterke, als wij Gods almacht overdenken. Is uw verdorvenheid sterk? God kan de kop van deze Leviathan breken. Is uw hart hard, hebt u een stenen hart? God kan het verbrijzelen en wegnemen. *God heeft mijn hart week gemaakt en de Almachtige heeft mij beroerd*, Job 23: 16. Het geloof triomfeert en zegepraalt in de macht van God. Zoetigheid gaat uit van deze Sterke. Abraham, Gods macht overdenkende, heeft niet getwijfeld door ongeloof, Romeinen 4: 20. Hij wist dat God machtig was een verstorven baarmoeder vruchtbaar te maken en uitgedroogde borsten melk te geven.

(5). *Overdenk Gods genade en barmhartigheid.*

Genade en barmhartigheid is een natuurlijke en Wezenseigenschap in God, waardoor Hij geneigd is goed te doen. Zoals de zon een natuurlijke en wezenseigenschap heeft om te schijnen en de wereld te verlichten. *Gij Heere, zijt goed en gaarne vergevende en van een grote goedertierenheid, allen die U aanroepen*, Psalm 86: 5. Gods goedheid is zo lieflijk dat ze alle andere eigenschappen Gods lieflijk maakt. Heiligheid zonder goedheid en rechtvaardigheid zonder barmhartigheid is verschrikkelijk voor ons. De wereldbeschrijvers vertellen van Syracuse een stad in Sicilië, dat ze kunstig en goed doordacht gebouwd is, zodat de zon nooit uit haar gezicht komt. Al Zijn Gods kinderen onder enige wolken van verdrukking, de zon van genade gaat nooit uit haar gezicht zodat ze geheel en al weg is. Gods gerechtigheid gaat tot aan de wolken, Zijn barmhartigheid gaat boven de wolken. Hoe traag is God tot toorn! Hij was langer in het verwoesten van Jericho bezig dan in het scheppen van de wereld. Hij heeft de wereld in zes dagen geschapen, maar zeven dagen was Hij bezig in het verwoesten van de muren van Jericho. Hoeveel pijlen van dreigementen heeft God al afgeschoten, voordat Hij Zijn moordend geschut tegen Jeruzalem loste? Rechtvaardigheid en oordeel gaan *te voet*, Genesis 18: 21. Genade en barmhartigheid hebben *vleugelen*, Psalm 57: 2. Het zwaard der gerechtigheid ligt dikwijls een lange tijd in de schede en als aan het roesten, totdat God het vanwege de zonde eruit trekt en scherpt tegen een volk. Gods gerechtigheid is als de olie van die weduwe, die een tijdlang liep en daarna stilstond. Gods genade is als de olie van Aäron die op zijn hoofd niet bleef liggen, maar neerdaalde tot op de zoom van zijn klederen. Zo blijft de gouden olie der genade niet liggen op het hoofd van de ouders, maar wordt uitgestort op hun kinderen en daalt zo neer tot het derde en vierde geslacht, ja tot de zomen van een Godvruchtig zaad. Overdenk dan dikwijls de genade en goedertierenheid van uw God. De overdenking van Gods genade en goedheid zal een krachtige magneet zijn om een zondaar door bekering tot God te trekken. Of, het zal als een net zijn om uw hart boven water te houden dat het niet in wanhoop zinkt. Zie hier dan, de vrijstad om heen te vluchten. God is *de Vader der barmhartigheden*, 2 Korinthe 1: 3. Genade en barmhartigheid komt zo natuurlijk van God voort, als een kind van zijn ouders. God heeft lust aan goedertierenheid, Micha 7: 18. Chrysostomus zegt: *het is vermakelijk voor een moeder als haar borsten gezogen worden; en hoe vermakelijk is het voor God wanneer de borsten van Zijn genade gezogen worden!* Genade lokt de snoodste zondaar uit. Genade en goedheid komt niet alleen met de zaligheid in haar hand, maar ook met genezing onder haar vleugels. De overdenking van Gods genade zal een

zondaar in tranen doen smelten. Een misdadiger die pardon van de koning kreeg en dit pardon las, brak in snikken uit en sprak deze woorden: *mijn pardon heeft teweeggebracht hetgeen de dood zelfs niet kon doen; ze heeft mijn hart versmolten in tranen.*

(6). *Overdenk Gods waarheid.*

De genade doet de belofte en de waarheid volbrengt ze. *Ik zal in Mijn getrouwheid niet feilen*, Psalm 89: 34. Nog eerder zou God Zichzelf verzaken dan Zijn woord. *Hij is groot van weldadigheid en waarheid*, Exodus 34: 6. Wat betekent dat? Wel, als God een belofte van genade aan Zijn volk gedaan heeft, is het er zover vandaan dat Hij Zijn woord niet zou volbrengen, als dat Hij beter zou zijn dan Zijn woord en anders zou doen dan Hij beloofd heeft. God doet dikwijls meer dan Hij gezegd heeft, maar nooit minder. Hij schiet dikwijls verder dan de beperking die Hij gesteld heeft in de belofte. Maar moit schiet Hij tekort. Hij is groot en overvloedig in waarheid. God mag soms een belofte uitstellen, maar Hij zal ze niet afstellen. De belofte kan een tijdlang als een zaad onder de aarde verborgen liggen, maar ondertussen zal ze rijp worden. De belofte van Israëls verlossing lag 430 jaar onder de aarde verborgen, maar als de bestemde tijd gekomen was, ging de belofte niet één dag boven de rekening. Exodus 12: 41. *Hij, Die de overwinning Israëls is, liegt niet*, 1 Samuël 15: 29. Overdenk dan de waarheid Gods. De overdenking hiervan is een pilaar tot ondersteuning van uw geloof. De wereld hangt aan Gods macht en het geloof hangt aan Zijn waarheid. De overdenking van Gods waarheid zal ons begerig maken om Hem na te volgen. Wij zullen oprecht zijn in onze woorden en waarachtig in onze werken. Pythagoras gevraagd zijnde wat de mensen aan God gelijk maakt? Antwoordde: *als ze de waarheid spreken.*

2. Het tweede onderwerp van heilige overdenking is: **het overdenken van Gods beloften.**

De beloften zijn bloemen die in het paradijs van de Heilige Schrift groeien. Meditatie en overdenking zuigt als een bij de zoetheid uit deze bloemen. De beloften brengen ons geen nut of troost aan, tenzij dat wij ze overdenken. De rozen die in een hof groeien kunnen een aangename geur en reuk geven, maar haar zoetruikend water wordt alleen door het verwarmen gedistilleerd en afgetrokken. De beloften mogen enige zoetigheid geven in het lezen, maar het water van deze rozen, de pit en de kern worden alleen in de ziel door meditatie en overdenking gedistilleerd en afgetrokken. Wierook ruikt als ze gestoten wordt het allerbest. De overdenking van de beloften is als het stoten van de wierook, ze maakt die welriekend en aangenaam. De beloften kunnen bij een goudmijn vergeleken worden die alleen rijk maakt wanneer men het goud daar uitgraaft. Door heilige meditatie en overdenking graven wij geestelijk goud wat in de mijn der beloften verborgen ligt; en zo worden wij rijk. Cadanes zegt, dat er niet één edelgesteente is of het heeft een verborgen kracht. De beloften worden *dierbare beloften* genoemd in 2 Petrus 1: 4. Wanneer deze door meditatie en overdenking worden toegepast dan blijkt haar kracht en dan worden ze inderdaad dierbaar. Drieërlei beloften zijn er die wij behoren te overdenken.

(1). *Overdenk de beloften van de vergeving van uw zonden.*

Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil en Ik gedenk uwer zonden niet, Jesaja 43: 25.

Helaas, zegt een arm zondaar, ‘ik heb een grote schuld bij God, ik vrees dat ik Zijn fles niet gevuld heb met mijn tranen, maar dat ik Zijn boek gevuld heb met mijn schulden.’

Wel, overdenken dan deze belofte: *Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg*. Het Hebreeuwse woord *uitdelgen* is een spreekwijze ontleend aan een koopman die, wanneer zijn schuldenaar hem betaald heeft, de schuld uitwist en hem een kwitantie geeft. Zo zegt God: *Ik zal uw zonden uitwissen. Ik zal het schuldboek doorhalen*.

Maar ach, mag een arme ziel zeggen, ‘het kan wellicht nog lang duren; ik zal misschien nog een lange tijd onder de verschrikkingen van de consciëntie moeten blijven, zodat mijn sap veranderd wordt in zomerdroogten, Psalm 32: 4. En dat mijn leven tot aan het graf raakt’, Psalm 88: 4.

Nee, in de grondtekst wordt gesproken in de tegenwoordige tijd: *Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg. Ik heb Mijn pen genomen en ben bezig om uw overtredingen uit te wissen, uw schuld door te halen*.

Maar ach, mag een zondaar zeggen, ‘ik zie geen reden waarom God dat voor mij doen zal.’

Wel, de werken der genade volgen niet de reden en de oorzaken van de mens. *Ik ben het Die uw overtredingen uitdelg, om Mij nentwil*.

Maar ach, zegt een zondaar, ‘zal God mijn zonden niet opnieuw in gedachtenis brengen?’

Nee, Hij belooft dat Hij uw zonden niet meer gedenken zal. *Ik zal uw zonden niet verwijten, Ik zal u niet aanspreken over een oude obligatie die al doorgehaald is. Ik gedenk uwer zonden niet*. Hier is een zoete belofte om onze meditatie op te vestigen. Hier is een Evangeliekorf vol honing.

(2). *Overdenk de beloften van heiligmaking.*

De aarde is zo vruchtbaar niet om met onkruid en doornen te groeien, als het hart is om te groeien met lusten en begeerlijkheden. Nu, God heeft veel beloften gedaan; *tot genezing*, Hoséa 14: 5; *tot reiniging*, Jeremia 33: 8. En om *Zijn geest te zenden*, Die vanwege Zijn heiligmakende natuur soms bij water vergeleken wordt dat alles reinigt, en soms bij de wind die als een wan de lucht zuiver; en soms bij vuur dat de metalen zuivert. Overdenk dikwijls deze belofte: *Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen worden als sneeuw*, Jesaja 1: 18. Scharlaken is een zodanige sterke kleur dat ze door geen mensenkunst uitgewist kan worden. Maar hier hebt u een belofte, God wil de ziel wit maken. Hij wil van een scharlakenkleurige zondaar een melkwitte heilige maken. Door de kracht van dit reinigende en heiligmakend werk wordt een christen *de Goddelijke natuur deelachtig*, 2 Petrus 1: 4. Zodat hij bekwaam is om eeuwig gemeenschap met God te hebben. Breng deze belofte dikwijls te binnen.

(3). *Overdenk de beloften van vergelding.*

De hemel is de haven der rust, Hebreeën 4: 9. Daar is het zalig aanschouwen van God, Mattheüs 5: 8. Daar is die heerlijke woning, Johannes 14: 2. De overdenking van deze beloften kunnen ons als in een Zoar versterken zodat wij onder onze zonden en ellenden niet bezwijken.

3. Het derde onderwerp van heilige bespiegeling is: **de overdenking van de liefde van Christus.**

Christus is zo vol van liefde als van verdiensten. Wat is het anders dan liefde dat Hij ons wil zaligmaken en niet de engelen? Onder de onverklaarbaarheid en het merkwaardige van een magneet is dit niet de minste, dat ze goud en parels laat liggen

en ijzer naar zich toetrekt, terwijl dit een minder soort metaal is. Zo is het ook hier, dat Christus de engelen, die heerlijke geesten, als goud en paarlen voorbijgaat en het menselijk geslacht naar Zich toetrekt, is een bewijs van Zijn bijzondere liefde. Liefde was de vleugel waarop Hij in de buik van de jonkvrouw Maria vloog.

(1). O hoe overtreffend is de liefde van Christus tot de heiligen! Een liefde die alles te boven gaat. De apostel noemt ze: *een liefde die alle kennis te boven gaat*, Eféze 3: 29. Het is zulk een grote liefde als God de Vader Christus toedraagt. Ja, het is dezelfde liefde ten opzichte van hoedanigheid, maar niet ten opzichte van gelijkvormigheid. *Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad heeft, het Ik ook u liefgehad*, Johannes 15: 9. Het hart van een gelovig kind van God is de hof daar Christus deze zoete bloem der liefde plant. Het is een kanaal waarin de stroom van Zijn liefde vloeit.

(2). Hoe uitzonderlijk is deze liefde van Christus! *Niet vele wijzen, niet vele edelen zijn geroepen*, 1 Korinthe 1: 26. In het Oude testament ging God een leeuw en een arend voorbij en nam een duif aan voor de offerdienst. Dat God zovelen van aanzien en afkomst voorbijgaat en dat het lot van vrije genade op u valt, gelovigen, o dat is een onuitsprekelijke diepte van de liefde Gods!

(3). Hoe onoverwinnelijk is de liefde van Christus! *Zijn liefde is sterk als de dood*, Hooglied 8: 6. De dood kon Zijn even wegnemen, maar niet Zijn liefde. En zoals de dood de Goddelijke vlam van liefde niet geheel kon uitblussen, kan de zonde het ook niet doen. De kerk heeft haar zwakheden, haar slaperige vlagen, Hooglied 5 : 2. Maar hoewel zij zwart en mismaakt is, echter is zij Zijn duive. Christus kan haar geloof zien, maar Hij ziet haar fouten door de vingers. Alexander, die een litteken op zijn wang had, werd uitgeschilderd met de vinger op het litteken. Christus legt Zijn vinger der genade op de lidtekenen van de heiligen. Hij wil Zijn parels om een spatje slijk niet wegwerpen. En wat in deze liefde van Christus nog meer te bewonderen is, is dit, dat er niets in ons is wat Hem tot liefde kan bewegen. Hij heeft ons niet liefgehad omdat wij het waardig waren, maar door ons lief te hebben, heeft Hij ons waardig gemaakt!

(4). Hoe onveranderlijk is Christus in Zijn liefde! *Alzo Hij de Zijnen liefgehad heeft, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde*, Johannes 13: 1. De heiligen zijn als gouden letters gegraveerd op het hart van Christus, die nooit uitgewist kunnen worden. O, overdenk de liefde van Christus dikwijls!

De ernstige overdenking van Christus leeft de draagt deze vruchten:

- a. Het zal ons bewegen dat wij Christus ook beminnen. *Zal iemand op kolen gaan dat zijn voeten niet branden?* Spreuken 6: 28. Wie kan op de hete kolen van de liefde van Christus wandelen door heilige overdenking, dat zijn hart in liefde jegens Hem niet ontbranden zou?
- b. De overdenking van Christus' liefde zal onze ogen van tranen doen overvloeien vanwege onze ondankbaarheid en onbeleefdheid jegens het Evangelie. Ach, dat wij zo dikwijls zondigen tegen zulk een liefdevolle Zaligmaker! Hebben wij niemand anders die wij mishandelen kunnen dan onze Vriend? Moeten wij dan juist achteruit slaan tegen het hart dat brand van liefde? Heeft Christus niet genoeg geleden aan het kruis? Zullen wij Hem nog meer doen lijden? Zullen wij Hem nog meer gal en edik te drinken geven? Gewis, is er iets dat het hart in tranen kan doen smelten dan is het dit, dat wij zo onbeleefd en ondankbaar tegen Christus zijn. Als Petrus de liefde van Christus jegens hem overdacht, dat Christus Petrus niet kon verloochenen terwijl hij Christus wel verloochend had, deed dat zijn hart in tranen smelten. *Petrus naar buiten gaande, weende bitter*, Mattheüs 26: 75.

- c. De overdenking van Christus' liefde zal ons onze vijanden doen liefhebben. Jezus Christus betoonde liefde jegens Zijn vijanden. Wij lezen in 1 Koningen 18 vers 38, *van het vuur des Heeren, dat het water oplikte*. Het is de natuur van water om vuur uitblussen, maar dat het vuur water - dat eigenlijk geen brandbare stof is - oplikt en verteert, dát was een wonder. Een zodanig wonder vertoonde Christus. Zijn liefde brandde waar geen bekwame stof was, ja niets dan zonde en vijandschap. Hij had Zijn vijanden lief. Het vuur van Zijn liefde verteerde en likte het water van hun zonden op. Hij bad voor Zijn vijanden: *Vader, vergeef het hun*. Hij stortte tranen voor degenen die Zijn bloed uitstorten. Die Hem gal en edik te drinken gaven, gaf Hij Zijn bloed te drinken.
- d. De overdenking van deze liefde zal onze harten in liefde jegens onze vijanden doen smelten. Augustinus zei, 'dat Christus van Zijn kruis een preekstoel maakte en dat de grootste les die Hij de christenen leerde was, om haar vijanden lief te hebben.'
- e. De overdenking van Christus' liefde is een middel om ons in Zijn afwezen te ondersteunen. Soms belooft het Hem voor een tijd van ons te vertrekken. Maar wanneer wij overdenken hoe vurig en onveranderlijk Zijn liefde jegens ons is, zal dat ons met geduld de tijd doen verwachten dat Hij Zich weer aan ons liefelijk zal openbaren. Hij is liefde, 1 Johannes 4: 16. Hij kan Zijn volk niet al te lang verlaten. Hij mag voor een tijd afscheid nemen van de Zijnen, maar het is nooit Zijn laatste afscheid en waarwel. De zon mag voor een tijd van deze kant van de aarde vertrekken, maar ze keert terug in de dageraad. De overdenking van Christus' liefde zal ons de terugkomst van de Zon der Gerechtigheid met geduld doen verwachten. *Nog een zeer weinig tijds, en Hij, Die te komen staat, zal komen en niet vertoeven*, Hebrëen 10: 37. Hij is *Waarheid*, daarom zal Hij komen; Hij is *Liefde*, daarom wil Hij komen.

4. Het vierde onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van onze zonde.**

(1). *Overdenk de schuld der zonde.*

Wij zijn in Adam als in een wortel, als in een algemeen hoofd begrepen. Toen Adam zondigde zijn wij allen schuldig geworden. *In welken allen gezondigd hebben*, Romeinen 5: 12. Door zijn overtreding zijn al zijn nakomelingen onder de schuld gebracht. Deze schuld gaat met schaamte vergezeld, zoals tweelingen die nooit gescheiden worden.

(2). *Overdenk de smet der zonde.*

De schuld van Adams zonde wordt ons niet alleen toegerekend maar het vergif van zijn natuur wordt ook in ons voortgeplant. De maagdom van onze natuur is verontreinigd; ons hart is besmet. Hoe kunnen dan onze daden rein zijn? Indien het water in een put vuil is kan het in de emmer waarmee geput wordt niet schoon zijn. *Wij allen zijn als een onreine*. Wij zijn als een patiënt onder de hand van de dokter die niets gezonds aan ons bevindt. Het hoofd is gekwetst, de lever gezwollen, de longen verteerd, het bloed onzuiver. Zo is het met ons gelegen vóór de komst der genade. De duisternis ligt in ons verstand, vergeetachtigheid in ons geheugen, hardheid in ons hart en weerspanning in onze wil. *Van de hoofdschedel af tot de voetzool toe is er niets geheels, maar wonden en striemen en etterbuilen*, Jesaja 1: 6. Een zondaar met zonde besmet is niet beter dan een duivel in de gedaante van een mens. En wat vooral met droefheid ter harte moet genomen worden, is de aankleving van deze zonde. De zonde is onze natuur geworden. De apostel noemt ze: *de zonde die ons lichtelijk omringt*, Hebrëen 12: 1. Die zonde kan niet licht afgelegd worden. Eerder kan iemand de huid van zijn lichaam dan de zonde van zijn ziel afschudden. De zonde kleeft zo vast aan

de ziel als het klimop aan de muur. Deze adder zal vóór de dood niet afgeschud worden. Och, overdenk deze besmetting der zonde dikwijls. Hoe sterk is dat vergif waarvan één druppel de hele zee vergiftigen kan? Hoe giftig was die appel, waarvan één proefje het hele menselijk geslacht vergiftigd heeft! Overdenk dit met droefheid. De overdenking van de zonde zal de pluimen van hoogmoed doen afvallen. Onze kennis maakt ons opgeblazen terwijl wij toch zonden genoeg hebben om ons te vernederen! De beste heilige die leeft, hoewel hij uit het graf der zonde is opgestaan, draagt echter de reuk van het doodskleed nog bij zich.

(3). *Overdenk de vloek der zonde.*

Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, Galaten 3: 10. Deze vloek is als een wind op de vruchten die de groei ervan belet. De zonde is niet alleen iets besmettelijks maar ook iets verdoemelijks. 't Is niet alleen een smet in het gezicht maar ook een wonde in het hart. De zonde levert ons door verraad over in de handen van de duivel, die evenals Draco zijn wetten in bloed schrijft. De zonde maakte ons Gods toorn onderhevig en wat is dan al onze aardse troost anders dan Damares' banket met een zwaard boven zijn hoofd? De zonde brengt een rol voort die met vloeken tegen de zondaar beschreven is, Zacharia 5. Het is een vliegende rol die snel gelogen komt indien de genade haar niet tegenhoudt. *Met een vloek zijt gij vervloekt, Maleachi 3: 9.* Zo is het gelegen totdat Christus de vloek wegneemt. Och, brengt deze vloek der zonde, door heilige overdenking u levendig te beginnen.

De overdenking van deze vloek zal ons afschrikken

- A. Van de zonde nog langer bij ons te houden. Toen Micha het geld van zijn moeder had gestolen en hij haar vloek hoorde, vreesde hij het nog langer bij zich te houden en gaf het haar terug, Richteren 17: 2. Hij werd verschrikt door de vloekspraken van zijn moeder. Nu, wat moeten dan Gods vloekspraken niet zijn?
- B. De overdenking van deze vloek zal ons afschrikken van de zonde te herbergen. Wij zullen iemand die de pest heeft niet graag in ons huis ontvangen. De zonde brengt een vloek met zich mee, de plaag van God die de zondaar aankleeft. De zonde is evenals het water waarvan wij lezen in Numeri 5 vers 22: *hetwelk de vervloeking meebrengt, dat de buik doet zwellen en de heup doet vervallen.* De overdenking hiervan zal ons van de zonde doen afschrikken. Zeker, indien wij ons onder de schaduw van deze doornenbos met vertrouwen neerzetten, een vuur zal uitgaan van die doornenbos en ons voor eeuwig verteren, Richteren 9: 15.

5. Het vijfde onderwerp van de heilige meditatie is: **de overdenking van de ijdelheid van de schepselen.**

Wanneer u de beste bloem die de schepping u kan geven hebt uitgezogen, zult u er iets in vinden dat u geen voldoening kan geven, of waar u zat van wordt. De beste wijn heeft haar droesem, de zoetste roos haar doornen en de lieflijkste vertroosting haar schuim. Van niet één schepsel kunnen wij zeggen, dat het werkelijk vol is, dan alleen *dat het vol ijdelheid is.* Het is als een blaas met wind gevuld. *Als zijn genoegzaamheid zal vol zijn, zal hem bang zijn, Job 20: 22.* Het gaat met hen die hier levensgeluk menen te vinden, als met Apollo die een laurierboom omhelsde in plaats van Daphne. Overdenk deze ijdelheid. De wereld is als een spiegel die een ander gezicht vertoont dan van degene die er voor staat. De overdenking van deze ijdelheid:

(1). Zal ons losmaken van de aarde, zoals het uitgraven van de wortelen van een boom, om die uit de grond los te maken. Het zal ons hart losmaken van de wereld en een voortreffelijk middel zijn, dat wij ons niet aan de wereld vergapen. Laat een

christen dikwijls bij zichzelf bedenken: waarom ben ik zo druk bezig in de ijdelheid? Al was de hele wereld in een goudklomp veranderd, zal zij mijn hart niet kunnen vervullen.

(2). De overdenking van de ijdelheid van alle schepsels zal ons naar een vastere troost doen uitzien: *de genade en de gunst van God, het bloed van Christus en de invloed van de Heilige Geest*. Als ik zie dat het water uit een bak niet deugt, zal ik naar de springbron gaan. In Christus is een onuitputtelijke Schat. Als iemand voelt dat de tak waar hij opzit begint te breken, springt hij van de tak en grijpt de boom zelf aan. Als wij gewaarworden dat alle schepsels maar als een verrotte tak zijn, dan grijpen wij door het geloof de Boom des levens aan. Het schepsel is maar een riet, God is de Rots der eeuwen.

6. Het zesde onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van de voortreffelijkheid van genade.**

(1). De genade is kostbaar en dierbaar in zichzelf. Het wordt *een dierbaar geloof* genoemd, 2 Petrus 1: 1. De genade is dierbaar:

a. Ten opzichte van haar oorsprong; ze komt van Boven, Jacobus 3: 17.

b. Ten opzichte van haar aard. Zij is *het zaad Gods*, 1 Johannes 3: 9. De genade is een geestelijk email; ze is een gouden borduursel van de ziel; zij is het graveerwerk van de Heilige Geest. De genade verliest haar kleur niet. De genade is van zodanige aard, hoe langer wij ze bewaren hoe beter ze wordt. Want zij veranderd in heerlijkheid.

(2). Zoals genade kostbaar is op zichzelf genomen, is zij ook dierbaar in Gods ogen. Evenals een kostbare diamant degene versiert die ze draagt. *Van toenaf dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest*, Jesaja 43: 4. De heiligen die met genade versierd zijn, zijn Gods kleinodiën, Maléachi 3: 17. Hoewel ze met smaad worden vervuld en met bloed besmeerd, zijn zij kleinodiën waarbij de hele wereld niets anders is dan een oud vod. De heiligen zijn kleinodiën en de hemel is het gouden kabinet daar deze kleinodiën goed bewaard en opgesloten worden. Een begenadigd man is de glorie van de eeuw daar hij in leeft; zoals Melanchton die de *Foeniks van Duitsland* werd genoemd. Zo heerlijk is een ziel met genade bekleed in de ogen des Heeren, dat Hij de wereld haar niet waardig acht. *Welke de wereld niet waardig was*, Hebreëen 11: 38. Daarom roept God Zijn volk vroeg thuis omdat ze te goed zijn om in de wereld te leven. *De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste*, Spreuken 12: 26. De genade is de beste zegen. Ze gaat alle andere dingen te boven. Twee dingen zijn er die bijzonder glinsteren in onze ogen:

a. Het goud. De zon glinstert zo sterk niet in onze ogen dan goud. *Het geld verantwoordt alles*, Prediker 10: 19. Maar genade weegt zwaarder dan goud. Goud trekt het hart van God; de genade trekt het hart naar God. Goud verrijkt alleen het sterfelijke; genade het onsterfelijke. Goud vergaat, maar genade blijft altijd.

b. De gaven. De gaven zijn evenals Rachel, schoon van aanzien, maar genade overtreft ze. Ik heb liever heiligheid dan welsprekendheid. Een hart vol genade is beter dan een hoofd vol kennis. Gaven maken niemand aangenaam bij God. Het is niet de schel van de appel, al is ze van de beste kleur, maar de vrucht zelf die wij begeren. Wij houden het paard dat het mooist versierd is, niet voor het beste, maar die het best geflankeerd is. Wat zijn de allermooiste gaven als er geen genade in het hart is? Gaven kan iemand ontvangen ten goede van een ander - zoals de voedster haar borsten ten dienste voor het kind heeft ontvangen - maar genade ontvangt een mens tot zijn eigen voordeel en zaligheid. God zendt de verworpenen weg met gaven, zoals Abraham de zonen van zijn bijwijven geschenken gaf, Genesis 25: 6. Maar de erfenis schenkt Hij

alleen aan begunadigden. O, overdenk dan dikwijls de voortreffelijkheid van de genade!

De overdenking van de voortreffelijkheid van genade zal ons:

(1). Genade boven alles waardig schatten. De waarde van een diamant maakt haar begerig. Damascenus is noemt de genade van de Geest: *indruxels van de Goddelijke natuur*. Genade is als een vermakelijke bloem; *zij is als de wijn die God en de mensen vrolijk maakt*, zoals gezegd wordt in de gelijkenis, Richteren 9: 13.

(2). De overdenking van de voortreffelijkheid van genade doet ons haar ijverig najagen. Wij graven naar goud al is het in een diepe mijn; wij zweten om goud als het in de oven ligt. Hadden wij maar harten om de waardigheid van genade te overdenken, hoe zouden wij ernaar graven in de mijn van de heilige instellingen! Hoe zouden wij om haar zweten in het gebed! Wij zouden een beleefde vrijmoedigheid krijgen en ons zonder genade en de zegen niet laten afwijzen. *Heere, Heere, wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heenga? Zei Abraham, Genesis 15: 2. Zo zou een ziel ook zeggen: Heere, wat zult Gij mij geven, daar ik zonder genade heenga? Wie zal mij geven van het water uit de Fontein des levens?*

(3). De overdenking van de uitnemendheid der genade zal ons bewegen, dat wij als werktuigen in Gods hand de genade ook bij anderen proberen over te brengen. Is genade zo uitnemend dierbaar, en heb ik een kind dat genade ontbreekt? Och, dat ik een middel en werktuig mocht wezen om deze schat van genade tot zijn ziel over te brengen! Ik heb gelezen van een rijk inwoner van Florence, Cosmus Medices genoemd, dat hij op zijn doodsbed al zijn zonen samenriep en hen met deze woorden aanspraak: *het verblijdt mij zeer op mijn doodsbed, dat ik u rijk achterlaat*. Maar de wens en begeerte van christelijke ouders behoort veel meer daar naar uit te gaan dat ze hun kinderen heilig en Godzalig mogen achterlaten. Ja, zodanig, dat ze kunnen zeggen: *o mijn kinderen, het is voor mij een heerlijk cordiaal en hartsterking dat ge zo rijk gezegend zijt in de genade. Het troost mijn zeer dat ik nog voor mijn dood Jezus Christus in u mag zien leven*.

7. Het zevende onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van de toestand van uw ziel.**

Terwijl u zo dikwijls aan andere dingen denkt, moet ge uw eigen ziel niet vergeten. Het grootste werk is thuis te doen. Het was Salomo's advies: *zijt naarstig om het aangezicht uwer schapen te kennen*, Spreuken 27: 23. Hoeveel te meer dan het aangezicht van uw eigen ziel! Door verzuim en gebrek aan deze overdenking zijn de mensen als reizigers, ervaren in andere landen, maar onervaren in hun eigen land. Zo gaat het met velen. Zij hebben goede kennis van vele dingen die buiten hen zijn, maar weten niet hoe het thuis met hun ziel gelegen is; of ze in een goede dan in een slechte staat verkeert. Weinigen zijn er die door heilige overdenking tot zichzelf inkeren en goede rekenschap geven over de staat van hun ziel. Twee redenen zijn er, waarom er zo weinigen zijn die de staat van hun ziel overdenken.

(1). *Hun schuldigheid*. De mensen zien hun harten door heilige overdenking niet graag in, omdat ze vrezen iets te vinden dat hun zal verontrusten. De beker is in hun zak! De meesten zijn hierin als kooplieden, wanneer hun handel achteruitgaat zien zij hun rekenboeken niet graag in, opdat zij zich niet zouden verontrusten vanwege hun armoedige toestand. Maar is het niet beter dat u door heilige overdenking in uw eigen hart ziet, dan dat God op een ontzagelijke wijze met u in het gericht treedt?

(2). *Hun eigen inbeelding*. De mensen beelden zich in dat alles goed met hen staat. De mensen willen hun land niet op louter geloof aankopen, zij willen dat het gemeten wordt. Maar hun geestelijke staat nemen ze zonder het nader te bezien of zonder nader

onderzoek louter op geloof aan. Ze vertrouwen dat hun zaken wel goed zullen staan. Het is een zaak daar zij beter niet aan kunnen twijfelen, denken ze. Dit vertrouwen is niet anders dan inbeelding. Het is een werk der dwazen; de kloekzinnigheid merkt op zijn gang; de wijze vreest en wijk van het kwade; maar de zot is zorgeloos; *de slechte geloofd alle woord*, Spreuken 14: 16. Hoewel de dwaze maagden geen olie in hun lampen hadden, wat waren ze goedsmoeds en verzekerd! Zij kwamen en klopten aan: *Heere, Heere, doe ons open*. Het was een vermetel en vrijmoedig aankloppen. Ze twijfelden niet of ze werden binnengelaten. Zo zijn velen van hun zaligheid niet verzekerd, maar zijn zorgeloos zeker. Ze beelden zichzelf in dat alles goed is en overdenken nooit ernstig of ze wel olie in hun vaten hebben of niet.

Christenen, de overdenk toch de staat van uw ziel! Zie hoe de zaak tussen u en tussen uw God erbij staat. Zoals wijze kooplieden, reken uw staat nog eens over opdat u kunt zien wat die waard is. Zie, of *gij rijk zijt in God*, Lukas 12: 21. Overdenk deze drie dingen:

(1). *Overdenk uw schulden*. Ze of uw schulden betaald zijn of niet. Dat wil zeggen, of uw zonden vergeven zijn of niet vergeven? Of u niet ten achter komt, of er geen zonden in uw ziel leven, daar ge u nog niet van bekeerd hebt.

(2). *Denk ook aan uw uiterste wil*; overdenk of uw testament al gemaakt is. Hebt ge ál uw eigen voordelen en belangen overgegeven? Hebt ge uw liefde aan God opgedragen? Hebt u Hem uw wil geschonken? Dan hebt ge uw testament gemaakt. Overdenk uw uiterste wil. Maak uw geestelijk testament in tijd van gezondheid. Als u het maken van uw testament uitstelt tot uw sterfdag, welke zekerheid hebt u dan, dat het bondig zal zijn? Wellicht zal God dan uw ziel niet meer aannemen.

(3). *Overdenk uw bewijsschriften*. Deze schriften en bewijzen zijn de genadegaven van de Heilige Geest. Zie of u wel een waar bewijs hebt. Welke begeerten of verlangens hebt u naar Christus? Welk geloof? Onderzoek of uw schriften en bewijzen niet doorgehaald zijn. Zijn uw begeerten oprecht? Strekt uw begeerte zowel uit tot hemelse beginsels als tot hemelse privileges? Och, overdenk toch ernstig uw bewijs en aandeel! Ons hart door meditatie en overdenking zódanig te ziften, is hard nodig. Als wij onze staat niet gezond bevinden, kunnen wij het gebrek opzoeken en dat gevonden hebbende het gevaar ontkomen. Indien onze staat gezond is, hebben wij stof waarin wij ons kunnen troosten. Wat een vreugde was het voor Hiskia, dat hij zeggen kon: *och Heere, gedenk toch dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld, en dat goed is gedaan heb*, Jesaja 38: 3. Zo ook hier, wat een onuitsprekelijke troost zal het zijn wanneer een christen na ernstige meditatie en overdenking van zijn geestelijke toestand kan zeggen: *ik heb een bewijs voor de hemel. Ik weet dat ik overgegaan ben uit de dood in het leven*, 1 Johannes 3: 14. Of, zoals een heilig man zei: *ik ben van Christus en de duivel heeft niets meer met mij te maken*.

8. Het achtste onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van het klein getal dergenen die zalig zullen worden.**

Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren, Matthéüs 20: 16. Onder de miljoenen burgers van Rome waren weinig raadsheren. Onder de grote menigte mensen in de wereld zijn maar weinig gelovigen. Al de namen van de goede keizers, zei Flavius Vopicus kunnen in een kleine ring geschreven worden. Er zijn niet veel namen in het boek des levens. Wij lezen in de evangelische gelijkenis van vier soorten aarde, maar slechts een soort was *goede aarde*, Matthéüs 13. Hoe weinig zijn er in de wereld die Christus kennen? Hoe weinig zijn er die in Hem geloven? *Wie heeft onze prediking geloofd?* Jesaja 53: 1. Hoe weinig strijken het zeil voor Christus' scepter?

Lukas 19: 14. Heidense afgodendienaars en mohammedanen bezitten bijna geheel Azië, Afrika en Amerika. In vele delen van de wereld wordt de duivel nog gediend, zoals bij de Parthers, Indianen en andere barbaarse volkeren. De satan heeft de meeste gewesten en harten ingenomen. Hoeveel schijnchristenen zijn er in de wereld? *Hebbende een gedaante der godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben*, 2 Tim. 3: 5. Ze zijn evenals wol, waarvan de kleur opgelegd maar niet ingedrongen is; hun godsdienst is geschilderd en daarom door een storm van vervolging gemakkelijk af te wassen; ze zijn niet gegraveerd. Zij schijnen wel duiven van Christus maar ze zijn een gebroed van de slang. Zij haten Gods beeld zoals een panter het beeld van mensen haat. Och, overdenk dan dit klein getal van degenen die zalig worden.

(1). Deze meditatie en overdenking zal ons afschrikken van de menigte te volgen en met hen meegaan. *Gij zult de menigte tot boze zaken niet volgen*, Exodus 23: 2. De meerderheid helt gewoonlijk over tot het kwade. De meeste mensen willen wandelen naar de eeuw dezer wereld. Dat wil zeggen, naar de lusten van hun hart, naar de gewoonten van de tijd en naar de overste van de macht des lichts. De overdenking hiervan zal ons doen wijken van de weg waarop de meesten wandelen. Het zal ons de besten doen volgen.

(2). De overdenking van het klein getal van degenen die zalig worden leert ons voorzichtig te wandelen en onze zaligheid met vrees en beven uit te werken. *Weinigen zijn er die de weg vinden*. En wanneer ze de weg gevonden hebben, zijn er weinigen die daar op wandelen. De gedachten aan deze waarheid zullen een heilige vrees in ons veroorzaken. Niet een vrees die ons in de wanhoop stort, maar die ons ijverig en voorzichtig maakt. Zulk een vrees hebben de beste heiligen gehad. Augustinus zei van zichzelf, *dat hij aan de poort des hemels klopte met een bevende hand*. Deze vrees gaat met hoop samen. *De Heere heeft een welgevallen aan degenen die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen*. Psalm 147: 11. Een kind van God vreest omdat de poort eng is, maar hoopt omdat de poort open is.

(3). De overdenking van het klein getal degenen die zalig worden, zal een slijpsteen zijn tot opscherping van onze naarstigheid en plichten om onze zaligheid uit te werken. Als er zo weinig zijn die gekroond worden, zal dat ons met meer vuur de loopbaan die ons voorgesteld is, doen lopen. Deze overdenking zal een alarm zijn voor slaperige christenen.

9. Het negende onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van een gehele en eindelijke afval.**

Overdenk wat een droevige zaak het is in de godsdienst beginnen te bouwen maar niet te kunnen voleindigen, Lucas 14: 30. Joas was goed zolang Jojada leefde. Maar nadat Jojada gestorven was, werd Joas goddeloos en al zijn Godsvrucht werd in het graf van Jojada begraven. Wij leven in het vallen van de bladeren. Hoe velen zijn tot verderfelijke ketterijen vervallen, 2 Petrus 2: 1. Overdenk met een bijzondere ernst en aandacht deze tekst: *Het is onmogelijk, degenen die eens verlicht geweest zijn en de hemelse gave gesmaakt hebben, en des heiligen Geestes deelachtig geworden zijn, en gesmaakt hebben het goede Woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw, en afvallig worden, die zeg ik, wederom te vernieuwen tot bekering*, Hebr. 6: 4 - 6. Iemand kan verlicht worden door de dubbele band van het Woord en Geest, maar deze stralen verlichten hem wel, maar dringen niet naar binnen. Hij kan een smaak hebben van de hemelse gaven, *hij kan de hemelse Gave met het uiterste van zijn lippen proeven*, zoals iemand zegt, maar die niet koken en opeten. Evenals een kok de spijze die hij kookt wel proeft maar die zelf niet eet en als zijn voedsel gebruikt. De smaak

van de Waarheid moet niet alleen verkwikken, maar ook vernieuwen. Zij kan een zoetheid meebrengen en enig vermaak in de geestelijke dingen kunnen met haar samengaan. Ja, zo ver kan iemand komen en echter geheel en eindelijk weer afvallen. Nu, dit is zeer droevig, een zonde die God onteert en Christus smaadheid aandoet. *Weet dan en ziet, dat het kwaad en bitter is, dat gij den Heere uw God verlaat*, Jeremia 2: 19. Och, overdenk de afval van huichelaren ernstig! De overdenking ervan zal ons vurig maken in het gebed tot God. Wij zullen Hem smeken:

(1). Om gezondheid en oprechtheid van hart. *Laat mijn hart oprecht zijn tot Uw inzettingen*, Psalm 119: 80. “Laat mij, Heere, geen schijnchristen zijn. Werk een oprecht werk der genade in mij. Al ben ik niet volkomen gewassen, laat mij echter geheel gewassen worden.” *Was mij wel*, Psalm 51: 4. Helaas, wat in geveinsdheid begint, eindigt in afval.

(2). De overdenking van het eindelijk vervallen van huichelaren zal ons ernstig maken in het gebed tot God om stand vastigheid. “Heere, bewaar mij, opdat ik volstandig mag blijven. *Houdende mijn gangen in Uw sporen, opdat mijn voetstappen niet zouden wankelen*, Psalm 17: 5. U hebt de kroon op het einde van de loopbaan gesteld, laat mij de loopbaan die mij voorgesteld is ten einde lopen opdat ik de kroon van U mag ontvangen.” Het was een gebed van Beza, laat zijn gebed ook het onze zijn: *Heere, voleindig wat Gij begonnen hebt, opdat ik geen schipbreuk lijd voor de haven des hemels*.

10. Het tiende onderwerp van de heilige meditatie is: **de overdenking van de dood**.

De beschouwing van de dood is de ware filosofie. Dat wij sterven moeten weten wij allen, maar waar zijn ze die hun sterfelijkheid ernstig overdenken? Overdenk dan:

(1). De zekerheid van uw dood. *Het is de mens gezet eenmaal te sterven*, Hebrëeën 9: 27. Deze wet moet voldaan worden.

(2). Houdt ook in uw gedachten dat uw dood dichtbij is, ja misschien dichterbij dan u denkt. Onze voeten spoeden al naar de duistere ingang van de dood; ze staan al bijna op de drempel. De poëten schilderen en beelden de tijd uit met vleugels. De tijd reist niet alleen snel maar vliegt ook; ze draagt ons op haar vleugels snel verder. De loopbaan tussen de wieg en het graf is kort. Het vonnis des doods is al uitgesproken: *gij zult tot stof wederkeren*, Genesis 3: 19. Zodat ons leven anders niet is dan een kort uitstel van onze dood. Dit uitstel wordt ons als gevonniste misdadigers van onze grote Koning genadig vergund en toegestaan. *Mijn leeftijd is als niets voor U*, Psalm 39: 6. Ja, als het mogelijk was iets uit niets te nemen, zou ons leven, vergeleken bij de eeuwigheid, minder dan niets zijn.

(3). Overdenk de onzekerheid van de tijd. Wij zijn van onze tijd onzeker. God heeft geen huurovereenkomst of huurcedel met ons gemaakt. Elk uur en ogenblik kan Hij ons er uitzetten. Er zijn zoveel ongevallen dat het een wonder is dat ons leven door een ontijdige dood niet wordt afgesneden. Hoe haast kan God de bank sluiten, de kas verzegelen en ons een acte met deze inhoud zenden: *gij zult geen rentmeester meer kunnen zijn*, Lukas 16: 2. Ons graf kan nog vóór de avond gegraven worden. Vandaag kunnen wij leven op een oorkussen van dons en veren, maar morgen op een kussen van stof en aarde. Vandaag luidt de predikklok, morgen misschien onze doods-klok.

(4). Het moet vooral ernstig en goed overdacht worden dat sterven een werk is dat maar één keer gedaan kan worden; na de dood is er niets meer te doen. Als u onboetvaardig sterft, in het graf is geen plaats voor berouw of bekering. Laat ge uw werk bij de dood half gedaan achter, dan kan het in het graf niet voltooid worden. *Er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap noch wijsheid in het graf daar gij heengaat*, Prediker 9: 10. Als een belegerde stad zich in het eerste opeisen overgeeft,

is er nog pardon, maar weigert ze totdat de rode bloedvaandel uitgestoken en de stad bestormd wordt, dan is er geen pardon meer. Nu is het de dag der genade, dat God de boetvaardige zondaar Zijn witte vredevaandel vertoont. Als wij wachten totdat God de rode bloedvaandel opsteekt en ons door de dood bestormt, dan is er geen genade meer. Na de dood is er niets meer te doen voor onze ziel. Och, denk dan aan uw dood! Van Zeleucus wordt verteld, dat het eerste huisraad wat hij naar Babylon bracht een grafsteen was. Denk dikwijls aan uw grafsteen. De overdenking van de dood zal deze vruchten voortbrengen:

a. De overdenking van de dood zal de pluimen van onze hoogmoed uittrekken. Gij zijt niet anders dan levendig stof; zal aarde en as zó hoogmoedig zijn? U hebt een lichaam als gras. *Alle vlees is gras*, Jesaja 40: 6. En dit gras zal straks afgemaaid worden. *Ik heb wel gezegd: gij zijt goden*, Psalm 82: 6. Maar opdat ze niet hoogmoedig zouden worden voegt Hij erbij: *nochtans zult gij sterven als een mens*, vers 7. *Gij zijt sterfelijke goden*. De mens weet dat hij sterfelijk is en dat de hoogmoed eens verbroken worden.

b. De overdenking van de dood is een middel om de zonde de doodsteek te geven. *Geen sterker tegengif tegen de zonde*, zegt Augustinus, *dan een gedurige overdenking aan uw dood*. Zondig ik nu, morgen kan ik sterven. Want als de dood mij onvoorziens overkomt en mij in het werk van de duivel bezig vindt, zal ze mij dan niet zenden naar de meester die ik dien, om dubbel loon te ontvangen? Draag de overdenking van de dood altijd bij u als een tafelboek. Wanneer de zonde bij u aan boord komt, neem dan dit tafelboek voor de dag en leest er in en u zult gewaarworden dat de zonde moet verdwijnen. Wij moeten de zonde beschouwen in twee spiegels, namelijk in de spiegel van Christus' bloed en in de spiegel des doods.

c. De overdenking van de dood zal een breidel zijn voor alle overdaad en lachpartijen, om die te weerhouden. Zal ik mijn lichaam, dat eens in het huis der verrotting neerligt zo feestelijk onthalen en opvullen? Onze Zaligmaker maakte tijdens de maaltijd gewag van Zijn begrafenis, Matthéüs 26: 12. Zichzelf elke dag op de feesten en maaltijden met de gedachten aan de dood te spijsen zal een voortreffelijk middel zijn tegen alle overdaad en lachpartijen.

d. De overdenking aan de dood zal ons de tijd goed leren besteden en veel werk geven in een kleine plaats. Velen gaan naar de herberg om de tijd te verdrijven. De apostel vermaant ons *om de tijd uit te kopen*, Eféze 5: 16. Ons leven behoort bij ons geschat te worden als kostbare juwelen, die hoewel ze klein van substantie zijn, echter een grote waarde hebben. Zo kort ons leven is, zo kostbaar behoren wij het te schatten. Velen sterven jong maar met grauwe haren. Wij moeten als het gras op het veld zijn dat zijn nut doet, *maar niet als het gras op de daken hetwelk verdord eer men het uittrekt*, Psalm 129: 6. Te leven zonder nut of dienst te doen, is geen leven maar alleen de tijd te slijten.

e. De overdenking van de dood zal ons tijdig een goede voorraad doen opleggen. Ze zal ons in het najagen van heiligheid een prikkel geven. De dood is de grote struikrover en plunderaar die ons eens van al onze uitwendige en aardse troost zal beroven. Onze pluimen van eer en aanzien in de wereld zullen in het stof gelegd worden. Maar van onze genadegaven kan de dood ons niet beroven. Het gemenebest van Venetië heeft op haar kruitmagazijn dit opschrift: *gelukkig is hij die een tijd van vrede aan de oorlog denkt*. Hij die dikwijls aan de dood denkt, zal voorbereid zijn bij zijn komst.

11. Het elfde onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van de dag des oordeels.**

Pluimen drijven op het water terwijl het goud zinkt. Lichte pluimchristenen drijven in ijdelheid; zij denken niet aan de dag van het oordeel. Maar ernstige geesten zinken diep in de overdenking van het laatste oordeel. *Velen stellen den bozen dag verre*, Amos 6: 3. Er wordt verteld van de Italianen dat ze tijdens grote donder hun klokken luiden en stukken geschut lossen opdat het geluid van de klokken en het bulderen van de kanonnen de donderslagen versmoren en verdoven. Zo vermaakt de duivel de mensen met muziek van de wereld opdat hij door het geluid hiervan de stem van de dag des oordeels en het geklank van de laatste bazuin mag verdoven en doen vergeten. De meeste mensen zijn schuldig, daarom horen ze niet graag van een rechtbank. Toen Paulus handelde over het toekomstige oordeel werd Felix zeer bevreesd, Handelingen 24: 25. Hij had een schuldige consciëntie. Joséfus vertelt van Felix dat hij een goddeloos mens was. De vrouw die bij hen woonde, met name Drusilla had hij van haar man verleid. Als hij hoorde van het toekomstige oordeel begon hij te schrikken en te vrezén. Ach, ik bid u, denk toch aan deze laatste en plechtige dag van het oordeel. Terwijl anderen overleggen hoe ze schatten mogen verzamelen laat ons overdenken hoe wij de toekomstige dag des Heeren mogen verwachten.

De overdenking van de dag des oordeels zal ons:

(1). Al onze handelingen doen onderzoeken. Christus zal komen met Zijn wan en Zijn zeef. Zullen mijn werken op die grote dag de proef kunnen doorstaan?

(2). De overdenking aan het laatste oordeel zal ons werkzaam maken om onze harten aan God de grote Rechter en Scheidsman van de aarde beproefd voor te stellen en ons aan Hem overgeven. Er is niets aan gelegen wat mensen van ons denken maar wat onze Rechter van ons oordeelt. Naar Zijn uitspraken moeten wij staan of vallen. De overdenking van de dag des oordeels doet ons verwachten om Mozes gelijk te zijn, die *Goddelijk schoon was*, zoals er in de grondtekst staat in Handelingen 7: 20. De Galaxia of Melkweg zoals de sterrenkundigen die noemen, is een luchtige cirkel onder de hemelcirkels daar veel sterren inbegrepen zijn. Velen zijn zo klein dat ze geen naam hebben en van de sterrenkundigen als het ware niet aangemerkt worden. Geef mij verlof om dit toe te passen: misschien kennen anderen ons niet; misschien zijn wij zo klein dat wij geen naam in de wereld hebben; niettemin als wij maar oprechte sterren zijn en onze harten Gode beproefd voor kunnen stellen, dan zullen wij ons hoofd met vrijmoedigheid opheffen wanneer wij staan voor onze Rechter.

12. Het twaalfde onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van de hel.**

Het eerste dat wij moeten overdenken is *de pijn van gemis*. De deur werd gesloten, Matthéüs 25: 10. Christus' liefelijk aangezicht niet meer te mogen aanschouwen en met eeuwigdurende duisternis en donkerheid omringd te zijn; uit Gods tegenwoordigheid, in Wiens aangezicht verzadiging der vreugde is, verstoten te worden, dit verzwaard en verbitterd de toestand der verdoemden. Het is een mengsel van gal en alsem.

Het tweede is *de pijn van gevoelen*. De Photinianen zijn van mening dat er geen hel is. Maar zij spreken in een droom. *De goddelozen zullen terugkeren naar de hel toe*, Psalm 9: 18. Overdenk hierin deze twee dingen:

1. De plaats van de hel.

2. Het gezelschap in de hel.

1. Overdenk de plaats van de hel. Zo wordt *een plaats der pijniging* genoemd, Lukas 16: 28. In de hel zijn bijzonder twee dingen om te pijnigen:

a. *Het vuur*. De hel wordt genoemd *de poel des vuurs*, Openbaring 20: 15. *Die brandt van vuur en sulfer*. Augustinus, Petrus Lombardus, Gregorius Magnus zeggen dat het helse vuur een stoffelijk vuur is, hoewel oneindig heter dan enig haardvuur; dit is in vergelijking met het helse vuur maar een geschilderd vuur. Ik wens dat niemand onder ons zal weten welk soort vuur het is. Maar ik ben van gedachte dat het helse vuur ten dele stoffelijk en ten dele geestelijk is. Stoffelijk om het lichaam te bewerken en geestelijk om de ziel te pijnigen. Dit is *de toorn Gods*, welke beide het vuur en de blaasbalg is. *Wie kent de sterkte Uws toorns en Uw verbolgenheid?* Psalm 90: 11.

Maar iemand zal tegenwerpen, *als er een stoffelijk en natuurlijk vuur in de hel is, zou het de lichamen verteren*.

Ik antwoord, dat het vuur in de hel zal branden zonder te verteren, zoals de braambos die Mozes zag, die brandde maar niet verbrande. De macht van God beslist alle verschil en sluit de mond van tegensprekers toe. Indien God door Zijn oneindige macht kon maken dat het vuur van Nebukadnézars hete oven de drie jongelingen niet verteerde, kan Hij dan niet maken dat het vuur van de hel brandt zonder dat het verteert? Augustinus maakte in zijn boek *De Stad Gods*, gewag van een merkwaardig zoutsoort in Sicilië, dat het op de vlammen ligt als het in het vuur geworpen wordt. Die God, Die zout tegen de natuur, in het vuur kan laten drijven die kan ook de lichamen der verdoemden in de hel laten branden dat ze niet verbranden.

b. *De worm*. *Waar hun worm niet sterft*, Markus 9: 44. Homerus verdedigt in zijn Odyssea, dat Titus in de hel door twee grijpvogels in zijn lever doorknaagd werd. De nimmer stervende worm daar Christus van spreekt, is de knaging van een schuldige consciëntie. Melanchton noemt het *een helgod van het geweten*. Het is een helse furie. Die naar hun consciëntie niet willen luisteren als hij preekt zullen hun consciëntie voelen als die knaagt. De smarten en pijnen van deze beiden, van het vuur wat brandt en van de worm die knaagt, zullen zo groot zijn dat er knersing der tanden op volgen zal, Matthéüs 8: 12. De verdoemden zullen van pijn en benauwdheid op hun tanden knersen. *O, wat moet dat een droevig onthaal zijn, zegt Mr. Latimer, daar eerst wening en dan knersing der tanden wordt opgedist!* Deze pijn zal ondraaglijk zijn en haar te ontvluchten onmogelijk.

2. Overdenk het gezelschap in de hel, namelijk de duivel en zijn engelen. Job klaagt *dat hij de draken een broeder geworden was en een metgezel der jonge struisen*, Job 30: 29. Hoeveel te erger zal het wezen een metgezel der duivelen te zijn! Bedenk hun spookachtige en walgelijke gedaante waardoor zij de hel nog verschrikkelijker zullen maken. En daarbij komt nog hun dodelijke haat. Want ze zijn met toorn ontstoken tegen het menselijk geslacht. Eerst zijn zij aanlokkers en daarna pijnigers.

Denk dikwijls aan de hel. Laat ons in de hel gaan door beschouwing opdat wij de hel mogen ontgaan door veroordeling. Hoe rusteloos is de staat der verdoemden! De ouden vertellen een mythe van Endymion dat hij van Jupiter verlof kreeg om altijd te slapen. Wat zouden de verdoemden in de hel niet willen geven voor een zodanige vrijheid! Zij hebben in hun pijniging nooit rust of verlichting. De ernstige overdenking van de hel zal ons:

a. De zonde doen vrezen als de hel. De zonde is de brandstof van de hel. De zonde draagt evenals Simsons vossen, verterend vuur op zijn staart.

b. De overdenking van de hel zal blijdschap in een kind van God uitwerken. De vrees der heiligen voor de hel is als de vrees van die twee Maria's. *Zij gingen haastiglijk uit van het graf met vrees en grote blijdschap*. Een kind van God mag

vrezen als hij aan de plaats der pijniging denkt, maar hij is verheugd als hij erbij bedenkt dat hij daar niet zal komen. Iemand die op een hoge klip staat vreest en schrikt als hij in de diepte de zee ziet. Maar hij is blij dat hij er niet in zal vallen om dan met de baren te worstelen. Een kind van God als hij aan de hel denkt verheugt zich met beving. Een gevangenis wordt niet gemaakt om de zoon van de koning er in te zetten. Een groot natuurkundige merkt op, dat er niets gevonden wordt dat vuur zo spoedig kan blussen dan zout en bloed. Zeker, de zilte tranen van boetvaardigheid en het bloed van Christus zullen het vuur van de hel voor een kind van God uitblussen. Het Lam Gods, Die door het vuur van Gods toorn is gebraden, is het brandoffer waardoor de Heere met Zijn volk verzoend is. O, hoe mogen de Godzaligen zich dan verheugen! *Er is geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn*, Romeinen 8: 1. Toen de Zoon van God in de oven was, deed het vuur de drie jongelingen geen schade, Daniël 3: 25. Zo is Christus ook voor een tijd in de vurige oven van Gods toorn geweest en daarom kan het vuur een kind van God niet meer beschadigen. De heiligen hebben de mantel van Christus' gerechtigheid aan en deze mantel kan van het vuur der hel nooit verزند worden.

13. Het dertiende onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking van de hemel**. Vanaf de berg met een vergezicht zoals de berg Nebo, mogen wij een gezicht nemen van het beloofde land. Christus heeft de hemel in de naam van alle gelovigen in bezit genomen. *Daar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus*, Hebreëen 6: 20. De hemel moet vanzelf een heerlijke stad zijn omdat God zowel de Bouwmeester als de Inwoner is. De hemel is de geest en de kern van alle gelukzaligheid. Daar zullen de heiligen hun hartenwens krijgen. Augustinus wenste dat hij drie dingen had mogen zien. *Rome in zijn fleur, Paulus op de preekstoel en Christus in het vlees*. Maar de heiligen zullen een beter gezicht krijgen. Zij zullen Rome niet zien, maar de hemel in haar fleur en heerlijkheid. Zij zullen Paulus niet zien op de preekstoel, maar op een troon; en ze zullen met hem zitten op de troon. Zij zullen Christus in het vlees zien, maar dan niet met zwakheden omringd, maar met een geestelijk borduursel; geen gekruisigd lichaam maar een verheerlijkt lichaam. *Zij zullen de Koning zien in Zijn schoonheid*. O, wat een heerlijke plaats moet dat zijn! In de hemel zal God alles en in allen zijn. Daar is schoonheid voor het oog, muziek voor het hart, vreugde voor het oor; en dit alles zal Christus zijn voor de armen zowel als voor de rijken. O christen, die nu een zwaar werk te doen hebt; die misschien de ploeg volgt; u zult met Christus zitten op de troon van Zijn heerlijkheid, Openbaring 3: 21. Quintus Curtius schrijft van iemand die in zijn hof aan het graven was en plotseling koning werd gemaakt en met een purperen kleed, geborduurd met gouden sieraden, bekleed werd. Zo zal het gaan met de arme gelovigen. Hij wordt van zijn zware arbeid afgeroepen en zal aan de rechterhand van God geplaatst worden. De kroon der rechtvaardigheid wordt op zijn hoofd gezet. *De schapen zal Hij zetten aan Zijn rechterhand*. Doorwandelen met heilige overdenking dit Jeruzalem dat Boven is.

(1). De overdenking aan de hemel zal ons wakker en levendig maken in gehoorzaamheid. Ze zal onze trage harten de sporen geven en *ons overvloedig maken in het werk des Heeren, wetende dat onze arbeid niet ijdel is in den Heere*, 1 Korinthe 15: 58. *Het gewicht der heerlijkheid* zal ons in onze loopbaan niet verhinderen, maar sneller doen lopen. Dit gewicht zal onze plichten vleugels geven.

(2). De overdenking van de hemel zal ons naar reinheid des harten doen zoeken, want *de reinen van hart zullen God zien*, Matthéüs 5: 8. Het moet een helder oog zijn, dat een blinkend en glinsterend voorwerp van ver zien kan.

(3). De overdenking aan de hemel is een pilaar om ons in kruis en lijden te ondersteunen. De hemel zal alles vergoeden en verzoeten. Één uur in de hemel en wij zijn al onze droefheid vergeten. De zon droogt het water op; en een straal van Gods heerlijk aangezicht zal al onze tranen opdrogen.

14. Het veertiende onderwerp van heilige meditatie is: **de overdenking der eeuwigheid.**

Enigen onder de ouden hebben de eeuwigheid vergeleken bij een denkbeeldige cirkel welks middelpunt overal en haar omtrek nergens is. Miljoenen jaren staan in de eeuwigheid als het cijfer nul; het betekent niet met al. Wat een zielsverrukkend woord is de eeuwigheid! De eeuwigheid is voor een godzalige een dag zonder avond en voor de goddeloze een nacht zonder de dageraad. De eeuwigheid is een diepe afgrond die al onze gedachten kan opslokken. Overdenk deze tekst: *en dezen zullen gaan in de eeuwige pijn. Maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven*, Matthéüs 25: 46.

1. Overdenk die eeuwige pijn, die bittere drinkbeker daar de verdoemden uit moeten drinken en die nooit van hen zal voorbijgaan. De zondaar en de gloeiende oven zullen nooit gescheiden worden. De fiolen van Gods toorn zullen op de goddeloze zondaars altijd druipen. Wanneer u zoveel miljoenen jaren, ja eeuwen hebt opgeteld, dat het de perken van de rekenkunst ver te boven gaat, dan bent u nog aan het begin van de eeuwigheid. Het woord eeuwig breekt het hart. Denk hieraan, allen die God vergeet! Indien de boom naar de hel valt, dan zal hij daar eeuwig blijven liggen. Nu is het nog de tijd van Gods verdraagzaamheid, 2 Petrus 3: 9. Na de dood zal de tijd van de verdraagzaamheid Gods voor de zondaars uit zijn. Dan zal hij de straf van het eeuwige vuur moeten dragen, Judas vers 7.

2. Overdenk het eeuwige leven. De ziel die eens in de haven der eeuwigheid is aangekomen is vrij van alle stormen en gevaren, en dat voor eeuwig. Een verheerlijkte ziel zal zich baden in de Fonteynen van Goddelijke wellusten, voor eeuwig en altoos, Psalm 16: 11. Dit is het wat de hemel tot een hemel maakt: *wij zullen altijd met den Heere wezen*, 1Thess. 4: 17. Augustinus bad: *Heere, ik ben tevreden alle pijnen en tormenten in deze wereld uit te staan, als ik maar één dag Uw aangezicht zien mag.* Maar helaas, als het maar één dag is, om dan buiten geworpen te worden, dat zal een verzwarende van onze ellende zijn. Maar dit woord, *altijd met den Heere te zijn*, is een opeenhoping van alles wat tot de kroon der heerlijkheid behoort. De staat der eeuwigheid is de staat der zekerheid. De overdenking van de eeuwigheid zal ons:

- (1) Zeer ernstig maken in wat wij doen. Zeuxes gevraagd zijnde waarom hij zo lang over een schilderij bezig was, gaf tot antwoord: *ik schilder voor de eeuwigheid.* De gedachten aan een onveranderlijke staat na dit leven, doet ons bidden en luisteren als voor de eeuwigheid. Leeft Gode; en u zult voor de eeuwigheid leven.
- (2). De overdenking van de eeuwigheid zal ons de tegenwoordige dingen als onzeker en vergankelijk over het hoofd doen zien. Wat is de wereld voor iemand die de eeuwigheid in het oog heeft? Ze is maar het allerkleinste van een klein puntje, wat volgens het zeggen van de sterrenkundigen, zoveel is als niet met al. Die de eeuwigheid in zijn gedachten heeft, zal de genieting van de zonde in de tijd verachten.
- (3). De overdenking der eeuwigheid is een middel dat ons weerhoudt om de voorspoed der goddelozen te benijden. Hier wandelen zij een hun zijde en fluweel, maar wat is dat in vergelijking bij de eeuwigheid? Zolang er een eeuwigheid is heeft God tijd genoeg om met al Zijn vijanden af te rekenen.

15. Het laatste onderwerp van uw heilige meditatie is: **de overdenking van uw bevinding**. Overdenk eens de volgende dingen:

1. Heeft God u niet mild en rijk verzorgd en zodanige genade en goedheid bewezen, die Hij aan anderen die beter zijn dan u, heeft geweigerd? Hier is ondervinding: *die God, Die mij gevoed heeft van dat ik was tot op dezen dag*, Genesis 48: 15. Nooit eet u iets of de goedheid Gods snijdt het voor u. Nooit gaat u naar bed of Gods genade trekt de gordijnen van de bedstede dicht en stelt een wacht van engelen rondom u. Wát u ook hebt, het is alles uit de schatkist van vrije genade. Hier hebt u dan ondervinding om uw aandacht op te bevestigen.

2. Heeft God u niet boven veel anderen in rampen en gevaren bewaard? Heeft Hij geen trouwe wacht voor u gehouden?

A. Welke tijdelijke gevaren heeft God afgewend? Het huis van uw buurman stond in brand en uw woning werd voor het vuur gespaard. Een ander werd besmet en u bleef vrij van een besmettelijke ziekte. Zie hier de gouden vleugels der bescherming die u bedekken.

B. Wat al geestelijke gevaren heeft God voorkomen? Daar anderen met ketterij en dwaling vergiftigd werden, werd u bewaakt. God heeft een wederkeer voor u geblazen; *uw oren hebben gehoord het woord desgenen die achter u is, zeggende: dit is de weg, wandelt in dezelve*, Jesaja 30: 21. Toen u nog een slaaf was van uw eigen lusten en bezoldiging van de duivel kreeg, heeft God u als een brandhout uit het vuur gerukt, uw hart omgekeerd en nu door een heilige krijg aan Christus verbonden, voert u Zijn oorlog tegen de zonde. Zie, wat een voorkomende genade! Hier hebben wij bevinding die wij kunnen overdenken.

3. Heeft God u niet een lange tijd gespaard? Waar komt het vandaan dat anderen tijdens het bedrijven van de zonde op heterdaad zijn doodgeslagen, zoals Ananias en Safira, maar dat u tot een gedenkteken van Gods lankmoedigheid werd bewaard? Hier is dan ondervinding: God heeft meer voor u gedaan dan voor de engelen. Hij heeft op de bekering van anderen niet gewacht, maar op de uwe heeft hij jaar in jaar uit gewacht. *Daarom zal de Heere wachten opdat hij u genadig zij*, Jesaja 30: 18. Hij heeft niet alleen in de bediening van het Woord aan uw hart geklopt, maar Hij heeft ook aan de deur staan wachten. Hoelang heeft Zijn Geest met u getwist? Evenals een onbeschaamde vrijer, hoewel hij dikwijls afgeslagen wordt, echter met vrijage niet wil scheiden. Me dunkt, ik zie de gerechtigheid met het zwaard in de hand gereed om u te slaan. Maar de genade, voor de zondaar tussentredende zegt: *Heere, heb nog een tijdlang geduld met hem*. Me dunkt, ik hoor de engelen tot God zeggen, zoals eens de koning van Israël tot de profeet Elisa: *zal ik ze slaan? Zal ik ze slaan?* 2 koningen 6: 21. Me dunkt, ik hoor de engelen spreken: *zullen wij die dronkaard, die vloeker, die lasteraar, enz., het hoofd afslaan?* En de genade schijnt te antwoorden, zoals de wijngaardenier: *Heere, laat hem nog dit jaar; zie of hij zich wil bekeren*, Lukas 13: 2. Is deze bevinding niet waard om overdacht te worden? De genade verandert de gerechtigheid in een regenboog. De regenboog is wel een boog, maar zonder pijl. Het is alsof de gerechtigheid geweest is als een boog zonder pijl, dat ze u niet doodgeschoten heeft. Dat is een gave van lankmoedigheid en verdraagzaamheid en waard om dikwijls te overdenken.

4. Is God niet dikwijls overgekomen met helpende genade? Toen God u gebod deze of gene lusten te doden en u tot antwoord gaf met Josafat: *in mij is geen kracht tegen deze grote menigte*, 2 Kronieken 20: 12; toen is God met Zijn krachtige bijstand tot u gekomen *en Zijn genade is u genoeg geweest*, 2 Korinthe 12: 9. Als God u beval om deze en gene genade te bidden, maar gij uzelf geheel onbekwaam voelde omdat uw hart flauw en doods was, toen werd u met haast boven uw eigen kracht opgevoerd.

Uw tranen zijn neergedropen, uw liefde is ontstoken. God is met de hulp van Zijn genade ingekomen. Indien het hart brand in het gebed, dan heeft God het vuur aangemaakt. De Geest heeft uw ziel de toon gegeven en nu maakt u een zoete melodie in het gebed. Hier hebt u weer bevinding voor uw overdenking.

5. Heeft God de satan niet voor u overwonnen? Als de duivel u verzocht tot ongeloof, tot zelfmoord, als hij u wilde doen geloven dat uw genade maar inbeelding is, of dat Gods beloften maar schijnverbintenissen waren, maar dat u door de verzoeker toch niet werd overwonnen, dat is van God, Die het kasteel van uw hart heeft bewaard. Anders zouden zijn vurige pijlen het ingenomen hebben. Zie hier weer ondervinding die uw overdenking waard is.

6. Hebt u niet veel bijzondere verlossingen gehad? Toen u aan de deur des doods was gekomen, heeft God u wonderbaar hersteld en uw kracht vernieuwd als een arend. Kunt u ook niet het geschrift van Hiskia overschrijven? *Dit is het schrift van Hiskia, koning van Juda, toen hij ziek geweest en van zijn ziekte genezen was*, Jesaja 38: 9. U dacht dat de zon van uw leven aan het ondergaan was, maar God heeft deze zon enkele graden achterwaarts doen keren. Hier is ondervinding om uw gedachten op te vestigen. Toen u gevangen en met de voet in de strik geraakt was, heeft God de strik gebroken. Ja, hij heeft de strik gebroken door hen, die de strik gelegd hadden. Zie dan op deze ondervinding. Och, laat ons onze bevindingen in onze harten overdenken! Die een grote gift ontvangen heeft, zal zijn gave dikwijls overzien. U hebt een grote genade ontvangen, och tel dan uw inkomsten op door heilige meditatie.

- A. De overdenking van onze ondervindingen zal ons opwekken tot dankbaarheid. Als wij bedenken dat God ons met de muur van Zijn voorzienigheid omheind en onze weg met rozen bestrooid heeft, zal dit ons de harp en de luit doen nemen om de Heere te loven. En niet alleen de Heere loven en prijzen, maar ook om de Heere, de God van Israël te vermelden. Wanneer een christen zich in heilige overdenking bezighoudt maakt hij een register of een kroniek van Gods weldaden, om de gedachtenis hieraan niet verloren te laten gaan. God wilde het manna wel honderden jaren in de ark bewaard hebben, opdat de gedachtenis aan dit wonderwerk levendig bewaard mocht worden. De aandachtige ziel draagt zorg dat het geestelijk manna van bevinding veilig en zeker bewaard mag worden.
- B. De overdenking van onze bevindingen zal ons hart in gehoorzaamheid aan God verbinden. Genade en goedheid is als een naald om ons vast aan God te hechten. Wij zullen uitroepen met Bernardus: *Heere, ik heb twee kleine beetjes, een ziel en een lichaam; en die beide geef ik U.*
- C. De overdenking van onze bevindingen zal dienen om ons te overtuigen dat God geen harde Meester is. Wij kunnen onze eigen ervaring inbrengen als afdoende weerlegging tegen die laster. Toen wij vielen, heeft God ons niet bij de hand genomen? *Als ik zeide, mijn voet wankelt, Uw goedertierenheid o Heere, ondersteunde mij.* Psalm 94: 8. Hoe dikwijls heeft God ons hoofd en hart vast gehouden als wij zwak en flauw waren. Is er een meester behalve de Heere, die zo goed voor zijn knechten wil zorgen? Christenen, telt uw bevindingen nog eens op! Hoeveel overtredingen heeft God met de mantel van de gerechtigheid van Zijn Zoon bedekt? Wat al inwendige troost, licht en vrede hebt u genoten, die de wereld niet kan geven en de dood niet kan wegnemen? De eigen ondervinding van een christen zal voor God pleiten tegen hen die er meer werk van maken om de wegen des Heeren te berispen dan te onderzoeken; die er liever slecht van spreken dan er in wandelen.

- D. De overdenking van onze bevindingen zal ons mededeelzaam maken jegens anderen. Wij zullen onze kinderen en vrienden vertellen wat de Heere aan onze ziel gedaan heeft, Psalm 66: 16. “Op die tijd waren wij zeer laag gebracht maar God heeft ons uitgeholpen en verhoogd. Op een andere tijd verkeerden wij in geestelijke verlating, maar God schonk een belofte in gedachtenis, die troost deed druppelen in onze ziel.”

De overdenking van Gods goedheid jegens ons zal ons onze bevinding ook aan anderen doen voortplanten en meedelen, opdat de weldaden Gods aan ons bewezen ook nog na onze dood en afscheid uit deze wereld een vruchtbare oogst van lof en prijs mogen voortbrengen.

Ziedaar, zoveel wat aangaat het onderwerp of de stof van heilige overdenking. Nu ga ik verder om de noodzakelijkheid van heilige overdenking te tonen.

VII. Hoofdstuk.

De noodzakelijkheid van heilige meditatie

Het is niet genoeg dat wij het boek van Gods wet bij ons dragen, maar wij moeten onze meditaties daarin hebben en de wet des Heeren overdenken. De noodzakelijkheid van de heilige meditatie zal uit drie dingen blijken

1. Het doel waartoe God ons Zijn beschreven en gepredikte woord heeft gegeven, is niet alleen om het te weten, maar opdat wij het zouden overdenken. Het woord is een brief van de grote God aan ons geschreven. Nu, deze brief moeten wij niet haastig overlopen maar aandachtig overdenken en letten op Gods wijsheid in het dicteren en schrijven en op Zijn liefde in het zenden. Waarom geeft een dokter zijn patiënt een recept? Is het alleen om het recept te lezen en de inhoud te weten? Nee, maar om het recept toe te passen. Het doel waartoe onze God Zijn evangelische recepten meedeelt, is dat wij die door vruchtbare meditatie zouden toepassen. Hoe kunnen wij ons inbeelden dat God ooit de moeite zou genomen hebben om met Zijn eigen vinger de wet te schrijven, alleen opdat wij de blote kennis en wetenschap daarvan zouden hebben? Is het voornaamste niet, dat wij de wet des Heeren zouden overdenken en betrachten? Kunnen wij denken dat de Heere ooit zoveel moeite zou gedaan hebben om Zijn dienaars in de wereld te zenden om hen met gaven te voorzien en tot hun dienst bekwaam te maken; en moesten Christus dienaars om het werk van Christus nabij de dood zijn, ... alleen opdat de christenen een blote en lege kennis van de geopenbaarde waarheden zouden krijgen? Is het speculatie of voornamelijk meditatie waar God het oog op heeft?

2. De noodzakelijkheid van meditatie en overdenking blijkt ook hieruit, omdat wij zonder deze geen goede christenen kunnen zijn. Een christen zonder meditatie is als een soldaat zonder geweer, of als een arbeider zonder gereedschap.

(1). Zonder meditatie en overdenking zullen de waarheden Gods bij ons niet blijven. Ons hart is hard en ons geheugen vergeetachtig. Zonder meditatie en overdenking gaat alles verloren. Meditatie drukt en bevestigt de waarheid in het geheugen. Zij is als een zelfkant aan een laken die het laken voor rafelen bewaard. Ernstige meditatie is als het graveren van letters in goud of in marmer, wat duurzaam is. Zonder meditatie is al ons spreken tot u evenals schrift in zand, of als watergieten in een zeef, of als het werpen van een inktplak op kristal, het glijdt eraf en heeft geen houvast. Lezen en horen zonder overdenking is als een flauwe medicijn die geen kracht doet. Gebrek aan

meditatie heeft zoveel predicaties in deze eeuw als een misdragende baarmoeder en droge borsten gemaakt.

(2). Zonder meditatie en overdenking zullen de waarheden die wij weten onze harten niet bewegen. *Deze woorden die ik u heden gebied, zullen in u zijn*, Deut. 6: 6. Hoe kan het woord in ons hart zijn, tenzij wij het door meditatie daar inbrengen? Zoals een hamer de nagel tot aan de kop indrijft, zo drijft de meditatie de waarheid in het hart. Het is niet het innemen van spijs, maar het verwerken van de spijs in de maag wat deze in energie en kracht doet veranderen. Het is niet het innemen en ontvangen van de waarheid in het oor, maar het overdenken ervan in het hart; dat is als het koken van de waarheid, wat de ziel kan voeden. Zonder meditatie kan het gepredikte woord wel de kennis vermeederen maar niet de liefde. Er is een groot onderscheid tussen kennis van de waarheid en het overdenken van de waarheid, zoals er is tussen het licht van een toorts en het licht van de zon. Zet een lamp of toorts in een hof, zij heeft geen invloed op de planten. Maar de zon heeft een aangename invloed, die doet de planten groeien en de kruiden bloeien. Kennis en wetenschap is slechts het licht van een toorts in het verstand wat weinig invloed uitoefent en de mens niet beter maakt, maar meditatie is als het schijnen van de zon. Deze werkt op de genegenheden en verwarmt het hart en maakt het hart heilig. Meditatie brengt leven aan de waarheid. Velen waarheden zijn er die in het hart liggen alsof ze dood waren, die door ernstige overdenking nieuw leven en hitte ontvangen. Meditatie maakt een christen.

3. Zonder meditatie maken bij onszelf schuldig aan verachting van God en Zijn woord. Indien iemand iets laat liggen en daar nooit meer over denkt is het een teken dat hij er geen waarde aan hecht. Gods woord is het Boek des Levens. En dat niet te overdenken is het kleinachten. Wanneer een koning een gebod of plakkaat uitvaardigt en de onderdanen dat niet opmerken of ter harte nemen, is dat een kleineren van de autoriteit en het gezag van de koning. God heeft Zijn Wet als een koninklijk gebod laten uitgaan. Als wij de wet des Heeren niet overdenken of ter harte nemen, is dat een kleineren van Zijn autoriteit; en wat weegt zwaarder op de weegschaal van Gods heiligdom als een verachting van Gods Majesteit?

VIII. Hoofdstuk.

De oorzaak waarom er zo weinig goede christenen zijn.

Eerste nuttigheid, tot onderwijs.

Hier vinden wij de sleutel waarom er zo weinig goede christenen in de wereld zijn, namelijk, omdat zo weinig christenen zich met heilige meditatie bezighouden. Velen zijn er die oren hebben en ras zijn om de horen maar traag om te overdenken. Deze plicht is bijna buiten de gewoonte geraakt. Het volk is zo bezig in de winkel, dat ze zelden met God op de berg gevonden worden. Waar is de aandachtige christen, die zich in heilige meditaties bezighoudt? Diogenus liep in een volle markt op en neer. Hem werd gevraagd, wat hij zocht? Hij gaf tot antwoord: *ik zoek een mens*. Hij bedoelde daarmee, een wijs man, een filosoof. Ik mag onder het gedrang van de evangelische belijders wel zoeken naar een christen, namelijk een aandachtige christen, die zijn dagelijkse meditatie en overdenking houdt. Waar zijn ze die de zonde, de hel, de eeuwigheid, de vergelding des loons overdenken, die zo dagelijks een gezicht hebben op de hemel? Het is om te wenen dat er in onze tijd zoveel zijn die de naam van christen voeren maar ondertussen de goede samenspraken van hun tafel weren en de heilige meditaties uit hun kabinet bannen. Gewis, *de hand van Joab is in*

deze zaak. De duivel is een vijand van heilige meditatie. Hij heeft niet graag dat het volk veel leest en hoort, veel minder dat zij in heilige meditaties bezig zijn. Hij weet dat meditatie een middel is waardoor het hart in een heilige gestalte wordt gebracht. Daar is de duivel tegen. De satan laat de christenen gaan om het woord te horen en te bidden, maar hij ziet niet graag dat christenen in heilige overdenking bezig zijn. De satan kan u wel een klein schot toestaan als hij maar verzekerd is dat u met de kogel niets raakt.

IX. Hoofdstuk.

Bestrafing voor degenen die Gods wet niet overdenken.

Tweede nuttigheid, tot bestraffing.

Dit dient ook tot bestraffing van degenen die wel mediteren maar niet over de Wet des Heeren. Zij mediteren op verkeerde dingen, zoals iemand die het water van zijn molen dat het koren moest malen, over de koninklijke weg hat lopen, waar het geen goed doet. Zo zijn er velen die hun meditatie op vruchteloze dingen vestigen die hun zielen geen voordeel aanbrengen.

1. Een landman denkt aan zijn landerijen, niet aan zijn ziel. Zijn overdenking is hoe hij een onvruchtbaar stuk land kan verbeteren, maar niet hoe hij een onvruchtbaar hart kan verbeteren. Hij wil zijn land niet braak laten liggen maar hij laat wel zijn hart braak liggen. Er wordt geen geestelijke landbouw bedreven noch enig zaad der genade gezaaid.
2. Een dokter denkt aan zijn recepten maar zelden aan het recept van het Evangelie wat aan wordt voorgeschreven tot zijn zaligheid, namelijk geloof en bekering. De duivel is dikwijls medicijnmeester over de doktoren; hij geeft hen een sterke slaapdrank waardoor zij voor het merendeel aan de slaapziekte sterven.
3. Een rechtsgeleerde overdenkt de rechtszaken. Maar wat Gods Wet aangaat, daar is hij 's daags noch 's nachts mee bezig. Terwijl een rechtsgeleerde de stukken en bewijzen van een ander overdenkt, gaan dikwijls zijn eigen verloren. De meesten van hen die de doctorale tabbaard dragen zijn hun geestelijke bewijzen verloren als zij die moeten vertonen.
4. Een koopman denkt het meest aan zijn waren en koopmanschap. Al zijn overdenkingen gaan er naar uit hoe hij zijn staat mag vergroten en zijn 10 talenten tot 100 maken. Hij is over vele dingen bekommerd. Hij overdenkt niet Gods Wetboek, maar zijn rekenboek, dag en nacht. Maar ten laatste zult ge zien dat het allemaal vruchteloze meditaties zijn. U zult gewaarworden dat u maar gouden bedelaars zijt, en dat u niet anders zult gewonnen hebben wanneer u sterft, dan schatten der dwazen, Lukas 12: 20.
5. Er is nog een ander soort die alleen aan boosheid denken, Micha 2: 21. *Wee dien, die ongerechtigheid bedenken.* Zij denken nergens anders aan dan om te lasteren en te bedriegen. *Verkleinende de efa en de sikkal vergrotende.* Een efa was een maat die in het kopen gebruikt werd en de sikkal een gewicht dat in de verkoop werd gebruikt. Zij hebben een goede wetenschap van liegen en bedriegen. Christenen die elkaar behoren te ondersteunen, lichten elkaar de voet en denken dikwijls aan wraak. Het is hem zo zoet als honingzeem dat ze verschrikking voor een ander in hun hart mogen overdenken, Jesaja 33: 18. Een zondaar is een dief van zichzelf, maar God zal hem tot een schrik voor zichzelf maken, Jeremia 20: 4.

X. Hoofdstuk

Een ernstige vermaning tot heilige meditatie.

Eerste nuttigheid, tot vermaning.

Hier moet ik christenen tot deze noodzakelijke plicht van meditatie vermanen en opwekken. Gewis, als er enige plicht is die ik met een bijzondere ernst en ijver op uw hart wil aandringen, is het deze plicht waarin de meeste levensdelen, hartaders en geest van de Godsvrucht gelegen is. Zo onmogelijk het is dat een boom vrucht draagt zonder vocht, dat de spijs voedt zonder dat ze in de maag verwerkt en verteerd wordt, zo onmogelijk is het ook dat wij vruchtbaar zijn in heiligheid zonder meditatie en overdenking. God verschaft ons de spijs, de leraars kunnen niet anders dan die voor ons koken en bereiden, maar door meditatie en overdenking moet ze door ons als ons voedsel genuttigd en verteerd worden. Zonder meditatie zal het ons gaan zoals de profeet uitroept: *ik word mager, ik word mager; wee mij*. Jesaja 24: 16. Och, laat ik dan degene die God vrezen ijverig vermanen om deze plicht ernstig te behartigen. Hebt u deze plicht tevoren verzuimd, treurt over uw verzuim en nalatigheid en begin er nu consciëntie van te maken. Ga met God, ten minste eenmaal per dag, door heilige meditaties, alleen in uw binnenkamer. Klim op deze berg en wanneer u op haar top bent gekomen zult u een heerlijk gezicht voor u zien, namelijk Christus en de hemel. Hier moet ik de zoete woorden van Bernardus in uw gedachten brengen: ‘onheilige ziel, vertrekt uit het gezelschap van de wereld, zondert u af van uw eigen huisgenoten; weet gij niet, dat gij een beschamende Bruidegom hebt, Die u Zijn tegenwoordigheid en liefkozing in gezelschap van anderen geenszins zal laten genieten?’

Zondert u dan af van het gezelschap van mensen en vertrekt door heilige meditatie in uw binnenkamer, of ga in het veld. Daar zult u de zoete omhelzingen van uw Bruidegom Jezus Christus genieten. *Komt, Mijn liefste, laat ons uitgaan in het veld; daar zal Ik u Mijn uitnemende liefde geven*. Och, dat ik de christenen tot deze heerlijke plicht mocht nodigen en opwekken! Wat is de reden dat u de werken des Heeren niet overdenkt? Laat ik deze zaak met u bepleiten; wat is de oorzaak?

Mij dunkt, dat ik sommigen hoor zeggen: *wij zijn van de waarheid en de noodzaak van deze plicht overtuigd, maar helaas, er zijn zoveel dingen die ons verhinderen*.

Twee tegenwerpingen zijn er die ons in de weg liggen, die zal ik wegnemen. Dan hoop ik deze plicht te beter op het hart en het gemoed van de christenen aan te dringen.

11. Hoofdstuk.

Beantwoording van tegenwerpingen.

Eerste tegenwerping. *Ik heb zoveel te doen in de wereld en wereldse dingen, dat ik geen tijd heb tot heilige overdenking*.

Antwoord. Zeker, de wereld is een groot vijand van heilige meditatie. In het gedrang van het volk verliest men gemakkelijk zijn beurs. In het gedrang van wereldse bezigheden verliest men gemakkelijk zijn hemelse, Goddelijke gedachten. Zolang het hart een beurs en wisselbank is van de wereld, verwacht ik niet dat het een tempel zal worden.

Maar om op de tegenwerping te antwoorden, hebt u zoveel te doen dat u geen tijd heb tot heilige meditatie? Is dan de Godsvrucht slechts een tijdkorting, iets wat alleen geschikt is voor lege uren? Wel hoe? Geen tijd tot meditatie? Wat is het doel van uw leven anders dan meditatie? God heeft ons niet in de wereld gezonden om rijkdom te

vergaderen. Ik spreek niet tegen het trouw waarnemen van iemands beroep, maar dit zeg ik: dat wij tot het doen van meditatie in de wereld gekomen zijn. De boodschap waartoe God ons in de wereld heeft gezonden is: *de zaligheid*. En opdat wij die mogen krijgen moeten wij de middelen gebruiken; en onder andere heilige meditatie. Hebt u geen tijd voor meditatie? Wat is dat anders dan wanneer een landman zei, dat hij zoveel te doen had dat er geen tijd overblijft om te ploegen of te zaaien. Daar nochtans ploegen en zaaien zijn eigenlijke beroep is. Welke uitzinnigheid is het, dat christenen zeggen geen tijd te hebben tot meditatie! Wat is het doel van hun leven anders dan meditatie! Och, wacht u dat u rijk wordende ten laatste niet van nul en gener waarde wordt en zo bij mensen en engelen in ongenade valt. Geen tijd tot meditatie? U kunt weten dat anderen in vorige eeuwen net zoveel, zowel bijzondere als publieke bezigheden moesten waarnemen evenals u, die echter tot heilige meditatie vermaand en opgewekt werden. Zie het in Jozua, hoofdstuk 1: 8: *dat het boek dezer wet niet wijke van uw mond, maar overleg het dag en nacht*. Jozua mocht als excuus voorgewend hebben, dat hij een soldaat was, een bevelhebber, aan wie de leiding van het ganse leger was toevertrouwd. Maar dit kon hem van de Godsvrucht niet terughouden. Jozua moest het boek van Gods wet overdenken. God wil niet, dat het grote werk van religie voor de winkel of voor de hoeve moet wijken; of, dat een bijzonder beroep de algemene plichten zou uitsluiten.

Tweede tegenwerping. *Maar deze plicht van heilige meditatie is zo zwaar. Elke dag enige uren af te zonderen en het hart tot heilige meditatie te schikken, valt zeer zwaar*. Gerson vertelt van zichzelf dat hij soms drie of vier uur bezig moest zijn, eer hij zijn hart in een geestelijke gestalte kon brengen.

Antwoord. Moet dat ons van meditatie afhouden? Ik wil hierop drieërlei antwoord geven.

1. De prijs die God op de hemel gezet heeft is arbeid. Onze zaligheid heeft Christus' bloed gekost. Is het dan de pijn niet waard, dat wij er ons zweet aan ten koste leggen? Het koninkrijk der hemelen wordt geweld aangedaan. Het is een kasteel dat de belegering uithoudt en alleen stormenderwijs kan ingenomen worden. De plichten der Godsvrucht nemen hetzelfde met geweld in. Een christen moet zichzelf geweld aandoen; niet zijn natuurlijk zelfs-zijn, maar zijn zondige zelfs-zijn. Het zelfs-zijn is niet anders dan het vlees, zoals Basilius, Hieronymus, Theophilactes en Chrysostomus Galaten 5 vers 17 uitleggen. Het vlees roept altijd om verlichting; het is echt liberaal. Het is traag tot enig geestelijk werk, traag tot het gebed, traag tot bekering en traag om zijn hals onder het juk van Christus te buigen. Nu, een christen moet zichzelf haten. Niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, Efése 5: 29. Echter moet iemand in dit opzicht zijn eigen vlees wel haten, namelijk zijn zondige vlees; *de lusten van het vlees*, Romeinen 8:13. Hij moet zichzelf door doding en overdenking geweld aandoen. Och, zeg toch niet dat heilige meditatie zo zwaar is. Zal het niet veel zwaarder zijn in de hel te liggen?
2. In andere dingen maken wij toch zo een besluit ook niet? Rijkdom is moeilijk te verkrijgen; daarom zal ik stilzitten en zonder rijkdom blijven. Nee, de moeilijkheid van een zaak is juist als een wetsteen tot de opscherping van onze ijver. Wat al moeite en arbeid doen de mensen om goud? Wat zullen wij dan doen om hetgeen dat dierbaarder is dan goud van Ofir? Door meditatie zuigen wij de kern uit Gods beloften.
3. Al schijnt heilige meditatie in het begin en in de aanvang zwaar, echter zullen wij het inderdaad zoet en vermakelijk vinden wanneer wij er goed ingekomen zijn. Christus' juk kan ook in het eerste opnemen zwaar schijnen, maar wanneer het

eens opgenomen is, dan wordt het licht. Dan is het geen juk, maar een kroon. Zoet zijn de woorden van Augustinus: 'Heere, hoe meer ik aan U denk, hoe zoeter Gij mij zijt.' David zegt: *mijn overdenking van Hem zal zoet zijn*, Psalm 104: 34. De poëten zeggen, dat het op de top van de berg Olympus altijd stil en mooi weer is. Het beklimmen van 'de steenachtige berg van heilige meditatie' valt wel zwaar, maar als wij op haar top gekomen zijn zal het ons een vermakelijk gezicht geven, dat wij soms als in de hemel schijnen te zijn. Door heilige meditatie neemt de ziel 's morgens deel als aan een ontbijt met God. En gewis, zulk een ontbijt is beter dan het middagmaal. Een christen op de berg van heilige meditatie vindt zoveel zoetheid, dat hij uitroept met Petrus toen Christus verheerlijkt werd op de berg Tabor: *Heere, het is goed dat wij hier zijn*, Matthéüs 17: 4. Hij gaat niet graag die berg weer af. Kom tot hem en spreek hem van voordeel en winst, hij zal het achten alsof u hem schade komt aandoen. Welke verborgen manna smaakt daar de ziel! Hoe zoet zijn de bezoeken van Gods Geest! Toen Christus alleen in de woestijn was, kwam een engel om Hem te troosten. Wanneer de ziel in heilige aandacht en meditatie alleen is, komt niet een engel maar *Gods Geest Zelf* om haar te troosten. Een christen die met God op deze berg verkeert, zou dezelfde uren van zijn meditatie en overdenking voor de dierbaarste paarden en alle kostbaarheden die de wereld kan geven, niet willen verwisselen. Geen wonder dat David de ganse dag in heilige overdenking doorbracht. Hij was een man overvloedig in meditatie, zegt iemand. *Hoe lief heb ik Uw wet. Zij is mijn betrachting den gansen dag*, Psalm 119. Ja, alsof de dag niet genoeg was, hij doet er ook bij een gedeelte van de nacht bij. *Als ik Uwer gedenk op mijn legerstede, zo peins ik aan U in de nachtwaken*. Psalm 63. Als anderen in slaap waren, was David in heilige meditatie. Die dikwijls in heilige meditatie bezig is zal met Simson honingraat in deze plicht vinden. Daarom, laat de zwaarheid van deze plicht ons de moed niet benemen. De deugd blinkt het meest uit in tegenspoed. De vermakelijkheid van de plicht zal haar bitterheid en pijnlijkheid verzoeten en wegnemen.

XII. Hoofdstuk

Deze twee tegenwerping uit de weggenomen hebbende, moet ik nu mijn begonnen vermaning om des Heeren met dag en nacht de overdenking hervatten. De meditaties en overdenkingen daar mijn vermaning in het bijzonder op aandringt zijn van twee soorten.

1. Voorvallende meditaties.

2. Meditaties op vaste tijden.

1. Voorvallende meditaties die bij een plotselinge gebeurtenis of gelegenheid gehouden worden.

Ons kan bijna niets overkomen of wij hebben er enige bedenking over. Evenals een kruidenier de kernen van ieder kruid weet te trekken, zo kan een christen uit alle voorvallen en gelegenheden stof tot meditatie trekken. Een Godzalige ziel maakt, evenals het vuur, al de brandbare voorwerpen tot een voedsel van heilige overdenking. Ik zal u enkele staaltjes ter hand stellen.

- ? Als u de hemel aanziet, met zoveel hemelse lichten zo kostbaar geborduurd, laat dit dan uw bedenking zijn: is de voetbank zo heerlijk wat moet dan de troon waar God Zelf op zit zijn?

- ? Als u het firmament met zoveel sterren versierd aanziet, overdenk dan: wat is Christus, Die blinkende Morgenster? Monica, de moeder van Augustinus, op een zekere dag staande en de glans van de zon aanschouwende, had deze overdenking: och, heeft de zon zo een glans, wat is dan het licht van Gods aangezicht!
- ? Wanneer u muziek hoort wat de zinnen vermaakt, laat dit dan gelijk uw meditatie zijn: geen beter muziek dan een goede consciëntie. Een goede consciëntie is met recht een paradijsvogel in het hart, welks zoet gezang de ziel met blijdschap verrukt en optrekt. Die elke dag dit muziek verneemt, mag 's nachts Davids hoofdkussen nemen en met die zoete zanger zeggen: *ik zal in vrede samen nederliggen en slapen*, Psalm 4: 9. Gelukzalig is hij, die de hemel in zijn eigen boezem kan vinden!
- ? Wanneer gij u 's morgens aankleedt en versiert wekt dan uw meditatie op en zegt bij uzelf: heb ik de verborgen mens des harten al versierd? 1 Petrus 3: 3. Heb ik mijn gedaante in de spiegel van Gods Woord al gezien? Heb ik mijn kleren aangetrokken; heb ik ook Christus aangedaan? Er wordt verteld van Pambus, dat hij, ziende hoe een adellijke mevrouw zich elke morgen voor de spiegel versierde en optooide, begon te wenen. 'O, zei hij, die vrouw heeft de hele morgen doorgebracht in het versieren van haar lichaam en ik besteed nauwelijks een uur in het versieren van mijn ziel'.
- ? Wanneer u aan de maaltijd zit, spijs u dan met de gedachte: hoe zalig zijn zij die brood eten in het koninkrijk der hemelen, Lucas 14: 15. Wat zal dat een kostelijk feest zijn, wat God Zelf bereid heeft! Wat een liefdemaaltijd is het daar geen anderen dan vrienden worden toegelaten.
- ? Wanneer u 's nachts naar bed gaat, denk dan bij uzelf: eens zal ik de aardse kleren van mijn lichaam afleggen en mijn bed in het graf spreiden.
- ? Wanneer u de rechter naar de rechtbank ziet gaan, en de bazuin hoort blazen, denk dan bij uzelf, zoals Hieronymus deed: dat u de stem van de laatste bazuin in uw oren hoort klinken: *sta op, gij doden en komt ten oordeel!*
- ? Wanneer u een arm mens over straat ziet gaan, wekt dan uw gedachten op en denkt: ziedaar, een wandelend schilderij van mijn Zaligmaker, want Hij had niets waar Hij het hoofd op neer kon leggen. Mijn Zaligmaker was arm opdat ik door Zijn armoede rijk mocht worden.
- ? Wanneer u naar de kerk gaat, denk dan: nu ga ik heen om God te horen spreken in Zijn woord. Och, laat mijn oren niet toegestopt zijn. Indien ik Hem niet horen wil wanneer Hij spreekt in Zijn woord, dan zal ik Hem daarna moeten horen wanneer Hij spreekt in Zijn toorn, Psalm 2: 5.
- ? Wanneer u gaat wandelen in uw boomgaard en de bomen en kruiden ziet bloeien en vrucht dragen, denkt dan: wat een vermakelijk gezicht het voor God is wanneer Hij een bloeiend en vruchtdragend christen ziet. Hoe sierlijk staan de bomen der gerechtigheid wanneer ze vol vruchten hangen. *Vervuld met vruchten der gerechtigheid*, Filippenzen 1: 11. O geloof, nederigheid, kennis; welke schone vruchten!
- ? Wanneer u een rozenknop plukt in uw hof bedenk dan: hoe liefelijk en aangenaam zijn de vroegrijpe vruchten der genade. God houdt veel van een christen in de botte; Hij heeft het bloeien van de jeugd liever dan het afvallen van de ouderdom.
- ? Wanneer u een druiventros van de wijnstok eet, denk dan aan Christus de ware Wijnstok; hoe dierbaar is dat druivenbloed! Daar groeien zulke heerlijke en kostelijke druiventrossen, die zelf de engelen begerig zijn te proeven.

Het wordt verteld van Augustinus dat hij in deze opwellende meditatie dikwijls bezig was. Een Godzalige ziel verandert, zoals de steen van de filosofen, alles in goud. Het is het ganse jaar door distilleertijd voor een christen: hij distilleert hemelse meditatie uit aardse voorvallen en gelegenheden. Evenals een knap scheikundige door zijn kunst uit verschillende metalen van een minder allooi onder elkaar vermengd, goud en zilver weet te halen, zo kan een christen door een Goddelijke scheikunde gouden meditatie trekken uit verscheiden voorwerpen die hij ontmoet. Zeker, het is een bewijs van een geestelijk hart, als alle dingen tot een geestelijk gebruik worden aangewend. Van zulke onverwachte voorvallende meditatie hebben wij een voorbeeld in onze Zaligmaker Jezus Christus. Toen Hij aan de fontein Jacobs zat, dacht Hij terstond aan geestelijk water en begint een nuttig discours over het water des levens, Johannes 4: 7. Tot zover van plotselinge voorvallende meditatie.

2. *Nu moet ik u ook vermanen en opwekken tot meditatie op vastgestelde tijden, die de voornaamste zijn.*

Zonder elke dag enkele uren af om op een ernstige en plechtige wijze met God te verkeren op deze berg. De Godzalige is een afgezonderde des Heeren, Psalm 4: 4. Zoals God hem afgezonderd heeft door de verkiezing zo zondert hij zichzelf af door heilige meditatie.

Eerste vraag. *Wat is de geschiktste tijd voor heilige meditatie?*

Antwoord. Het is moeilijk hier een bijzondere tijd voor te schrijven, vanwege de onderscheiden beroepen van de mensen. Maar als ik mijn gedachten vrijuit mag spreken: *de morgen is de beste tijd voor heilige meditatie*. De beste tijd om met Gods te verkeren is wanneer wij het meest alleen zijn, dat wil zeggen, eer de wereldse bezigheden als zoveel vrijers aan de deur staan en kloppen om binnen gelaten te worden. De morgen is als de room van de dag; neem de room eraf en geef ze aan uw God. Het eerste water dat van een distilleerketel afdrupt is van meer kracht en bruist meer dan het tweede. De eerste meditatie die in de morgen uit het hart opklimt en van de hersens afdruppen zijn de beste en van meer geest en leven. De morgenstond is een gouden uur. God bemint de eerstelingen. *De eerstelingen der eerste vruchten uws lands, zult gij in het huis des Heeren uws Gods brengen*, Exodus 23: 19. Laat God de eerstelingen van de dag hebben. De eerstelingen van onze gedachten moeten God en de hemel opgedragen worden. Een student kiest de morgen voor zijn studie. Een rentenier staat 's morgens vroeg op om zijn rekenboeken te overzien. Een christen moet met God beginnen in de morgen. David was God dienende voor de dageraad. *Ik ben de morgenschemering voorgekomen*, Psalm 119: 47.

Tweede vraag. *Waarom in de morgenstond?*

Antwoord

1. Omdat de ziel in de morgen het meest geschikt is voor heilige plichten. Dan is een christen het helderst. Hoe moeilijk vallen de plichten van de godsdienst 's avonds of 's nachts, wanneer de mens de woelige bezigheden van de dag nog nauwelijks ontkomen zijn en meer geschikt zijn tot slapen dan tot overdenking. De morgenstond is de koningin van de dag; dan is de fantasie het levendigste, het geheugen het sterkst, de geest het vlugst en de ledematen van het lichaam het beste gesteld, door de slaap verfrist en verkwikt. Het is een vaste regel dat het de beste tijd is om God te dienen wanneer wij ons in de beste conditie bevinden. In de

morgenstond is ons hart als een harp die opnieuw gestemd is en dan geeft die de zoetste melodie in de Godsvrucht.

2. De morgengedachten blijven ons het langst bij. De wol ontvangt de eerste kleur het best en die is er niet gemakkelijk meer uit te krijgen. Wanneer het hart in de morgen een indruk van goede gedachten heeft ontvangen, zal ze deze heilige kleur vasthouden en niet ligt verliezen. Het hart bewaart de geur van de morgenmeditatie zoals een vat de geur en de reuk van de wijn bewaard die er het eerste in gedaan werd. Parfumeer uw ziel met hemelse gedachten in de morgen en u zult de reuk daarvan niet gauw verliezen. Evenals een kast die met lijnwaad van parfumgeur gevuld is, nog lange tijd daarna de reuk ervan bewaart. Wind uw hart – evenals een klok - in het begin van de dag op naar de hemel, en het zal de hele dag daarna beter lopen. De gedachten worden in het hart ontvangen zoals gasten in een herberg. De gasten die het eerst komen ontvangen de beste vertrekken van het huis. Anderen die daarna komen moeten zich met minder goede vertrekken behelpen. Wanneer uw hart heilige meditatie als morgengasten ontvangt, al komen daarna aardse gedachten binnen, ze moeten zich in een van de minste vertrekken van uw hart ophouden en met een sobere portie van hart en genegenheden tevreden zijn. De beste verblijven zijn 's morgens door Christus al ingenomen. Die zijn hart 's morgens in de wereld verliest zal het de hele dag moeilijk kunnen terugvinden.
3. Het is een deel van de eerbied die wij aan God verschuldigd zijn dat wij onze eerste gedachten van de dag aan Hem geven en Hem toelaten tot ons te komen. Personen van aanzien geven wij de beste zitplaatsen, wij zetten hen vooraan. Als wij God eren, Wiens Naam alle eer en heiligheid waardig is, zullen wij de gedachten van God voor alle andere dingen plaats geven. Wanneer de wereld het eerst in onze gedachten is, is dat een teken dat de wereld boven ligt en dat wij de wereld het meest beminnen. Het eerste daar een gierigaard 's morgens aan denkt is zijn geldgod, een teken dat zijn goud hem het dichtst aan het hart ligt. O christenen, laat God uw morgenmeditatie hebben. Hij vat het op als een verachting van Zijn Goddelijke Majesteit wanneer de wereld boven en voor Hem gediend wordt. Neem eens deze vergelijking: een koning en een rijke boer zaten in een hetzelfde vertrek elk aan een tafel om te eten. Indien de rijke boer zijn spijs het eerst werd opgedist en toegediend zou de koning dat aanzien en opvatten als een hoge verachting van zijn persoon. Indien onze morgengedachten de wereld eerst dienen en opwachten en indien wij de Heere met de droesem van de dag afschepen, wanneer onze gedachten traag gaan lopen, is dat de God der heerlijkheid geen smaadheid aandoen?
4. De billijkheid vereist het. God verdient de eerstelingen van onze gedachten. Hij heeft sommige van Zijn eerste gedachten aan ons besteed. Wij hadden een aanwezen in Zijn gedachten voordat wij nog een bestaan hadden. Toen dacht Hij al aan ons. *Voor de grondlegging der wereld*, Eféze 1: 4. Voordat wij nog gevallen waren dacht Hij er al aan hoe Hij ons weer oprichten zou. Wij hadden de morgenstond van Zijn gedachten. Och, welk een grote gedachten van vrije genade, welke gedachten des vredes heeft Hij tot ons gehad? Hij heeft al van eeuwigheid aan ons gedacht. Heeft God Zijn eerste gedachten aan ons besteed, dan mogen wij onze eerste gedachte toch wel aan Hem besteden!
5. Het is een voorbeeld der heiligen wat wij na moeten volgen. Job stond 's morgens vroeg op en offerde, Job 1: 5. David was bij God als hij ontwaakte, Psalm 139: 18. En gewis, dit is de rechte weg om een morgenzegen te ontvangen. 's Morgens viel de dauw. *En aan den morgen lag de dauw rondom het leger*, Exodus 16: 13. De dauw der zegening valt vroeg. Dan hebben wij de beste gelegenheid om Gods

gemeenschap te genieten. Wanneer u een vriend wilt ontmoeten of aanspreken, dan gaat u er 's morgens vroeg heen voordat hij vertrekt. Wij lezen dat de Heilige Geest op de apostelen neerkwam, Handelingen 2: 3. Het was in de morgen, zoals uit de reden van de apostel Petrus kan afgeleid worden, vers 15. *Het was nog maar de derde ure van de dag.* De morgenstond is de vruchtbaarste tijd. *In de morgenstond zult gij uw zaad doen bloeien,* Jesaja 17: 11. Door de morgenmeditaties doen we het zaad der genade bloeien.

Ik wil hiermee de **avondmeditaties** niet helemaal uitsluiten. *Izak ging uit om te bidden in het veld, tegen het maken van den avond,* Genesis 24: 63. Als ons werk gedaan en alles in stilte is, dan is het ook goed om met God te verkeren. God had Zijn avondoffer zowel ingesteld als Zijn morgenoffer, Exodus 29: 39. De room op de top van het banket is zowel zoet als de suiker beneden. In tweeërlei geval is de avondmeditatie goed.

(1). Wanneer u 's morgens door het werk van uw beroep of andere noodzakelijke dingen geen tijd genoeg hebt om te lezen en te bidden. Dan is het goed dat u het gebrek van de morgen door de avondmeditatie vergoedt.

(2). Wanneer gij u 's avonds meer tot goede gedachten in staat vindt. Het hart heeft de ene tijd een meerdere impuls en aandrang dan de andere tijd.

(3). Wanneer het hart aandrijft tot een plicht dan is het een goede tijd. Verzuim zo'n tijd voor heilige meditatie niet. Indien gij dit zult verzuimen, wie weet of u de Geest niet zou uitblussen. Och, verjaag deze gezegende Duif niet van de ark uwer ziel.

In deze gevallen is de avondmeditatie de geschikte tijd. Maar ik zeg, indien het mij geoorloofd is mijn mening vrijuit te spreken, de morgenstond verdient de voorkeur. Zoals een zonnebloem zich 's morgens opent om de liefelijke invloed en zonnestralen te ontvangen, zo moet uw ziel in de morgen geopend worden om de zoete gedachten Gods daarin te ontvangen. Tot zover van de geschikte tijd tot overdenking.

XIV. Hoofdstuk.

Hoe lang een christen in deze plicht bezig moet zijn.

Derde vraag. *Hoelang moet ik in heilige meditatie bezig zijn?*

Antwoord. Vraagt u hoelang? Zeker, als wij er op letten hoeveel uren de wereld krijgt zijn wij wel erg gierig als wij God ten minste niet een halfuur des daags toeleggen. Dit alleen wil ik zeggen als een algemene regel: *houd u zolang in heilige meditatie bezig totdat uw hart warm wordt in deze plicht.* Indien u vraagt wanneer iemand koud is, hoelang hij bij het vuur moet staan? Dan is het antwoord al gereed, totdat hij warm wordt en geschikt is voor zijn plicht. Zo dan christen, uw hart is koud, er is niet één dag in het jaar, zelfs niet de heetste dag in de zomer, of het vriest daar. Nu, zet u bij het vuur van heilige meditatie totdat uw hart en genegenheden warm worden en u tot heilige dienst en geestelijke plichten bekwaam zult zijn. David was zo bezig in heilige overdenking, *dat zijn hart heet werd in zijn binnenste en een vuur ontbrande in zijn overdenking,* Psalm 39: 4. Ik zal dit besluiten met een uitnemende spreuk van Bernardus: *Heere, ik zal zonder U nimmermeer van U gaan.* Laat dit eens christens voornemen zijn, zijn Goddelijke overdenking niet na te laten totdat hij iets Goddelijks in zich gewaar wordt. Enige ontroering van het Liefdehart van Gods wil, Hooglied 5: 4. En enige vlammen der liefde, Hooglied 8: 6.

XV. Hoofdstuk. De nuttigheid van meditatie.

De vragen beantwoord hebbende zal ik nu verdergaan *om de nuttigheid van heilige overdenking u aan te tonen.*

Ik weet niet een plicht die zoveel profijt en voordeel aanbrengt als deze plicht. Er wordt verteld van Thales dat hij de zaken van de Staat verliet om zich als een filosoof in meditatie in bezig te houden. Och, hadden wij maar kennis van het nut en voordeel dat uit deze plicht voorkomt, we zouden ons dikwijls uit het gedrang en het gedruis van de wereld begeven om onszelf in heilige overdenking bezig te houden.

Het nut en voordeel van heilige meditatie blijkt in de volgende zeven dingen:

1. Meditatie en overdenking is een voortreffelijk middel om het woord Gods tot voordeel aan te leggen. Het lezen van Gods woord mag de waarheid wel in het hoofd brengen, maar meditatie en overdenking brengt die in het hart. Een preek te overdenken is beter dan vijf te horen. Velen onder ons klagen, dat ze niet groeien en verder komen. Maar dit kan de voornaamste oorzaken wel zijn, omdat ze de spijs niet herkauwen, omdat zij niet overdenken wat ze gehoord hebben. Al kwam een engel uit de hemel om de mensen het woord Gods te preken, ja al was Jezus Christus Zelf hun Predikant, zij zouden niet toenemen zonder overdenking. Het is het stilstaan van de melk die ze in room doet veranderen. De waarheid die wij horen, moet in het hart opgelegd worden anders zal ze niet in geestelijk voedsel veranderen. Een bij zuigt een bloem uit en wat ze eruit zuigt brengt ze naar de korf en maakt er honing van. Het aanhoren van de gepreekte waarheid is als het zuigen van een bloem; door overdenking moeten wij het goede woord in de korf van ons hart brengen en zo in honing veranderen. Onder de kinderen is er een zekere ziekte waardoor zij een waterhoofd krijgen terwijl de andere leden van hun lichaam klein blijven en niet groeien. Och, dat vele belijders van het Evangelie aan deze ziekte niet leden! Ze hebben grote hoofden, veel kennis maar groeien niet in Godzaligheid. Hun hart is flauw, hun voeten zwak; ze wandelen niet met heilige moed in de wegen Gods. En de oorzaak van deze ziekte is gebrek aan overdenking. Verlichting zonder overdenking maakt ons niet beter dan de duivelen. De satan is als een engel des lichts, maar blijft zwart genoeg.

2. Meditatie en overdenking maakt het hart ernstig en dan is ze altijd het best gesteld. Overdenking ballast het hart. Als het schip geballast is wordt ze niet gauw van de wind 't onderste boven geworpen. Wanneer het hart met geestelijke overdenking ballast is, wordt het door lichtvaardigheid niet gemakkelijk omgekeerd. Sommige christenen hebben lichte harten. *Hun profeten zijn lichtvaardig*, Zef. 3: 4. Een lichtvaardig christen laat zich gemakkelijk door dwaling en ketterij aanblazen. U kunt een pluim gemakkelijk blazen waar u hem hebben wil. Vele pluimchristenen zijn er. De duivel komt zo gauw niet met één verzoeking of ze staan al in brand. Nu, overdenking maakt het hart ernstig. God zegt van een ernstig christen, wat David van Goliath's zwaard zei: *zijns gelijke is er niet; geeft het mij*. Overdenking maakt een christen standvastig en aaneengesloten. Massief goud is het beste. Een standvastig christen is als het enige metaal dat voor God gangbaar is. Hoe ernstiger het hart wordt, hoe geestelijker het is; en hoe geestelijker, hoe meer het de Vader der geesten gelijk is. Wanneer iemand ernstig en vurig is dan is hij geschikt voor zijn werk. Een ernstig

en vurig christen is het best geschikt tot heilige plichten; en heilige meditatie en overdenking brengt het hart in deze gezegende gestalte.

3. Meditatie en overdenking is de blaasbalg van de genegenheden. Meditatie broedt de goede genegenheden uit zoals een hen haar kiekens. Wij ontsteken onze genegenheden aan het vuur van meditatie. *Mijn hart werd heet in mijn binnenste; een vuur ontbrande in mijn overdenking*, Psalm 39: 4. David was bezig in de overdenking van de nietigheid en onsterfelijkheid van de mens; en zie eens hoe zijn hart daardoor bewogen werd! *Heere, maak mij bekend mijn einde, en welke de maat mijner dagen zij; dat ik weet hoe vergankelijk ik zij*, vers 5. De oorzaak waarom onze genegenheden zo dodig en koud zijn in geestelijke dingen, is, omdat wij ons bij het vuur van heilige meditatie niet meer verwarmen. Verlichting maakt ons tot *lichtende*, maar meditatie en overdenking tot *brandende* lampen. Wat zal het baten Christus te kennen door een bespiegeling maar niet door genegenheid? Onze heilige bewogenheid en genegenheid aan te blazen en op te wekken is het eigen werk van meditatie en overdenking. Welke vlammen der liefde worden in zulke zielen gevonden! Wanneer David Gods wet overdacht kon hij niet anders dan die liefhebben. *Hoe lief heb ik Uw wet. Zij is mijn betrachtning den gansen dag*, Psalm 119: 97. De bruid, door heilige overdenking de uitnemende schoonheid van haar Beminde, Die blank en rood was beschouwende, *werd krank van liefde*. Galeatius Caracciolus, een beroemd markgraaf van Vico, was zeer lang bezig in de beschouwing van Jezus Christus. Toen brak hij uit in een heilige emotie: *hun geld zij met hen ten verderve, die al het goud van de wereld voor één uur gemeenschap met Jezus Christus, niet waardig achten!*

Meditatie en overdenking maakt ons bekwaam tot heilige plichten. Een muzikant stemt eerst zijn speeltuig in goede toon en dan speelt hij een stuk. Meditatie stemt eerst het hart in rechte tonen en dan is het bekwaam tot heilige plichten. Wat een zeil op een schip is, dat is heilige meditatie in Goddelijke plichten, die de ziel snel doet voortgaan.

- A. Overdenking maakt ons bekwaam tot het horen van Gods woord. Als de grond week is, dan is ze voor de ploeg en het zaad geschikt. Als het hart door heilige overdenking week gemaakt is, dan is het een geschikte tijd om het zaad van Gods Woord daar in te zaaien.
- B. Overdenking maakte ons bekwaam tot het gebed. Het gebed is de geestelijke polsslag van de ziel, waardoor zij vurig en sterk jaagt naar God. Zonder het gebed kunnen wij niet leven. Een mens kan niet leven tenzij hij ademhaalt. Zomin kan een ziel leven tenzij dat ze haar begeerten tot God in het gebed uitademt. Het gebed is datgene wat genadegaven en zegen inlaat, dat genadegaven en zegen heiligt en dat iets tot genade en zegen vruchtbaar maakt. Het gebed vermag veel bij God. Iemand zegt: *het overwint den Onoverwinnelijke*. Het gebed komt met brieven van Mandamus voor de poort des hemels. Het gebed is een geestelijke engel die het vergif der zonde uit de ziel zuigt. Wat een gezegende plicht, - of moet ik *voorrecht* zeggen? - is het gebed! Nu, meditatie en overdenking is een hulpmiddel toch het gebed. Gerson noemt de overdenking *een voedster van het gebed*. De overdenking is als olie in een lamp. De lamp des gebeds zou haast uitgaan als die door heilige meditatie niet gevoed werd. De overdenking en het gebed zijn twee tortelduiven; indien u de ene weggejaagd, dan sterft de ander. Een verstandig hengelaar neemt de tijd en gelegenheid waar wanneer de vis het beste bijt. Dan werpt hij zijn haak uit. Wanneer het hart door heilige meditatie en overdenking warm geworden is, dan is het de beste tijd om de hengel des gebeds uit te werpen, en om genade en zegen te vissen. Nadat Izak in het veld in heilige

meditatie was bezig geweest, was hij bekwaam tot het gebed als hij thuiskwam. Een geweer met buskruit geladen is geschikt om gelost te worden. Wanneer het hart met goede gedachten geladen is, dan is een christen bekwaam om door het gebed los te branden. Dan vliegen zijn zuchten en gebeden als zoveel gloeiende kogels naar de hemel. Meditatie heeft een dubbele nuttigheid: zij stort in en zij stort uit. Eerst stort ze goede gedachten in het hart en dan stort ze deze gedachten weer uit in het gebed. Meditatie voorziet ons eerst van stof en dan van een hart om te bidden. *Een vuur ontbrande in mijn overdenking*, zegt David in Psalm 39: 4. De volgende woorden volgen in zijn gebed: *Heere, maak mij bekend mijn einde*. In Psalm 143 vers 5 zegt hij: *ik spreek bij mijzelf van de werken Uwer handen; ik breid mijn handen uit tot U*. Het overdenken van zijn hoofd baande een weg tot het uitbreiden van zijn handen in het gebed. Toen Christus op de berg was bad Hij. Wanneer een ziel op de berg van heilige meditatie is, dan bezit ze de rechte toon om te bidden. Het gebed is een kind dat door meditatie gebaard is.

- C. Overdenking brengt ons tot vernedering. Wanneer David bezig was in de overdenking van de werken der schepping, haar glans en luister, haar zoete harmonie, haar beweging en invloed, laat hij de pluim van hovaardij vallen en krijgen zelfvernederende gedachten. *Als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en sterren, die Gij bereid hebt, wat is de mens dat Gij zijner gedenkt!* Psalm 8.

5. Meditatie en overdenking is een sterk tegengif tegen de zonde. De meeste zonde wordt begaan door gebrek aan meditatie. De mensen zondigen uit onbedachtzaamheid en aandrang. Zouden ze zo beestachtig en vleselijk zijn als vele nu zijn indien ze ernstig overdachten wat zonde is? Zouden ze deze slang in hun boezem nemen indien zij tevoren op de prikkel gelet hadden? De zonde veroorzaakt een worm in de consciëntie, een prikkel in de dood en een vuur in de hel. Och, overdachten de mensen dit, dat de dood na al hun lekkere gerechten de rekening zal presenteren die zij in de hel moeten betalen, ze zouden evenals David in een andere zin, zeggen: *dat ik niet ete van haar lekkernijen*, Psalm 141:4. De appels van de duivel hebben een bittere kern in zich verborgen. Als de mensen hier maar aan dachten het zou hun het koude zweet doen uitbarsten. Het zou zijn als het uitgetrokken zwaard van de engel om hen af te schrikken. Heilige meditatie is een gouden schild om de zonden terug te drijven. Toen Jozef's meesteres hem tot onkuisheid verzocht, was heilige meditatie een bewaarmiddelen voor hem. *Hoe zou ik dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?* Meditatie maakt het hart als een natte tondeldoos daar het vuur des satans geen vat op heeft.

6. Meditatie en overdenking is een genezing van gierigheid. De gierigheid wordt *afgoderij* genoemd, Eféze 5: 5. Al wil een gierigaard niet neerbuigen voor een afgod echter aanbidt hij de geslagen beelden van zijn geld. Nu, meditatie is een voortreffelijk middel om het hoge gevoel dat wij van de wereld hebben te doen afnemen. Grote dingen schijnen klein voor iemand die hoog staat. Indien iemand tussen de sterren kon komen, zou deze aarde heel klein schijnen. Als een christen op het toppunt van meditatie verhoogd is, schijnen alle aardse dingen niet met al. Hij ziet er dat niet in wat wereldse mensen erin zien. Hij is op zijn toren en de hemel is zijn uitzicht. Wat van God gezegd wordt, *Die zeer hoog woont, Die zeer laag ziet in de hemel en op de aarde*, Psalm 113: 5, mag ik hier ook met eerbied toepassen. Een christen die hoog woont door meditatie, ziet laag én hoog. Hij ziet de laagte van zijn ellende en de hoogte van Gods genade. De heilige Paulus, wiens meditatie hoog en als

de serafijnen gelijk was, had zijn oog *op dingen die men niet ziet*, 2 Korinthe 4: 18. Hoe trad hij de wereld met voeten! Hoe veracht was die in zijn ogen. *De wereld is mij gekruist*, Galaten 6: 14. Alsof hij gezegd had, zij is te laag voor mij om mijn gedachten daarop te vestigen. 'Die naar een kroon grijpt zal naar geen garnalen en mossels vissen', zoals Cleopatra eens tot Marcus Antonius zei. Een christen wordt door heilige meditatie verheven en zal zijn *hart* niet zetten waar zijn *voeten* moeten staan, namelijk op de aarde.

7. Heilige meditatie en overdenking verdrijven de ijdele en zondige gedachten en zuivert de fantasie. *Hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van nu laten vernachten?* In Jeremia 4: 14. Het hart is een winkel en smidse daar de zonde het eerst gesmeed wordt. De zonde begint in de gedachten. De gedachten zijn het toneel daar zonde eerst gespeeld wordt. De boosaardige speelt de zonde van wraakgierigheid eerst in zijn gedachten en overlegt hoe hij iemand moet vergelden. Een onkuise speelt de zonde van begeerlijkheid eerst in zijn gedachten en denkt erover na hoe hij zijn lusten kan voldoen. De Heere wil ons vernederen over de boosheid van onze beraadslaging. *Zo gij kwaad bedacht hebt, de hand op de mond*, Spreuken 30: 32. Hoeveel zonden begaan de mensen in de privékamer van hun hart! Nu, de overdenking van Gods Wet is een goed middel om deze zondige gedachten uit het hart te bannen. Had David het boek van Gods Wet bij zich gedragen en de Wet des Heeren overdacht, hij zou Bathseba met geen onkuis oog hebben aangezien, 2 Samuël 11: 2. Heilige meditatie zou het wilde vuur van zijn lusten uitgeblust hebben. Het woord van God is zuiver en gelouterd, niet alleen onderwerpelijk maar ook in haar uitwerking. Het is niet alleen zuiver en gelouterd in zichzelf maar het zuivert en loutert hen die het overdenken. Christus dreef de kopers en verkopers uit de tempel, Joh. 2: 15. Heilige meditatie en overdenking zal de ijdele en lichtvaardige gedachten uitdrijven en niet in het hart laten overnachten. Wat is de oorzaak dat de engelen in de hemel niet één ijdele gedachte hebben? Zij hebben het zalig gezicht van God, hun ogen zijn nooit van Hem afgekeerd. Indien het oog van de ziel door meditatie op God gevestigd was, hoe zouden de ijdele en onreine gedachten verdwijnen! Wanneer die vrouw toen ze op de toren stond zag dat Abimelech tot aan de toren kwam en die bestormde, wierp zij van bovenaf een stuk van een molensteen op zijn kop en verpletterende zijn hersenpan, Richteren 9: 53. Wanneer wij op de hoge toren van meditatie en overdenking gekomen zijn, en zien dat de zondige gedachten naderen en ons bestormen, dan mogen wij een molensteen van boven afwerpen en hun kop verpletteren.

Zo hebben wij de nuttigheid van de heilige meditatie gezien.

XVI. Hoofdstuk.

De voortreffelijkheid van heilige meditatie.

Volgens Aristoteles bestaat de zaligheid in overdenking en beschouwing van het gemoed. Meditatie en overdenking wordt van Augustinus, Chrysostomus, Cyprianus zeer hoog verheven en *als een voedster van Godzaligheid* aangeprezen. Hieronymus noemt ze *zijn luthof*. Welke woorden zal ik dan gebruiken om haar luister en voortreffelijkheid uit te beelden? Andere plichten hebben loffelijk gehandeld, maar deze plicht gaat die allen te boven. Meditatie en overdenking is een vriend van de genadegaven; zij mogen de geestelijke planten bewateren en natmaken. Ik mag ze met de uitdrukking van Basilius noemen: *de schatkist waar al de genadegaven in opgesloten liggen*. En met Theophilatus, *het portaal en de deur waardoor wij ingaan*

in de heerlijkheid. Door heilige overdenking wordt onze geest opgesloten en tot een soort van engelengestalte verhoogd. Goddelijke meditatie brengt ons de gelukzaligheid zoet te binnen en zet ons in de hemel voordat onze tijd aanbreekt. Heilige meditatie brengt God en de ziel in een zoete gemeenschap met elkaar, 1 Johannes 3: 2. Heilige meditatie is de verrekijker van de heiligen waardoor zij onzienlijke dingen zien. Het is de gouden ladder waarop zij in het paradijs klimmen. Het is evenals Jozua, die de verspieders uitzond om het land der belofte te bespieden en die een druiventros van hemelse troost met zich meenamen. Het is de duif die uitgelaten wordt uit de ark van een aandachtige ziel, die met een olijftak van vrede in haar bek terugkeert. Maar wie kan zeggen hoe zoet die honing is, dan alleen die ervan geproefd heeft? Van de voortreffelijkheid van heilige overdenkingen laat ik geofende christenen die het ondervonden hebben oordelen. Die de zoetheid ervan gesmaakt hebben kunnen zeggen, dat haar troost beter gevoeld dan uitgedrukt kan worden. Om alleen tot deze allesomvattende, nuttige en voortreffelijke plicht, - ik had bijna gezegd engelenplicht - u op te wekken, zal ik enkele motieven voorleggen. Och, hoe blij zou ik zijn indien ik deze plicht van heilige overdenking onder de christenen mocht doen herleven!

XVII. Hoofdstuk.

Motieven tot heilige meditatie.

1. Heilige meditatie onderscheid en tekent een mens. Hierbij kan hij de maat van zijn hart nemen, of het goed of kwaad is. Salomo zegt: *gelijk hij bedacht heeft in zijn ziel, al zo zal hij tot u zeggen*, Spreuken 23: 7. Ik mag zeggen: gelijk de meditatie en overdenkingen zijn, zo is de man. Meditatie is de toetssteen van een christen vertonende van welk allooi hij is. Het is een geestelijke bladwijzer; de bladwijzer toont waar en wat in het boek staat. Zo vertoont meditatie en overdenking wat er in het hart ligt. Als iemands meditaties en overdenkingen zijn hoe hij kracht en sterkte tegen de zonde mag krijgen, hoe hij in de genade mag groeien en toenemen, hoe hij meer gemeenschap met God mag hebben, dan tonen deze overdenkingen wat er in zijn hart ligt; dat de gestalte van zijn hart geestelijk is. Uit het slaan van deze pols kunt u de gezondheid van de ziel beoordelen. De profeet stelt de heilige overdenking tot een merkteken van de Godzalige, *die den Heere vrezen en aan Zijn Naam gedenken*, Maleachi 3: 16.

Maar integendeel, als de gedachten met hoogmoed en begeerlijkheid vervuld zijn, dan is het hart gelijk aan wat er in de gedachten leeft. *Hun gedachten zijn gedachten der ongerechtigheid*, Jesaja 59: 7. Komen er enige ijdele en zondige gedachten in het hart, de mensen maken er direct hun bezigheid van; ze zijn hen zeer aangenaam; er wordt plaats voor gemaakt; die moeten met hen eten en bij hen overnachten. Maar indien er enige goede gedachten in hun harten proberen te komen, die worden als onaangename gasten uitgestoten en buiten de deur gehouden. *Wat hebben wij nog getuigen van node?* Dit is een bewijs van een ongezond hart. Laat dit ons dan tot heilige overdenking opwekken.

2. De gedachten Gods brengen niet alleen vermaak met zich mee, maar laten ook vrede achter. Het zijn de beste uren die wij met God besteden. De consciëntie geeft honing aan de ziel, zoals een bij aan de korf. Het zal ons niet bedroeven wanneer wij moeten sterven, dat wij onze tijd in heilige aandacht en alleenspraken besteed hebben. Maar welk een schrik en vrees zal de zondaar aangrijpen wanneer hij zijn consciëntie zal vragen, zoals Joram aan Jehu deed: is het vrede, consciëntie? *Is het vrede?* 2

Koningen 9: 22. Dan zal de consciëntie antwoorden zoals Jehu: ‘*wat vrede? Zolang de hoerij van uw moeder Izébel en haar toverijen zoveel zijn?*’ Ach, hoe vreselijk zal het dan met de mens gesteld zijn! O christenen, hebt gij uw vrede lief? Overdenk dan de wet des Heeren dag en nacht. Als deze plicht van heilige overdenking verzuimd wordt, zal het hart in 't wilde rondlopen. Dan is het geen wijngaard, maar een woestijn.

3. Heilige meditatie en overdenking geeft het hart in een mooi aanzien. Het trekt het onkruid der zonde uit, snoeit de weelderige en de geile loten, bevochtigd de bloemen der genade, veegt al de paden van het hart schoon, opdat Christus daar met lust en vermaak in mag wandelen. Door gebrek van heilige overdenking ligt het hart als een akker van de luiaard, gans opgeschoten van distelen en bedekt met netelen van onreine en aardse gedachten, Spreuken 24: 31. Het lijkt meer op een varkenskot van de duivel dan op de hof van Christus. Het is evenals een oud vervallen huis, alleen geschikt tot een woning van onreine geesten.

4. Alle andere meditaties en overdenkingen zijn vruchteloos. De een besteedt zijn gedachten eraan om rijk te worden. Zijn meditatie en overleggingen lopen daarheen, hoe hij zichzelf kan verhogen en groot maken in de wereld. En wanneer hij tot hoge staat en vermogen gekomen is, dan blaast God dikwijls daarin, Haggai 1: 9. Al zijn zorg is voor zijn kind en soms neemt God het kind weg, of, als het levend blijft wordt het dikwijls zijn kruis.

Een ander overdenkt hoe hij zijn leergierigheid en staatszucht verzadigen kan. *Eer mij toch voor de oudsten mijns volks*, sprak Saul, 1 Samuël 15: 30. Helaas, wat is er anders dan een dwaalster in de lucht; een toorts ontstoken door de adem van het volk die door de minste wind wordt uitgeblust? Hoe velen zien dat hun namen begraven worden voordat ze zelf sterven. Dikwijls gaat deze zon op de middag schielijk onder in een wolk. Deze dwaze arbeid is zotternij. Zo vruchteloos zijn de overdenkingen die God niet hebben tot hun Middelpunt en Voorwerp. *Het is maar stof dragen tegenin de wind*, zoals Hieronymus dat noemt. Maar in het bijzonder zal een mens in de ure van zijn dood zien hoe vruchteloos de gedachten zijn die aan God niet werden besteed. *Zijn geest gaat uit, hij keert wederom tot zijn aarde; te dien dage vergaan zijn aanslagen*, Psalm 146: 4. Ik mag deze woorden wel in deze betekenis opvatten: in de ure des doods vergaan en komen tot niet alle wereldse en ijdele gedachten. Wat zal de hele wereldbol de mens kunnen baten in die dag? Die hun gedachten in de ongeoorloofde en onbehoorlijke dingen hebben tewerkgesteld zullen dan nog des te meer verontrust zijn. Het zal hen in het hart snijden wanneer ze eraan denken hoe ze een draad der dwaling hebben gesponnen. Een zekere Scytisch kapitein die voor een teugje water de stad overgaf riep uit: *wat ben ik nu verloren! Wat heb ik verraden!* Zo zal het ook gaan met de mens die al zijn overdenkingen aan de wereld heeft besteed en ten koste gelegd. Wanneer hij komt te sterven zal hij uitroepen: ‘wat heb ik verloren? Wat heb ik toch verraden? Ik heb de hemel verloren en ik heb mijn ziel verraden.’ Zal de overdenking daarvan ons hart en gemoed niet vestigen op de Heere en Zijn heerlijkheid? Alle ijdele overdenkingen zijn vruchteloos. Het is evenals een stuk land daar veel kosten aan besteed zijn, maar het draagt geen vrucht.

5. Heilige meditatie en overdenking gaan nooit verloren. God heeft een boek om alle goede gedachten op te schrijven. *Er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen die aan Zijn Naam gedenken*, Maleachi 3: 16. God heeft

niet alleen al onze lidmaten maar ook al onze meditatieën en overdenkingen in Zijn boek geschreven. God houdt boek van onze meest geheime devotie.

6. Het zesde motief ligt in de tekst: *welgelukzalig is de mens*, Psalm 1: 1. De gelukzaligheid is vastgehecht aan een heilige overdenking. Zeg dan niet dat de heilige overdenking zo zwaar is. Wat denkt u van de gelukzaligheid? Lycurgus kon de Lacedemoniërs trekken waarheen hij wilde. Willen de mensen dan met vermaak overdenken wat hen zal vervloeken? En willen zij niet denken aan wat hen zalig kan maken? In het Hebreeuws staat het meervoud, namelijk *gelukzaligheden is de mens*; wij zullen de ene gelukzaligheid op de andere krijgen.

7. Ten laatste. Vermakelijke en heilige overdenking van de wet des Heeren is het beste middel voor een mens om zijn staat te bevorderen. *Dat het boek dezer wet niet wijke van uw mond, maar overleg het dag en nacht, opdat gij waarneemt te doen naar alles wat daarin geschreven is. Want als dan zult gij uw wegen voorspoedig maken*, Jozua 1: 8. Ik geef dit degenen, die alles aan de wereld geven in bedenking. Och, laat het een motief zijn om u tot heilige meditatie te brengen!

Nu blijft er nog over dat wij betreffende heilige meditatie u enige regels voorschrijven.

XVIII. Hoofdstuk. Regels omtrent heilige meditatie.

Eerste regel.

Wanneer u tot de plicht van heilige overdenking komt, wees dan zeer ernstig en ijverig in het werk. Laat deze plicht diep in uw hart ingedrukt worden. Opdat u in heilige meditatie ernstig en vurig mag zijn, doe deze twee dingen:

1. Zet uzelf met een heilig respect en eerbied in die gestalte. Breng uw hart in een heilig ontzag door overdenking van God en Zijn oneindige Majesteit. Wanneer u in het werk van heilige meditatie bezig bent, denk dan dat u met God te doen hebt. Als een engel van de hemel van plan was om u op een bepaald uur te bezoeken, zou u dan niet met alle ernst en met een plechtig ontzag uzelf bereiden om hem te ontmoeten? Zie, hier is Iemand groter dan een engel: *de God der heerlijkheid* is hier tegenwoordig. Hij heeft een oog op u. Hij ziet de gestalte van uw hart wanneer u alleen bent. O christenen, bedenk dan als u tot de plicht van heilige overdenking gaat, dat u in een verborgen onderhandelingen komt met Hem, Wie de engelen aanbidden en voor Wie de duivelen sidderen. Bedenk dat u nu bent in de tegenwoordigheid van Hem voor Wie u en de hele wereld met u eens zal staan om het oordeel te ontvangen. U zult van hier moeten vertrekken en u weet niet wanneer of hoe spoedig. Klimt van uw binnenkamer op tot deze rechtszaal.

2. Opdat uw hart ernstig mag zijn in heilige meditatie, laat uw gedachten met de plechtigheid en de grootheid van het werk daar u nu mee begonnen ben ingenomen zijn. Wat David zei van de bouw van de tempel: *dit is een groot werk*, 1 Kronieken 29: 1, dat mag met recht van heilige overdenking gezegd worden: *dit werk is groot*. Het is nodig dat wij tot plechtige uitvoering van dit werk al de krachten van onze ziel verzamelen en inspannen. Indien u een zaak onderhanden had daar uw leven van afhing, hoe ernstig zouden uw gedachten daarmee bezig zijn? Het werk van heilige meditatie en overdenking betreft uw ziel; de eeuwigheid hangt eraan. Indien u hierin

nalatig of verzuimend bent, u loopt gevaar van uw zaligheid te missen. Was Archimedes zo ijverig in het trekken van zijn wiskundige lijnen, zodat hij de val van de stad en haar plundering niet eens gewaar werd, o hoe ijverig en ernstig behoord dan een christen te zijn wanneer hij de lijnen trekt voor de eeuwigheid! Wanneer u tot meditatie overgaat, begint u aan het grootste werk in de wereld.

Tweede regel.

Lees voordat u overdenkt. *Dat het boek dezer wet niet wijke van uw mond, maar overlegt het*, Jozua 1: 8. De wet moest eerst in Jozua's mond zijn, eerst moest hij de wet lezen en daarna overdenken. *Houd aan in het lezen*, zegt Paulus. En daarop volgt: *bedenkt deze dingen*, 1 Tim. 4: 13. Het lezen verschaft stof voor meditatie. Het verschaft olie om de lamp van heilige overdenking brandend te houden. Het lezen helpt de overdenking besturen en ordenen. Augustinus zegt: *meditatie zonder lezen kan dwalen*. Van nature is het verstand zowel als de consciëntie bevlekt. Het verstand smeedt de gedachten en hoeveel onwaarheden voedt het niet? Daarom, lees eerst in het boek der Wet en overdenking dan. Zie toe, dat uw overdenkingen op de Heilige Schrift gegrond zijn. Er is een vreemde redeneerkunde in de inbeelding van sommige mensen; zij nemen voor ware beginselen aan dat valse beginsels zijn. En als zij in de beginsels dwalen, moeten ze vanzelf misslagen begaan in hun overdenking. Die de mening van de sadduceeën toegedaan is, dat er geen opstanding is, die dwaalt in een beginsel. Wanneer hij daar zijn meditatie op vestigt, zal hij ten slotte tot openbare Godloochening vervallen. Die de gedachten van de Antinomianen toegedaan is, dat er geen wet is voor de gerechvaardigden, dwaalt in een beginsel. Die zijn overdenking hierop vestigt, zal ten laatste in ergernis vervallen. Wanneer het verstand door valse beginsels geleid wordt en een valse visie voor waarheid aanneemt, dan moet de overdenking vanzelf dwalen en de mens ten laatste door misverstand en dwaling verloren gaan. Daarom, zie toe dat u leest eer u overdenkt, opdat u kunt zeggen: *er is geschreven*. Overdenk niets dan alleen wat u gelooft dat de waarheid is. En neem niets voor waarheid aan dan hetgeen de geloofsbrieven van het woord des Heeren vertonen kunnen. Neem deze regel waar, laat het lezen voor de heilige meditatie de deur openen. Lezen zonder overdenken is vruchteloos en overdenken zonder lezen is gevaarlijk.

Derde regel.

Vermenigvuldigt of vervaagt de stof en het onderwerp van uw overdenking niet. Dat wil zeggen, overdenk niet teveel op dezelfde tijd. Evenals een vogel die van de ene tak op de andere springt en nergens stilstaat. Kiest liever het een of ander uit, de ene tijd dit, de andere tijd wat anders, om uw overdenking daarop te bevestigen. Al te veel verandering en verscheidenheid verstrooit de gedachten. Eén waarheid door meditatie en overdenking in uw ziel gebracht zal het hart het allerbeste treffen. Iemand die wil schieten stelt een doelwit voor ogen wat hij probeert te treffen. Wanneer ge uw gedachten door heilige meditatie boven de wereld wil uitschieten stelt dan één doelwit voor ogen om dat te treffen.

Wilt u het lijden van Christus overdenken? Laat al uw gedachten daarop gevestigd zijn. Wilt ge uw dood en sterfelijkheid overdenken? Laat uw gedachten daar geheel en al bij stilstaan. Eén voorwerp is genoeg voor een tijd. Terwijl Martha over vele dingen bekommerd en verontrust was, verzuimde ze dat ene ding dat nodig is, Lucas 10: 41. Wanneer onze meditaties en overdenkingen over veel dingen bezig zijn, dan verliezen wij dat ene ding dat ons hart kan treffen en ons het meest goed zal doen. Drijf maar één nagel van heilige overdenking in op een bepaalde tijd; en zie toe dat uw ziel die

diep in het hart drijft. Die zijn pijlen op een hele troep vogels aanlegt, zal wellicht niet één vogel raken. Meerdere medicijnen tegelijk toegepast zullen de uitwerking van de een of de andere verhinderen; terwijl ieder apart ingenomen een goede uitslag en werking geeft.

Vierde regel.

Voeg onderzoek bij overdenking. Wanneer u in de overdenking van een geestelijk onderwerp bezig bent, stel dan uw ziel een vraag voor maar laat ze, hoewel kort ernstig zijn. ‘O mijn ziel, is het goed gesteld met je?’

Wanneer u bezig bent in overdenking van de vreze Gods, *die het beginsel van wetenschap en wijsheid is*, Spreuken 1: 7, vraag dan: ‘o mijn ziel, is deze vrees in je hart geplant? Of, ben je misschien bijna aan het eind van je dagen gekomen; ben je al gekomen tot het beginsel der ware wijsheid?’

Wanneer u in de overdenking van Christus bezig bent en Zijn deugden en waardigheden aanmerkt, stel dan deze vraag voor: ‘o mijn ziel, heb je Hem lief, Die zo liefelijk is? Ben je in Hem ingelijfd? Ben je een levendige rank van deze levendige Wijnstok?’

Wanneer u bezig bent in de overdenking van de genadegaven van de Heilige Geest, vraagt dan: ‘o mijn ziel, ben je, als de bruid van Christus al met deze Parelsnoer versierd? Het je de zekerheid van de hemel gereed liggen? Zullen je genaden niet verdonkerd zijn wanneer je die moet vertonen?’

Zo moet een christen in zijn afzondering en alleenspraken redeneren met zijn eigen hart. Het gemis van dit onderzoek zal de overdenking vruchteloos maken. Door gebrek van onderzoek gevoegd bij overdenking zijn velen vreemdeling in hun eigen hart. Hoewel zij bekend zijn in hun leven aan anderen, echter sterven zij onbekend ten opzichte van zichzelf. Meditatie en overdenking is als een verrekijker waardoor wij de hemelse voorwerpen beschouwen. Maar zelfonderzoek is als een spiegel waardoor wij in onze eigen ziel kijken en kunnen weten hoe het met ons gesteld is. Overdenking gevoegd met onderzoek is als de zon schijnend in de zonnewijzer, die ons toont hoever de dag is; het toont ons hoe onze harten ten opzichte van geestelijke dingen gesteld zijn.

Vijfde regel.

Besluit uw heilige overdenking met het gebed. Bid over uw meditatie. Het gebed heiligt alle dingen; zonder gebed zijn het maar ongeheiligde meditatie. Het gebed bevestigt de overdenking op de ziel. Het gebed is als een knoop aan het eind van de overdenking, zodat ze niet losraakt. Bid dat God deze heilige overdenking voor altijd in uw ziel wil bewaren, opdat de reuk daarvan eeuwig uw hart mag doorgeuren. *O Heere, Gij God onzer vaderen, Abraham, Izak en Israel, bewaar dit in der eeuwigheid in de zin der gedachten des harten Uws volks*, 1 Kronieken 29: 18. Laat ons bidden wanneer wij in overdenking van geestelijke dingen bezig zijn, dat onze harten heet worden in ons binnenste en dat wij niet opnieuw afkoelen en in zondige lauweheid vervallen, maar dat onze genegenheden als de lampen in het heiligdom altijd mogen branden.

Zesde regel.

De laatste regel is: laat meditatie en overdenking in praktijk gebracht worden. Beleef uw meditatie. *Overleg het boek dezer wet dag en nacht, opdat gij waarneemt te doen naar alles dat daar ingeschreven is*, Jozua 1: 8. Overdenking en beoefening moeten als twee zusters hand in hand gaan. Cassianus zegt, *dat het meditatieve leven zonder*

praktiserend leven niet volkomen kan zijn. Wij lezen dat de engelen vleugels en handen onder haar vleugels hadden, Ezechiël 1: 8. Dat mag tot een beeld van deze lering strekken. Christenen moeten niet alleen vliegen op de vleugels van meditatie, maar ze moeten ook werkzaam zijn in gehoorzaamheid; ze moeten handen onder hun vleugels hebben. Het doel van overdenking is beoefening. Wij moeten de wet des Heeren niet alleen overdenken maar ook in de wet des Heeren wandelen. Zonder dit zijn we evenals de Gnostieken waarvan Epiphanius verteld, dat ze veel kennis hadden maar dat ze los en ongebonden leefden. Christenen moeten hierin lijken op de zon, niet alleen geeft ze haar hitte, maar ze loopt ook rond de aardbol. Het is niet genoeg dat de genegenheden door heilige overdenking heet gemaakt worden, maar wij moeten ook onze ronde lopen. Dat wil zeggen, wij moeten ons bewegen in de kring van gehoorzaamheid naar de regel van Gods Wet. Nadat wij ons bij het vuur van heilige meditatie verwarmd hebben, moeten wij het werk van gehoorzaamheid uitvoeren. De overdenking is het leven van de Godsvrucht en de praktijk is het leven van de overdenking. Er wordt gezegd, tot eer van Nazianzenus, dat hij deed hetgeen hij leerde. Hij leefde naar het voorschrift van zijn eigen predicaties. Zo moet een goed christen leven naar zijn eigen meditatie en naar wat hij leert in zijn overdenking. Bijvoorbeeld,

1. Wanneer u bezig bent in de overdenking van de zonde, die vanwege haar bitterheid bij *bittere druiven* wordt vergeleken en ten opzichte van haar verdoemelijkheid bij *slangenvergif*, en u in heilige toorn tegen de zonde begint te ontvlammen, stel dan uw overdenking in het werk en geeft de zonde daadwerkelijk een scheidbrief. *Indien er ondeugd in uw hand is, doet die verre weg; en laat het onrecht in uw tenten niet wonen*, Job 11: 14.

2. Wanneer u in de overdenking van de genadegaven van de Heilige Geest bent, laat dan de glans en luister van deze genadegaven in u schijnen. Drukt deze gaven in uw leven uit. Overleg, opdat u gij ze waarneemt te doen. Dat was de raad van de heilige Paulus aan Timothéüs: *oefen uzelf tot Godzaligheid*, 1 Tim. 4: 7. Overdenking en beoefening zijn als de twee punten van een passer; het ene einde van de passer staat op het middelpunt en het andere eind gaat rond en trekt de omtrek. Een christen staat door heilige meditatie op God als het Middelpunt gevestigd en loopt door de praktijk der Godzaligheid de omtrek van Gods geboden. Iemand die zijn gedachten op rijkdom heeft gesteld, zal zich met de blote speculatie niet vergenoegen maar zoekt rijkdom te krijgen. Laat uw meditaties en overdenking tot de praktijk gebracht worden. Zijn uw meditaties op een belofte gevestigd? Wel, leeft dan op die belofte. Bent u in de overdenking van een goede consciëntie bezig geweest? Wel behoudt die dan, opdat u met Paulus mag zeggen: *hierin oefen ik mijzelf, om altijd een onergerlijke consciëntie te hebben*, Handelingen 24: 16. Beminden, hierin bestaat het rechte wezen van de Godsvrucht.

Om deze regel goed waar te nemen bedenk verder,

- A. Het is niet alleen de beoefening en de praktijk van de Godsvrucht die een mens zalig maakt. Meditatie en overdenking is als een schone en sierlijke bloem. Maar ze is evenals Rachel, die tot Jacob haar man, zei: *geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood*, Genesis 30: 1; zo is het ook hier; indien meditatie onvruchtbaar blijft en geen kinderen van gehoorzaamheid voortbrengt, dan zal ze sterven en teniet gaan.
- B. Indien u de wet des Heeren overdenkt maar de wet des Heeren niet gehoorzaamt, dan zult u nog meer tekortschieten dan degene die naar de hemel

tekort geschoten hebben. Van Herodus wordt gezegd, *dat hij veel dingen deed*, Markus 6: 20. Hij bracht veel dingen in praktijk, die hij van Johannes in zijn bediening en leer gehoord had. Vele dingen stelde hij in het werk. Die de wet des Heeren overdenken maar ze niet waarnemen te doen, zijn zo goed nog niet als Herodus. Ja, zij zijn niet beter dan de duivel. Die weet ook veel, maar hij is en blijft een duivel.

- C. Meditatie en overdenking zonder praktijk zal iemands verdoemenis verzwaren. Als een vader aan zijn zoon een brief schrijft, en de zoon deze brief doorleest en overdenkt, maar niet doet naar het voorschrift van zijn vader, zal dat zijn zonde verzwaren en zijn vader nog meer in toorn tegen hem doen ontbranden. Zo is het ook hier, wanneer wij in de overdenking van het kwaad der zonde en het sieraad van heiligheid bezig geweest zijn, maar het alleen aanschouwen zonder het te omhelzen, dan zal de Goddelijke Majesteit zoveel te meer in toorn tegen ons ontbranden; *en wij zullen met veel slagen geslagen worden*. Einde.

3. Het merkteken en de kroon van de oprechten.

Let op den vrome, en ziet naar den oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn. Psalm 37: 37.

Oprechtheid is belangrijk en nodig voor ieder christen. Oprechtheid is de saus en de geur van de Godsdienst, die ze smakelijk maakt. Oprechtheid is een juweel daar God behagen in schept. *Ziet, Gij hebt lust tot de waarheid in het binnenste*, Psalm 51: 8. En om duidelijk te spreken, al onze prachtige schijn van heiligheid is zonder de ziel van oprechtheid niet anders dan dwaasheid met gouden borduursels gestikt. Het is niet anders dan een lopen naar de hel op een meer Godsdienstige wijze dan anderen.

Mijn overdenking en gedachten over het onderwerp voor onze plechtige bijeenkomst in deze plaats, heeft mijn aandacht op deze tekst gevestigd. En om uw aandacht hiertoe op te wekken, zie, God Zelf vermaant u tot opmerking hiervan in deze woorden: *let op den vrome, en ziet naar den oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn.*

Het Hebreeuwse woord *oprecht* heeft twee betekenissen.

Ten eerste betekent het, *de eenvormigheid van het hart*. Een oprechte is niet in vouwen geplooid. Hij is zonder geveinsdheid of dubbelhartigheid. In zijn geest is geen bedrog, Psalm 32. Het vers van Vergilius past op hen: *in het aangezicht bootst hij de hoop na en in het hart drukt hij de grootste smart*. Een oprechte weet van geen voorwendsels en bedriegerijen. Zijn tong en hart gaan evenals een goedgevormde zonnwijzer, die met de zon samenloopt. Hij is eenvoudig en recht.

Ten tweede. Een *oprecht man* betekent *iemand die beproefd en goedgekeurd is*. Een oprechte is iemand daar God veel van houdt. En zeker, het is beter Gods goedkeuring te genieten dan de toejuichingen van de wereld. Hoe gelijkmatiger een diamant geslepen is hoe kostbaarder. Hoe gelijkmatiger het hart is, hoe helderder het schijnt in Gods oog.

In deze tekstwoorden zijn drie delen.

1. Het gezicht, *de oprechte*.
2. Het aanschouwen van dit gezicht, *zie naar de oprechte*.
3. De oorzaak, *want het einde in van dien man zal vrede zijn*.

Of, met andere woorden

1. Hier is het kenteken van een Godzalige: *hij is oprecht*.
2. Hier is zijn kroon: *het einde van die man zal vrede zijn*.

Deze woorden geven deze leerzame stelling: ***het einde van een oprechte wordt met vrede gekroond.***

Om deze leer meer te openen en uit te bereiden, zal ik u tonen:

- I. **Wie deze oprechte is, opdat wij hem mogen kennen als hij ons ontmoet; in 15 kentekenen.**
- II. **Het gezegende en zalig einde dat hij krijgt: *het einde van dien man zal vrede zijn.***

I. Wie deze oprechte is.

Ik wil u de onnozelheid van Christus' duif aantonen. Wij beleven een eeuw waarin de meesten gemeenschap met de heiligen voorwenden, maar het is te vrezen dat ze zelf geen oprechte heiligen zijn. Zij zijn evenals die vrouw in het Evangelie, door een boze geest samengebogen, Lukas 13: 11. Ik zal verscheiden kentekenen van een oprecht christen geven.

1. Het hart van een oprechte is voor God. Hiervandaan komt de uitdrukking: *oprecht van hart*, Psalm 64: 11. Dit is het hart dat God eist. *Mijn zoon, geef Mij uw hart*, Spreuken 23: 26. Het hart is als een maagd die veel vrijers heeft. Daarbij komt God ook als een Vrijer. Het hart is hetgeen eerst in de hemelkring beweegt en andere hemellichamen met zich voert. Als ons hart voor God is, dan zijn ook onze tranen, onze aalmoezen en alles voor God. Het hart is een koninklijk slot, dat bevel voert over al wat daarbij behoort. Het is als de hogepriester; wanneer die een dier opensneed keek hij het eerst naar het hart. Want als het hart een gebrek had dan werd het beest als offer verworpen. God ziet niet op de gave, maar op het hart. *Dit volk eert Mij met hun lippen, doch hun harten houden zij verre van Mij*, Jesaja 29: 13. Zij bewegen zich maar ze leven niet, zoals een wijzer in een uurwerk wel beweegt maar geen leven in zich heeft. Of zoals de beelden op de graftomben in de kerk, die wel hun ogen en handen naar de hemel hebben opgeheven, maar zij hebben geen hart om die devotie geest en leven te geven. In de Godsdienst is het hart alles. *Zingende den Heere in uw hart*, Eféze 5: 19. Het is het hart dat een aangename muziek maakt in de oren des Heeren. Een oprechte geeft God zijn hart. Er wordt verteld van Cranmer, een martelaar, dat zijn hart nog geheel gebleven was, toen zijn vlees en benen al in de vlammen verteerd waren. Zo bewaart een oprechte zijn hart in het midden van zijn zwakheden geheel voor God. Hij heeft geen dubbel hart, een hart en nog een ander hart; een hart voor God en een voor de zonde. God heeft een gebroken hart lief, maar Hij haat een dubbel hart.

2. Een oprecht man werkt naar een oprechte regel. Er zijn vele bedrieglijke en kromme regels daar een oprechte niet naar te werk durft gaan. Zoals:

(1). Het oordeel en de mening van mensen. Sommigen zeggen: *het is de mening van zodanige Godvruchtigen en geleerden*. Dat is een valse regel als men met de mening van anderen iets wat ongeoorloofd is wettig wil maken. Al zei een synode van Godgeleerden of een vergadering van engelen dat wij God door een beeld zouden mogen aanbidden, dan is hun oordeel en gevoelen niet authentiek en kan ook niets wettelijk maken. Een oprecht christen wil de mening van anderen niet tot zijn Bijbel maken, noch daartoe aannemen. De beste leidsmannen kunnen soms zelf ook dwalen. Petrus preekte de besnijdenis, de leer van de valse apostelen, Galaten 2: 11. Petrus was niet onfeilbaar. Een oprechte is geen aanbieder van een ander mans geweten. Toen de vloed van de Italiaanse dwalingen en ketterij in zo hoog steeg dat ze een groot deel van de wereld overstroomde, zwom Athanasius tegen de stroom in; hij was onoverwinnelijk in de waarheid.

(2). De gewoonte. *Het is de traditie geweest van die plaats, of de Godsdienst van onze voorouders*. Dit is een valse regel. De inzettingen en gewoonten der volkeren zijn ijdelheid, Jeremia 1: 3. En wat onze voorouders betreft, wel, een zoon kan met meer kans de Godsdienst van zijn vader erven dan zijn land. Hoe veel van onze voorvaderen leefden in de tijd van het pausdom in gevaar van in het duister te struikelen en naar de hel te gaan? Zijn wij dan schuldig hun blinde ijver te volgen? Een wijs man zal zijn wekker niet naar een klok maar naar de zon instellen.

(3). De consciëntie van iemand kan zeggen: *mijn consciëntie vereist het*. Maar de consciëntie is geen regel voor een oprechte. De consciëntie van een zondaar is bevekt, Titus 1: 15. Een bevekte consciëntie kan dwalen. Een dwalende consciëntie kan nimmer regel zijn. *Ik meende waarlijk, dat ik tegen de Naam van Jezus veel wederpartijdige dingen moest doen*, zegt Paulus in Handelingen 26. *De consciëntie kan een moordenaar van de waarheid zijn*, zegt Tertullianus. Ja, een ketter zal ook zijn consciëntie voorwenden. Nemen wij de consciëntie voor een regel aan dan openen wij een deur voor allerlei mouterij, ja zelfs tot slachting. Wanneer de duivel iemands consciëntie inneemt, waarheen kan hij hem dan niet voeren?

(4). *De voorzienigheid Gods is ook de juiste regel niet*. De Voorzienigheid zit aan het roer en bestuur alle uitkomsten en gebeurtenissen. Maar de Voorzienigheid is geen regel voor een oprechte om daar naar te wandelen. Het is wel waar, wij moeten op Gods voorzienigheid aandachtig letten. *Wie is wijs? Die neme deze dingen waar*, Psalm 107: 43. Maar wij kunnen daardoor niet onfeilbaar geleid worden. De Voorzienigheid is ons journaal, maar niet onze Bijbel. Wanneer de goddelozen voorspoedig zijn volgt daaruit toch niet dat hun weg goed is, of dat God hen gunstig is. *Gods lamp kan wel boven hun hoofd schijnen*, zegt Job in hoofdstuk 29: 3, terwijl Zijn toorn boven hun hoofd hangt. Het is juist het grootste oordeel: in de weg der zonde voorspoed te krijgen. Dionysiüs beging Kerkroof. Daarna kreeg hij de wind van voorspoed mee om zijn gestolen goederen thuis te brengen. Toen riep hij uit: *zie, hoe de goden de kerkrovers begunstigen!* De filosofen zeggen, dat een bijzondere kalmte soms een voorbode van een aardbeving kan zijn. Haman's wijnbanket was niet ver van de galg. God laat soms de mensen overvloed hebben in hun voorspoed, opdat ze overvloedig zullen delen in Zijn oordeel.

Een oprechte zal naar deze regels niet wandelen maar zulke valse en bedrieglijke leidlieden laten varen. Hij maakt Gods Woord tot zijn Noordster die hij volgt. Dat is zijn rechter en scheidsman in al zijn handelingen. *Tot de wet en tot de getuigenis*, Jesaja 8: 20. Het Oude en Nieuwe Testament zijn de tweede lippen waardoor God tot ons spreekt. Ze zijn als de twee einden van een passer, waarin een oprechte de ganse omtrek van zijn leven omvat. De Montanisten en Geestdrijvers spreken van openbaringen. Thans komen enigen van hen voor de dag die dromen van *een inwendig licht*. Maar de regel van de Schrift gaat alle openbaring te boven. De apostel spreekt in 2 Petrus 1 vers 18 'van een stem uit de hemel'. *En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebracht is geweest, toen wij met Hem op den heiligen berg waren*. Echter zegt hij: *wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is*, vers 19. Het woord van God moet heiliger en geloofwaardiger bij ons zijn, dan een stem uit de hemel.

3. Een oprechte werkt vanuit een oprecht beginsel. Dat is hetzelfde wat Paulus zegt: *het geloof is door de liefde werkende*, Galaten 5: 6.

(1). Hij werkt vanuit het beginsel des geloofs. *De rechtvaardige zal door zijn geloof leven*, Habakuk 2: 4.

A. Een oprechte luistert in het geloof. En daarom wordt de prediking *een prediking des geloofs* genoemd, Galaten 3: 2. Het geloof kookt het gehoorde woord.

B. Een oprechte bidt in het geloof. Daarom wordt dit genoemd: *het gebed des geloofs*, Jacobus 5: 15. David besprengde zijn gebed met geloof. *Ontzondig mij met hysop en ik zal rein zijn; was mij*, Psalm 51: 9. In het Hebreeuws staat deze tekst in de toekomstige tijd: *Gij zult mij ontzondigen; Gij zult mij wassen*. Het is de stem van een gelovige, de stem van iemand die zowel gelooft als bidt. Het gebed is de pijl en het geloof is de boog waardoor het gebed tot voor de troon der genade wordt geschoten.

Een gebed zonder geloof is een gebed zonder vrucht. Een gebed zonder geloof is als het afschieten van een musket zonder kogel. Een oprechte bidt in het geloof.

C. Hij weent ook in het geloof. *De vader des kinds roepende met tranen, zeide: ik geloof, Heere.* Terwijl zijn tranen op aarde afliepen, raakte zijn geloof tot aan de hemel.

(2). Een oprechte werkt vanuit een beginsel der liefde. *De oprechten hebben U lief,* Hooglied 1: 4. De liefde is als het rad in een wekker die de raderen van gehoorzaamheid gaande maakt. Een oprechte wordt in een vurige wagen van liefde naar de hemel opgevoerd. De liefde maakt iedere plicht bekwaam en rijp en doet ze met een betere geur en smaak voortkomen. De Goddelijke liefde is als de muskus onder een lijnwaad, het maakt die welriekend. De liefde geeft aan al onze diensten een aangename geur. Een kleine gave, maar dat in liefde wordt gezonden, is aangenaam. *De oprechten hebben U lief.* Huichelaren dienen God alleen uit vrees. Ze roepen evenals slaven op de galeischepen, of als de Parthers die de duivel aanbidden dat hij hen toch geen kwaad zal doen. De gehoorzaamheid van huichelaren is gedwongen. Ze komt evenals water in een distilleerketel door de kracht van het vuur. De gedachten aan het helse vuur doen hem tranen als water uit hun ogen druppen. Een oprechte wordt alleen door de liefde gedreven, 2 Korinthe 5: 14. *De liefde van Christus dringt ons.* Een oprechte heeft meer liefde tot Christus dan vrees voor de hel. Iemand zegt: *hij bemint Christus meer dan hij de hel vreest.*

4. Een oprecht christen werkt tot een oprecht doel. Hij maakt Gods eer tot zijn voornaamste doel. Zijn oogmerk is recht. De eer van God is het doelwit van de oprechte. Al schiet hij het doelwit mis, niettemin omdat hij een recht oogmerk heeft is het aangenaam. Dit is de vraag die een oprechte zichzelf voorlegt: *kan dit Gods eer bevorderen?* Altijd is hij daar opuit om de schatkist van de hemel enige inkomst toe te brengen. Hij verheft de eer van God boven alles wat daar naast of wat daar tegenin gaat. Indien zijn leven in de ene en Gods eer in de andere weegschaal gelegd werd, de eer van God zou meer wegen. *Zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe,* Openbaring 12: 11. “Laat mijn vrouw en kinderen mij om de hals hangen, zegt Hieronymus, en mij van mijn plicht afraden; laat mijn moeder mij de borsten die ik gezogen heb tonen, ik zal ze allen met voeten treden; ik zal tot het kruis vliegen.” Een oprechte verheft de eer van God boven zijn eigen zaligheid. *Ik zou zelf wel wensen verbannen te zijn van Christus, voor mijn broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees,* Romeinen 9: 3. Paulus wist wel dat het onmogelijk was dat hij van Christus zou verbannen worden. Het boek des levens heeft geen errata in zich. Daarbij, Paulus wist ook wel dat het niet geoorloofd was te wensen van Christus verbannen te worden. Maar zijn bedoeling is, dat zijn ijver voor de eer van God zó groot was, indien hij door zichzelf af te breken en enige Joden in Christus mocht enten, en God meerder eer kon toebrengen dan hij wel zou kunnen wensen van Christus verbannen te worden. De eer van God was hem dierbaarder dan zijn eigen zaligheid. Een huichelaar kan men kennen aan zijn schele ogen. Hij kijkt niet rechtuit naar de eer van God, maar hij kijkt scheel en terzijde naar zijn eigen belangen. Hij speelt de Godsvrucht op het toneel van een politieke aanslag. Als hij zijn bedoeling krijgt dan verandert hij van persoon in het spel.

(1). Een huichelaar dient God om vuil gewin. Hij kijkt naar het profijt en de voordelen die de Godsdienst aanbrengt. Het is niet de kracht der Godzaligheid daar een huichelaar van houdt, maar het gewin der Godzaligheid. Het is niet het vuur van het altaar dat hij aanbidt, maar het goud van het altaar. Dit is een Godsdienstig goddeloos leven, zoals Efraïm deed. *Efraïm is een vaars gewend om koren te dorsen,*

Hoséa 10: 11. God gaf een wet: *de os zult gij niet muilbanden als hij dorst*, Deut. 25: 4. Een os mocht niet gemuilband worden als hij dorste, hij mocht zoveel eten als hij wilde. Aan deze os was Efraïm gelijk. De huichelaar bemint de Godsdienst om het voordeel wat deze aanbrengt. Het zijn de broden, niet de wonderen die hun hart naar Christus trekt. Demetrius roemde geweldig op de grote godin Diana, Handelingen 19: 27. Maar het was hem niet om haar tempel te doen, maar om de kleine zilveren tempelen die hem geen klein gewin toebracht. En velen beminnen de Godsdienst niet om haar schoonheid maar om haar juwelen. Camero van Bordeaux, een Frans Godgeleerde, spreekt van een rechtsgeleerde in zijn dagen, die protestants werd, alleen om werelds voordeel, opdat hij tot een hoger functie kon komen. Ik heb gelezen van een monnik die als een dood man gedurig met zijn ogen naar de aarde liep en daarna abt gemaakt werd. Toen hem gevraagd werd, waarom hij tevoren in zulk een devote en nederige gestalte met zijn ogen naar de aarde geslagen liep; gaf hij tot antwoord: ik zocht de sleutel van de Abdij; nu heb ik ze gevonden. Zedelijkheid is goed, daarom offert een huichelaar aan God én aan de afgod van zichzelf. Hij dient God maar tegelijk zoekt hij eigen eer. Hij is als een wesp die naar de honingpot komt. Of als een vos die een beuw volgt om te weten waar er prooi ligt. Een huichelaar gebruikt de Godsdienst alleen om hoger staat en functies te vangen, zoals een visser zijn net uitwerpt.

(2). Een huichelaar dient God om de toejuichingen van het volk. Huichelaars zien niet op Gods eer, maar op ijdele eer. Zij dienen God meer om achting dan om hun ziel te behouden. Een huichelaar bidt om van de mensen gezien te worden, Mattheüs 6: 5. Het Griekse woord betekent dat zij een toneel mogen spelen en aanschouwers krijgen. Als ze aalmoezen geven laten ze voor zich trompetten, Mattheüs 6: 2. Hun harten zijn net zo hol als hun trompetten. Zij doen alles om van de mensen gezien te worden. Zij geven geen aalmoezen, maar zij verkopen die voor ijdele eer en toejuichingen van het volk. Voorwaar ik zeg u, zegt onze Zaligmaker, zij hebben hun loon weg. Een huichelaar kan wel zelf een kwitantie schrijven en een bewijs maken van volledige betaling, maar hij geeft daarmee weg al het goed wat hij verwacht. Maar een oprechte maakt de eer van God tot zijn middelpunt.

5. Een oprechte is in de Gods vrucht overal een en dezelfde. Hij ziet Gods bevelen met hetzelfde oog aan. De tafelen van de wet werden aan beide kanten beschreven. Een oprecht christen neemt beide kanten van de tafelen waar. Hij ziet zowel op de plichten van de tweede tafel als op de plichten van de eerste tafel. Hij weet dat ze allen hetzelfde indruk en Goddelijke autoriteit hebben. Het wordt beschreven ter ere van Zacharias en Elizabeth, *dat ze wandelden in al de geboden en rechten des Heeren*, Lukas 1: 16. Een oprecht christen, al feilt hij een iedere plicht, echter maakt hij consciëntie van iedere plicht. Hij zoekt God zowel in zijn binnenkamer als in de tempel te dienen. Dikwijls geeft hij rekenschap tussen God en zijn consciëntie. Hij gebruikt zijn ogen zowel thuis als buiten. Hij neemt liever de spiegel van Gods woord om zijn eigen hart te bekijken dan de grote verrekijker van berisping om de fouten van anderen te zien. Hij wandelt matig ten opzichte van zichzelf, rechtvaardig ten opzichte van zijn naaste en Godzalig ten opzichte van zijn God.

Een huichelaar zal in de Godsdienst het één of het ander uitpikken. In sommige plichten is hij ijverig, in andere traag. Hij vertient de munt, de dille en het komijn; maar zij laten na het zwaarste der wet, namelijk *het oordeel, de barmhartigheid en het geloof*, Mattheüs 23: 23. Jehu was ijverig tegen Achabs' afgoderij maar gaf vrijheid en toestemming voor de gouden kalveren die Jerobeam te Bethel en te Dan opgericht had, 2 Koningen 1: 29. Jehu's gehoorzaamheid was aan één voet lam. Op de gladde en

effen baan van Godsvrucht willen sommigen wel wandelen; lichte en gemakkelijke plichten staan hen wel aan, maar ze hebben geen zin in de scherpe en hobbelachtige weg van zelfverloochening en doding der zonde. Een oprecht christen *volhardt evenals Kaleb den Heere na te volgen*, Numeri 14: 24. Als wij zo goed zijn dat we ons best doen, dan zal God zo goed wezen dat Hij onze slimste daden zal voorbijgaan.

6. Een oprecht christen loopt niet krom. Het Hebreeuwse woord oprecht in Piéel (Hebreeuwse vervoeging) betekent *recht gaan*. Een oprechte wil zich niet buigen naar iets dat tegen zijn consciëntie strijd. Het Griekse woord voor oprecht, wat gebruikt wordt door de Septuaginta, betekent: *een man die niet gebogen wordt*. Een oprecht christen buigt of voegt zich niet naar de lusten en humeuren van de mensen in de weg der zonde. De apostelen wisten van geen vleien of pluimstrijkende woorden. *Oordeelt gij, of het recht is voor God, ulieden meer te gehoorzamen dan God?* Handelingen 4: 19.

Een oprecht christen durft de zonde der mensen niet te bemantelen of te rechtvaardigen. Dat is hetzelfde als het gezicht van de duivel met heilig water wassen, Jesaja 5: 20-23. *Wee degenen die het kwade goed heten, die de goddeloze rechtvaardigen om een geschenk*. Propertius spreekt van een fontein in Italië, waardoor de zwarte ossen als ze eruit drinken wit schijnen. Een gepast zinnebeeld van deze pluimstrijkers, die de zwarte ossen wit doen schijnen. Een oprecht christen durft het allerminste deel van Gods waarheid niet achterhouden. *Ik heb niet achtergehouden, dat ik u niet zou verkondigd hebben al de raad Gods*, Handelingen 20: 27. Iets van onze commissie en last achter te houden is lafheid en ontrouw. Een oprecht man wil een bekende plicht niet nalaten uit vrees van een partij te verliezen. Sommigen hebben om deze oorzaak gevreesd zich tegen dwalingen te verklaren. Maar het is zeker, als mensen van ons willen afvallen omdat wij onze plicht doen, ben ik van mening, dat het beter is die te verliezen dan te behouden.

Anderen hebben nagelaten zich de handen van de presbyterianen, of de gereformeerde Kerkenregering te laten opleggen, alleen uit vrees van de andere partij te mishagen. Hoeveel apocriefe predikanten zijn er nu onder ons? In de tijd van de bisschoppen hadden wij veel predikanten die geen predikers waren en nu hebben wij veel predikers die geen predikanten zijn. Een oprechte wil liever zonder stormhoed dan zonder borstwapen zijn. Hij wil liever van de mensen beschouwd worden als te onvoorzichtig dan door God verworpen te worden als te ontrouw. Een oprecht man zal zich door geen schade noch voordeel van de waarheid laten aftrekken. *Socrates is mijn vriend, Plato is mijn vriend, maar veelmeer is de Waarheid mijn Vriendin*, zegt zeker Godgeleerde.

De heiligen worden bij pilaren vergeleken in Openbaring 3: 12. Een pilaar staat rechtop. Ongezonde christenen zijn als de wilgen die zich licht laten buigen zoals men ze hebben wil. Een goed christen is als een palmboom, die recht omhoog groeit. Wanneer wij mensen over onze consciëntie laten heersen en de meester spelen, indien wij hen toegeven wanneer zij ons gebieden onze beloften te verbreken en onze Godsdienst te verkopen - en ons als hete ijzers in allerlei gedaante laten smeden en buigen, en als de wol allerlei kleuren geven, - is dat een bewijs van grote ongezondheid in het hart. Een oprecht christen laat zich niet buigen, hij gaat rechtop.

7. Een oprecht christen is ijverig voor God. *Gij kunt de kwaden niet verdragen*, Openbaring 2: 2. Oprechtheid is als een witte kleur en ijver als rood; indien dit wordt vermengd straalt het de beste kleur van een christen uit. Heilige ijver is een gemengde hartstocht; ze wordt gevormd door de liefde en toorn die de levensgeesten doet koken

en overlopen. IJver is een vuur, door de hemel ontstoken. Gezegend is haar gramschap, want die is zonder zonde; en gezegend is haar toorn, want die is tegen de zonde. Toen Paulus de afgoderij van de Atheniërs zag, werd zijn geest in hem ontstoken. Het Griekse woord betekent *in een paradox te verkeren*. Dat is een ontsteltenis in het gemoed. Paulus had een vlaag van brandende ijver. Mozes, een zachtmoedige man, was koel in zijn eigen zaak maar heet in de zaak van God. Toen Israël afgoderij had bedreven ontstak zijn toorn zodat hij de twee tafelen uit zijn handen wierp en die in stukken brak, het kalf nam en in het vuur verbrandde en tot stof vermaalde; *gevende het de kinderen Israëls te drinken*, Exodus 32. Een oprecht christen is meer ontdaan over de oneer die God wordt aangedaan dan die hemzelf wordt aangedaan. Kan een goedaardig kind het zonder aandoening horen als zijn vader wordt belasterd? Toen de zoon van Croesus, hoewel hij stom geboren was, zag dat zijn vader in gevaar was van gedood te worden, brak de band van zijn tong los en hij riep uit: *dood koning Croesus niet!* Die de Godheid van Christus hoort lasteren door de Socinianen en met voeten ziet treden door de Libertijnen, zonder dat zijn bloed kookt en zijn ijver ontstoken wordt, die is een verrader van de kroon des hemels. Opende Christus Zijn zijde voor ons, toen Hij gehele stromen van bloed en water ten beste gaf om ons te rechtvaardigen en te heiligen? Nu dan, zouden wij onze mond niet openen om Hem te verdedigen als Zijn Persoon en zaak gelasterd wordt? O, hoe waren de heidenen in vorige eeuwen met ijver voor hun goden en hun zaak ontstoken! Zij waren, volgens het getuigenis van Cyprianus, als leeuwen die een felle vlam van ijver uit hun mond bliezen.

8. Een oprecht christen zal geenszins toegeven aan enige bekende zonde. Hij durft de verboden vrucht niet aanraken. *Hoe zal ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?* Genesis 39: 9. Al is het een troetelzonde die met zijn natuur overeenkomt, hij ontfermt die. Er is niemand of hij is meer tot de ene of tot andere zonde genegen. Evenals het lichaam haar eigen aard laat domineren, en de koningin in een bijenkorf leeft, zo ligt ook in ieders hart een boezemzonde. Een zonde die de mens niet alleen zo na ligt als zijn kleed, maar zelfs zo dierbaar is als zijn rechteroog. Deze zonde is het koninklijk fort van de satan waar al zijn sterkte in gelegen is. En al is het dat wij zijn buitenwerken, de grove zonden neerslaan, niettemin indien wij hem het slot van onze troetelzonde laten behouden, dan krijgt hij net zoveel als hij begeerd. De duivel kan iemand met deze ene schakel net zo vast in zijn greep houden als met een gehele keten van zonden. Een vogelaar kan de vogel bij één vleugel vast genoeg houden. Nu, een oprecht christen zal zich in zijn troetelzonde niet toegeven. *Ik was oprecht bij Hem, en ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid*, zei Job, hoofdstuk 18: 24. Een oprecht christen neemt het offermes van mortificatie en geestelijke doding en drijft het in zijn beminde troetelzonde. Herodus deed veel dingen wanneer hij Johannes hoorde, maar één zonde was er die hem zo lief en aangenaam was, dat hij liever de profeet onthoofdde dan die zonde. Herodus wilde een open deur voor Zijn bloedschande hebben. Een oprechte ziel is niet alleen vertoornd over de zonde, maar hij haat ook zijn zonde. En indien hij deze slang in zijn boezem ziet kruipen, hoe dichter ze bij hem komt, hoe meer hij haar haat.

9. Een oprecht christen is recht in zijn oordeel. Hij is niet tot dwaling genegen; zijn hoofd draait niet rondom. Hoewel er verschilpunten kunnen zijn in zaken van minder aangelegenheid, in de dingen die minder belangrijk of middelmatig zijn, - vooral wanneer er een klare uitspraak en voetstappen in de Heilige Schrift ontbreken - daar men wat aan toegeven moet, houdt een oprecht christen echter in de grondstukken van

de religie zijn standpunt vast. Wanneer een dwaling niet alleen is *omtrent* het fundament maar er *tegen*, dan is die gevaarlijk. Iemand kan zowel door dwaling als door de zonde en overtreding van de wet verloren gaan. Grote zonde doorsteekt het hart, dwaling vergiftigt het hart. Er is minder hoop voor een dwaalgeest als voor een goddeloze. De goddeloze zondaar bekeert zich niet maar een dwaalgeest zondigt en ach het zonde te zijn zich ervan te bekeren. De één is zonder tranen, de ander tegen tranen. Een oprechte is met deze melaatsheid niet besmet. Hij heeft een recht en gezond oordeel.

10. Een oprecht christen heeft een medelijdende geest. Hij neemt Sions rampen en ellenden ter harte. Dit is een bewijs van heldere oprechtheid. Plinius spreekt van een gouden wijnstok die geen ongemak of schade krijgt door de wind of storm. De zegepralende kerk in de hemel mag bij deze gouden wijnstok vergeleken worden, omdat zij boven alle stormen van geweld en onrecht is en zij altijd bloeit in eeuwige heerlijkheid. Maar de strijdende kerk is geen gouden, maar een bloedende wijnstok. Nu, waar oprechtheid woont, daar is ook medelijden. Een huichelaar mag over zijn eigen ellenden gevoelig zijn, maar een oprechte ziel neemt de rampen van de kerk ter harte. Ik erken wel, een huichelaar kan ook gevoelig zijn over de algemene rampen en ellenden zover als die hem persoonlijk aangaan. Evenals iemand bedroefd is over het vergaan van een schip daar veel koopmansgoederen in waren, terwijl hijzelf er geen part noch deel aan had.

Maar een oprecht christen, al gaat het hem zelf niet aan, niettemin ziende dat de kerk het zo moeilijk heeft, en de Godsvrucht haar grond schijnt te verliezen, rekent die schade van de kerk aan als aan zichzelf. Hij weent over Sion's tranen en hij bloedt over haar wonden. Jeremia, die treurende profeet, maakte de rampen van de kerk tot zijn eigen ellenden. *Ik ben de man die ellende gezien heeft*, Klaagliederen 3: 1. Het minst leed hij in zijn eigen persoon; want hij had voor zichzelf niet te vrezen omdat hij vrijgeleide kreeg. *Van Jeremia had de koning Nebukadnézar, koning van Babel, bevel gegeven in de hand van Nebuzaradan, zeggende: neem hem en stel uw ogen op hem en doet hem niets kwaads*, Jeremia 39: 11. Maar het meeste medelijden oefende hij over anderen. Het waren Sions rampen, maar Jeremia's Klaagliederen. Hij voelde Israëls harde banden op zijn zachte verendons.

Nehemia neemt ook de ellende van de kerk ter harte. Zijn gedaante wordt veranderd, zijn gezicht staat treurig. *Hoe zou mijn aangezicht niet treurig zijn, daar de stad, de plaats der begrafenissen mijner vaderen, woest is?* Nehemia 2: 3. Waarom zo treurig Nehemia, daar de wijn van de koning zo dicht bij en op uw hand is? Maar ach, het gaat niet goed met de kerk van God. Daarom wordt hij het koninklijk hof moe en vermengt hij zijn drank met tranen. Hier is een oprecht man. Waar genade het hart veredelt worden de genegenheden uitgebreid en dit voert de mens boven de kring van zijn eigen belangen. Daardoor wordt de toestand van de kerk zozeer ter harte genomen alsof het zijn eigen betreft. O, hoe weinig oprechte heiligen zijn er dan! Hetgeen de gerusten te Sion ten laste wordt gelegd kan ook tegen vele anderen gezegd worden: *Die daar liggen op elpenbenen bedsteden en weelderig zijn op hun koetsen; zij eten de lammeren van de kudde en kalveren uit de meststal. Die op het geklank der luit kwinkeleren en bedenken zichzelf instrumenten der muziek, gelijk David; die wijn uit schalen drinken en zichzelf zalven met de voortreffelijkste olie; maar zij bekommeren zich niet over de verbreking Jozefs*. Amos 6: 4-6.

Het gaat met de meeste mensen als met een dronken man die vast ligt te slapen. Hij voelt niets van wat hem wordt aangedaan. Laten anderen die in zijn nabijheid zijn om hals gebracht worden en in hun bloed liggen, hij heeft er geen gevoel van; hij slaapt in

de roes van zijn wijn. Zo gaat het met velen die door de wijn van uiterlijke voorspoed dronken zijn en zó vast slapen, al ligt de kerk van God bij hen met bloedende wonden neer, ja een gevaar van dood te bloeden, zij hebben er geen gevoel van. Zij hebben Jeruzalem bijna geheel vergeten. Ze zijn evenals Themistokles, die gevraagd zijnde of hij de kunst van een goed geheugen wilde leren, ten antwoord gaf: dat hij de kunst van vergeten hen liever wilde leren. De duivel heeft veel mensen deze kunst geleerd. Ze hebben de rampen en ellenden van de kerk vergeten. Zodanigen mogen hun geestelijke gezondheid wel in twijfel trekken. De heiligen worden genoemd, *levende stenen*, 1 Petrus 2: 5. Zeker, indien in het geestelijk huis een breuk ontstaat, moet dat de levende stenen toch wel ter harte gaan. Is de kerk van Christus dan Zijn bruid niet? Te zien dat Christus' bruid en Christus in Zijn bruid geslagen wordt, ja te zien dat zij doorstoken worden, zou dat ons hart niet doen bloeden? De kerk is Gods oogappel. Gods oogappel te zien wenen, zal dat geen tranen uit onze ogen persen? Een oprecht hart voor het ziekbed van de kerk zittende en haar doodsnikken aanhorende, kan toch niet anders dan droevig zijn?!

11. Een oprecht christen is milddadig en mededeelzaam.

(1). Hij heeft een milddadig hart tot onderhoud van de Godsvrucht. Hij zal het vuur van Gods altaar door gebrek aan een weinig olie, niet laten uitgaan. Welk een grote sommen goud en zilver gaf David tot opbouw van Gods huis? *En daartoe uit mijn welgevallen tot het huis mijns Gods, het bijzondere goud en zilver dat ik heb, geef ik tot het huis mijns Gods daarenboven; behalve al dat ik voor het huis des heiligdoms bereid heb, drieduizend talenten goud van het goud van Ofir; en zeventuizend talenten gelouterd zilver, om de wanden der huizen te overtrekken*, 1 Kronieken 29: 3. Wanneer de huichelaars maar gouden beurzen mogen hebben, dan zijn ze met houten priesters wel tevreden. Zij houden veel van een evangelie dat te koop is. Ze zijn bang dat hen teveel opgelegd zal worden. Hoe velen hebben hun ziel verloren om hun staat en vermogen op te houden! Een oprecht christen wil God niet opofferen wat hem totaal niets kost.

(2). Een oprechte heeft een mild hart jegens de armen van Christus. *Hij strooit uit, hij geeft den nooddriftigen, zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid*, Psalm 112: 9. Het Hebreeuwse woord Godzalig betekent ook barmhartig. Een oprechte giet de olie der weldadigheid in de wonden van de nooddriftigen. De hand van een arme is Christus' schatkist. Een oprecht heilige werpt altijd wat in Christus schatkist. Barmhartigheid en weldadigheid is het vaandel dat de oprechte omhoog steekt. Hoe voortreffelijker een ding is, hoe meer mededeelzaam. De wolken storten haar zilveren plasregens uit op de aarde. De zon zendt haar gouden stralen vanuit de hemel. Het doel van ons leven is nuttig te zijn door onderlinge dienstverlening. Welk voordeel geeft een diamant als die in de rots blijft zitten? Wat baat het grote rijkdom te bezitten indien deze diamant in het steenachtige hart blijft opgesloten? Wat moeten wij van deze zelfzoekende mensen zeggen? Zijn die oprecht? Zij zoeken allen het hunne, Filippenzen 2: 21. Nog eerder kunt u olie uit een steen persen dan een druppel liefde uit hun hart. Sommigen hebben opgemerkt dat de goudbergen onvruchtbaar zijn. Zeker, in een figuurlijke zin is het zo. Die God met de meeste staatsie en vermogen heeft verrijkt, zijn soms het onvruchtbaarst in goede werken. Hoe kan iemand die een verdorde hand heeft zeggen, dat hij een oprecht hart heeft? Hoe durft hij zeggen, dat hij God in oprechtheid bemint? *Zo wie het goed der wereld heeft, en ziet zijn broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart voor hem toe, hoe blijft de liefde Gods in hem?* 1 Johannes 3: 17. Wat zullen wij dan moeten denken van hen, die in plaats van het zaad der weldadigheid en medeleven voor anderen uit te strooien, er niet om geven hoe ze anderen

verongelijken? Verdienen deze de naam van oprecht? *Christus is arm geworden opdat wij door Zijn armoede rijk zouden worden*, 2 Korinthe 8: 9. Maar zij maken anderen arm om zichzelf rijk te maken. In plaats van de nooddriftigen kleding te geven, nemen zij de kleding van hen weg. Zij zijn als de egel en die zich in een zachte legerplaats rustig neerlegt en koestert, maar tegen anderen zijn stekels opzet. Dit is een beeld van hen die zichzelf koesteren maar tegen anderen hun stekels opzetten en er niet om geven welke schade of onredelijkheid zij hen aandoen. Zo doen degenen die de eer van hun eigen familie willen bevorderen door de ondergang van anderen. Dat zijn geen Paradijsvogels, maar Roofvogels. En wat nog het ergste is, dit gedrag wordt gespeeld onder het momaanzicht van een christelijke belijdenis. Evenals een dief roof zou plegen in de kleren van de rechter. Of zoals een vrouw de hoer speelt, terwijl de Bijbel voor haar ligt. Dit zijn geen oprechte mensen. Een oprechte doet aan allen goed in de plaats waar hij woont. Hij is genegen tot werken der barmhartigheid en hij is daarin aan God gelijk. *God zendt de fonteinen uit door de dalen*, Psalm 104: 10. Zo zendt een oprechte de fonteinen der liefde uit in de dalen van armoede.

12. Een oprechte bevordert de heiligheid. Hij ijvert en jaagt naar een hoger trap in de heiligmaking. *Die rein van handen is, zal in sterkte toenemen*, Job 17: 9. Oprechtheid ligt in het hart zoals zaad in de aarde, wat groeit en opwast. Ongezonde christenen berusten in enkele flauwe begeerten en formaliteiten. Het gaat met een huichelaar als met een lichaam dat aan de tering lijdt. Hoewel het voedsel inneemt groeit het niet. Een oprecht christen vervolgt om de Heere meer en meer te kennen, Hoséa 6: 3. *Steeds verder*, was het devies van Karel V. De natuurkundigen schrijven van een krokodil dat hij zolang groeit als hij leeft. Hieronymus schrijft van Paulinus dat hij in het eerste deel van zijn leven anderen en in het laatste van zijn leven zichzelf te boven ging. Een oprecht christen is niet zoals de zonnwijzer van Hiskia die terugliep, en ook niet zoals het ging ten tijde van Josia, toen de zon stilstond; maar hij is zoals David de zoon beschrijft: *die is als een held om het pad te lopen*, Psalm 19: 6.

Tegenwerping. Maar mag een kind van God zeggen: *ik vrees dat ik niet oprecht ben want ik vorder niet in de heiligmaking?*

Antwoord. U kunt in de genade opwassen en groeien, al is het dat u het niet voelt. Een boom groeit maar niet altijd in dezelfde tak. Soms groeit iemand in de takken, soms meer in de wortel die voor ons verborgen is. Soms groeit en bloeit een oprechte ziel maar niet altijd in dezelfde genade. Soms groeit ze hoger in de takken van kennis; soms groeit ze in de laagte, in de wortel van nederigheid; wat net zo nodig en nuttig is als de andere wasdom. Al wordt u niet hoger, als u dan maar lager wordt! Dan hebt u goede wasdom. Deze groei is een bewijs van het leven in oprechtheid.

13. Een oprechte is recht in zijn wandel. *Wie zijn weg wel aanstelt, dien zal ik Gods heil doen zien*, Psalm 50: 23. Een oprechte is een voorbeeld van heiligheid. Hij loopt voorzichtig en wandelt zoals Christus gewandeld heeft. Al ligt het voornaamste werk van de Godsvrucht inwendig, echter moet ons licht zo schijnen dat ook anderen het zien kunnen. De grond van oprechtheid ligt in het hart, maar haar schone aangezicht moet men in een heilige wandel tonen. De heiligen worden bij parels vergeleken, omdat ze met de glans en luister van ware heiligheid heerlijk blinken in de ogen van anderen. Een oprecht christen is als Salomo's tempel, goud van binnen en van buiten. Oprechtheid is een heilige zuurdesem, die in het hart ligt, maar haar kracht in heel het leven vertoont en zo hoog als de hemel doet oprijzen. Velen roemen dat ze een goed hart hebben maar hun leven is niet recht. Zij lopen naar de hemel, maar hun treden houden de hel vast, Spreuken 5: 5. Een oprecht christen zet de Godsvrucht een

heerlijke kroon op het hoofd. Hij belijdt het Evangelie niet alleen, maar hij versiert het ook. Hij zoekt zo geregeld en heilig te wandelen, dat indien de Bijbel zo het mogelijk was, verloren ging, die in zijn leven weer terug gezien kon worden.

14. Een oprechte is goed in kwade tijden. De laurierboom behoudt haar groen in de wintertijd. *Aan mijn gerechtigheid zal ik vasthouden, en zal ze niet laten varen; mijn hart zal die niet versmaden, al mijn dagen.* Job 27: 6. Oprechtheid is een gedaante die nooit veranderen zal. De ijver des oprechten is als het vuur dat Virginius Vestales te Rome altijd brandende hield.

Een huichelaar schijnt oprecht totdat de tijd van beproeving komt. Crystal schijnt een parel zijn totdat het onder de hamer komt. Een huichelaar is alleen goed in de zonneschijn, maar hij kan niet zeilen in een storm, dan keert hij terug naar het strand. De natuurkundigen beschrijven een bepaalde edelsteen dat die haar vurigheid en kracht niet langer behoudt dan alleen als ze in goud ingelegd wordt. Dit is een beeld van huichelaren, die alleen goed zijn zolang als ze in de gouden voorspoed leven. Neem hen uit het goud en ze verliezen al hun deugd en kracht die ze tevoren schenen te bezitten. Ongezonde christenen krimpen ineen als een groen timmerhout in de hete zon der vervolging. De hitte van de vurige beproevingen verkoelt hun ijver.

Een oprecht christen wat hij ook verliest, hij houdt vast aan zijn oprechtheid. Hij is evenals wijn die vol kracht is en die tot de laatste dronk goed blijft. De drie jongelingen, of liever die drie helden waarover Daniël schrijft, waren onoverwinnelijk in hun geestelijke dapperheid, Daniël hoofdstuk 3. Zij konden nóch door Nebukadnézars muziek verleid, nóch door het vuur van zijn oven van hun Godsvrucht afgeschrikt worden. Paulus roemt in de verdrukking, Romeinen 5: 3. Hij rinkelt met zijn keten en slingert ermee als zijn erevaandel. Ignatius noemt zijn ketenen zijn geestelijke parels. Zij waren hem zo dierbaar als een halssieraad van parels. Zo wandelt een oprechte volstandig verder al staat hem de dood in de weg. Hij loopt naar het einde van de loopbaan en hoe dichterbij hij bij het eindpunt komt hoe sneller hij is. Van hem mag gezegd worden: *gij hebt de goede wijn tot nu toe bewaard.*

15. Een oprecht christen poogt ook anderen oprecht te maken. Het is zijn werk wat krom is, recht te maken. Waar leven is, is ook de potentie van voortplanting. *In Christus Jezus heb ik u door het evangelie geteeld,* 1 Korinthe 4: 15. Een goed man zoekt ook anderen goed te maken zoals het vuur alles in zijn eigen aard veranderd. *En gij, als gij eens bekeerd zult zijn, zo versterk uw broeders,* Lukas 22: 23. Een oprechte vertegenwoordigt als 't ware God bij zijn broeder; hij vermeerdert zijn kennis, versterkt zijn geloof en ontsteekt zijn liefde. Indien hij zijn broeder ziet afdwalen zoekt hij hem terecht te brengen. Als zijn huis begint over te hellen, dan probeert hij er een sterke stut onder de plaatsen om het te ondersteunen. Als anderen tot dwaling beginnen over te hellen, een oprechte ondersteunt hen als een sterke stut.

Zo heb ik u een oprechte getoond als een man die waard is dat u hem aanziet en op hen let. Ik heb de gedaante van een oprechte afgetekend.

De nuttigheid die wij hieruit trekken is deze: ***dat u op deze schilderij verliefd wordt en die probeert gelijk te worden.***

En zeker, in de tekst ligt er een sterk motief om u verliefd te maken op de oprechtheid. Zie eens wat een ereteken dat een oprechte draagt en welk een heerlijk kroon God hem opzet! God noemt hem vroom, *volmaakt*. Let op de vrome, of volgens de Engelse vertaling: *let op de volmaakte*.

Vraag. Maar kan iemand in dit leven volmaakt zijn? *Wie kan zeggen: ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijn zonde?* Spreuken 20: 9.

Antwoord.

Het zij verre van mij dat ik evenals de katharen en de familieïsten van mening ben dat een christen rein van zonde is in dit leven. Indien er geen Bijbel was om die dwaling te weerleggen zou de ervaring van een christen daartoe al genoeg zijn. Gedurig ondervinden wij de begeerlijkheden en de bewegingen der zonde in onze leden werkzaam. Paulus klaagt over *een lichaam des doods*, Romeinen 7: 24. De genade in dit leven is als goud in een smeltkroes vol schuim en vermenging. Maar in een evangelische zin wordt een oprechte *volmaakt* genoemd om vijf redenen.

1. Een oprechte is volmaakt door volmaaktheid van delen, hoewel niet in trappen. Er is niet één deel in hem of het is met genade overtrokken en geborduurd. Al is hij maar ten dele geheiligd, echter is hij het in ieder deel. Daarom wordt de genade in de gelovigen genoemd: *de nieuwe mens*. Het werk van Gods Geest in het hart is een beproefd en geoefend werk. *Was mij wel van mijn ongerechtigheid*, Psalm 51: 4. De genade in het hart is als de lucht in de schemering. Er is niet een gedeelte van de lucht of het heeft enig licht in zich. In deze zin is een oprechte volmaakt.

2. Een oprechte is volmaakt ten opzichte en in vergelijking met anderen. Zo wordt Noach genoemd een rechtvaardig en oprecht man in zijn geslachten, Genesis 6: 9. Noach wordt vergeleken met de goddeloze wereld en zo wordt hij rechtvaardig en volmaakt genoemd. Goud in een smeltkroes vergeleken met lood of koper wordt volmaakt genoemd. Een akker met tarwe hoewel met enkele distelen vermengd, is een volmaakte akker, vergeleken bij een akker met veel onkruid.

3. Een oprechte is volmaakt ten opzichte van zijn bedoelingen. Volmaaktheid is zijn doelwit waar hij het oog op heeft. Een oprechte hijgt naar de volmaaktheid en daarom wordt van hem gezegd, *dat hij niet zondigt*, 1 Johannes 3: 9. Al is hij niet zonder zonde, hij is echter tégen de zonde. Hij doet de zonde niet, maar lijdt onder de zonde. Hij heeft de zonde afgezworen al is het dat deze boezemverrader tegen hem opstaat. Wanneer hij feilt, dan weent hij. Dit wordt genoemd *een volmaaktheid des evangelies*.

4. Een oprechte is volmaakt door de gerechtigheid van Jezus Christus. Hij is volkomen gerechtvaardigd. *Gij zijt in Hem volmaakt*, Kolossensen 2: 10. Door rood glas schijnen alle dingen rood te zijn. Door het glas van Christus' bloed is de ziel schoon en heilig van aanzien. Die Christus' rok zonder naad aan heeft, is volmaakt. Die de rechtvaardigheid Gods heeft, is volkomen gerechtvaardigd. In deze zin is een oprechte volmaakt, 2 Korinthe 5: 21.

5. God noemt een oprechte volmaakt omdat Hij besloten heeft hem zodanig te maken. Christus noemt Zijn bruid, Zijn volmaakte, Hooglied 5: 2. *Doe Mij open, Mijn duive, Mijn volmaakte*; of, zoals sommigen het vertalen: *Mijn onbesmette*. Niet dat de bruid geheel zo is, want zij heeft ook haar smetten en vlekken. Echter noemt Hij ze onbesmette, volmaakte, omdat Christus voorgenomen heeft haar zo te maken. God heeft ons tot volmaaktheid uitverkoren, Eféze 1: 4. Een schilder die eerst een ontwerp van een schilderij begint te maken ziet al in dat schilderij wat hij voorgenomen heeft te voltooien. In dit leven hebben wij nog het eerste ontwerp, enkele onvolmaakte trekken der genade in onze ziel, maar God noemt ons *volmaakt* omdat Hij voorgenomen heeft ons door het penseel van de Heilige Geest in onze volkomen glans en luister op te trekken en met de glansrijkste kleuren der heerlijkheid ons te voltooien. Zo is een oprechte volmaakt, want dit zal zo zeker aan hem gedaan worden alsof het al gebeurd is.

Tot zover van het eerste deel van mijn tekst: *het merkteken van een oprechte*.

II. Nu ga ik verder om nog een woord te spreken van het tweede deel, **namelijk de kroon van de oprechte, volgens deze woorden: *het einde van dien man zal vrede zijn.***

Zoals een oprechte eerwaardig is in zijn leven, als zijnde vroom en volmaakt, is hij ook gelukkig wanneer hij sterft. *Zijn einde zal vrede zijn.* Het Hebreeuwse woord shaloom, betekent vrede, omringd met alle heil en zaligheid. *Het einde van die man zal vrede zijn.* Een wijs man ziet op het einde van alle dingen. *Het einde van een ding is beter dan zijn beginsel,* Prediker 7: 8. Vrede is het doel van de oprechten. Vreedzaam zal ook zijn uitgang zijn. Ja, zodanig dat Bileam zulk een einde wilde hebben: *mijn ziel sterve den dood der oprechten en mijn uiterste zijn gelijk het zijne,* Numeri 23: 10. Een oprechte verlaat het toneel van deze wereld, dragende een driedubbele kroon van vrede op zijn hoofd.

(1). Hij heeft vrede met God. En een bevredigd God bevredigd alles. God zegt tot hem: *zoon, wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven,* Mattheüs 9: 2. Ik heb niets tegen u. Gij hebt uw zonden op uw hart gelegd, Ik zal ze u niet meer ten laste leggen. De Joodse Rabbi's zeggen dat Mozes stierf met een kus van Gods mond. Een oprechte sterft terwijl hij Christus omhelst en de beloften kust.

(2). Hij heeft vrede met zijn consciëntie. *Die in den Zoon gelooft, heeft het getuigenis in zichzelf,* 1 Johannes 5: 10. Wanneer God en de consciëntie beiden iemand toelachen, dan moet zijn einde wel vrede zijn. Augustinus noemt dit: *het paradijs van een goede consciëntie.* Een Godzalige ziel is al in dit paradijs voor hij sterft. Wat een liefelijke muziek maakt de paradijsvogel van een goede consciëntie in het hart van een kind van God! 'Wees goedsmoeds, zegt de consciëntie, gij hebt oprecht gewandeld in een krom en verdraaid geslacht; vrees de dood niet.' Gedenk dat dit een voorsmaak van de hemel is. Hier is het manna in de gouden kruik. Die met vrede in zijn consciëntie sterft, vliegt naar de hemel, zoals Noachs duif naar de ark, met een olijftak van vrede in haar bek.

(3). Een oprechte heeft vrede met de heiligen; hij krijgt van hen goede woorden; zij balsemen zijn gedachtenis en richten een gedenkteken van eer voor hem op in hun hart. Zo is het einde van de oprechte vrede. Zijn naam wordt in gedachtenis gehouden, geacht en geroemd onder Gods volk. Hij is erfgenaam, niet van hun beschuldigingen en lasteringen maar van hun lofreden. Hij wordt ter begrafenis gedragen met een stortregen van tranen.

Eerste nuttigheid tot onderwijs.

Zie welk een groot onderscheid er is tussen een Godzaligheid en een goddeloze in hun einde. Het einde van de oprechten is vrede, maar het einde der goddelozen wordt uitgeroeid, Psalm 37: 38. Het einde van de goddelozen is schande en schrik, hij sterft met een grote onrust en beroerte in zijn consciëntie. Hij leefde mogelijk in een kalmte, maar hij sterft in een storm. *Verschrikkingen zullen hem als de wateren aangrijpen, des nachts zal hem een wervelwind wegstelen,* Job 27: 20. Evenals de vissen waarvan Plinius spreekt, die een tijdlang vermakelijk zwemmen totdat ze in de Dode Zee vallen. Wat Abner tot Joab zei, dat mag ik iedere zondaar tegemoet voeren: *weet gij niet, dat het in het laatste bitterheid zal zijn?* 2 Samuël 2: 26. Hoedanig is het einde van de huichelaren? De verwachting des huichelaars zal vergaan, Job 8: 13. Hoedanig is het einde van de apostaten en afvalligen? *Want indien zij, nadat zij door de kennis des Heeren en Zaligmakers Jezus Christus, de besmetting der wereld ontvloden zijn, en in dezelfde wederom ingewikkeld zijnde, van dezelfde overwonnen worden, zo is haar het laatste erger geworden dan het eerste,* 2 Petrus 2: 20. Petrus Castello,

bisschop van Marston, toen hij tot een hoge staat opgeklommen was, begon in zijn preek te Orleans tegen de belijdenis van de Godsdienst uit te varen. Op zekere tijd in zijn stoel zittende overviel hem een vreemde ziekte die geen doktoren bekend was. Het ene deel van zijn lichaam was uitermate heet, brandende als vuur, en het andere deel zo koud als ijs. Zo eindigde hij met veel schreeuwen en kermen zijn leven. Het einde der goddelozen wordt uitgeroeid. Wanneer hun leven ten einde is, dan zijn ze ook ten einde raad.

Tegenwerping. *Maar zien wij niet dat de slechtste mensen zo rustig en zacht uit de wereld vertrekken als wie dan ook? Sterven ze niet in vrede?*

Hierop dient ten antwoord:

(1). Indien een goddelozen vrede schijnt te hebben in zijn dood, komt dat niet voort uit de kennis van zijn zaligheid maar uit onkunde van zijn eeuwig verderf. Haman ging vrolijk naar het banket van de koning, maar bedacht er niet bij welk een nagerecht hem daar opgedist zou worden en dat hij het gelag met zijn leven moest betalen.

(2). Een goddeloze kan wel in een zachte slaap sterven maar niet in vrede. Nabal stierf gerust, maar hij is een dwaas die evenals Nabal zou willen sterven. De consciëntie kan wel evenals een leeuw in slaap liggen, maar wanneer die leeuw wakker wordt zal hij tegen een zondaar vreselijke brullen.

(3). Een goddeloze kan wel in vermetelheid sterven maar niet in vrede. Hij hoopt wel dat alles goed met hem is maar er is een groot verschil tussen verwaande hoop en echte vrede. Naar de hel te gaan met de hoop des hemels is vreselijk erg! Een goddeloze beeldt zichzelf in dat hij in een goede staat verkeert. Hij sterft in een droom maar niet in vrede. Maar gewoonlijk drijft God een zondaar uit zijn dwaas paradijs voordat hij sterft. God laat de consciëntie op hem los en zijn schuld bederft de muziek en neemt zijn vreugde weg. Voordat zijn leven wordt afgesneden is zijn hoop dikwijls al afgesneden, Job 8: 14. Ik zal dit met een spreuk van onze Zaligmaker besluiten: *wanneer een sterkgewapende zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede*, Lukas 11: 21. De vrede die een zondaar schijnt te hebben, is niets anders dan vrede met de duivel. Zijn mooi weer is niet anders dan zijn zorgeloosheid. Wat schoons hij zichzelf ook belooft, de satan paait hem slechts met ratels en ander speelgoed. Die genadeloos leeft sterft vredeloos.

Tweede nuttigheid tot troost.

Hier is een overvloedige troost voor alle oprechten. Zijn einde zal vrede zijn. Indien u de loop van zijn leven beziet, dan is het niet vermakelijk. Zijn leven is met kruisen en moeilijkheden doorweven. *Die in alles verdrukt worden*, 2 Korinthe 4: 8. Evenals een schip dat aan alle kanten van de baren gebeukt en gesmeten wordt. Maar zijn einde is vrede. En de aangenaamheid van het einde kan de zuurheid van de weg rijkelijk verzoeten.

Een oprechte, al leeft hij in een storm, echter sterft hij in een kalmte. Er is verwachting in zijn einde. En het einde be kroond alles. Een oprechte drinkt wel gal en alsem terwijl hij leeft, echter zwemt hij in de honing als hij sterft. Een oprechte gaat met Simeon heen in vrede. Zijn heengaan is vrede; en zijn ingang in de hemel is vrede. Zijn sterfdag is zijn bruiloftsdag. De genade geeft zowel de bloesem in zich als ook de oogst; de zoete bloesems des vredes hier in dit leven en de volle oogst van heerlijkheid hiernamaals. Paula, die Godvruchtige vrouw, als ze hoorde lezen die tekst uit Hooglied 2: 12: *de zangtijd gemaakt*; zei ze: *ja, die is nu gekomen!* Zo vol van vrede voer zij op van haar doodsbed en ging zingende en zegepralende naar de hemel.

Verheugt u dan gij rechtvaardigen en zingt vrolijk al gij oprechten van hart, Psalm 32: 11. Vrede is een onverwelkelijke kroon die op het hoofd van de oprechten gezet zal worden. Want dit zegt mijn tekst: let op den vrome en zie naar den oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn.

4. Een voorspraak voor de armen

Hij strooit uit, hij geeft den nooddruftigen; zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid.
Psalm 112: 9.

De profeet David, van de hemel verlicht, beschrijft in deze Psalm een Godzalig man. Hij doet dat in twee opzichten.

(1). Ten opzichte van zijn heiligheid; ten eerste; in het algemeen. Namelijk *hij is iemand die God vreest*, vers 1, 2. Daarna in het bijzonder; *hij is barmhartig*, vers 5, 9.
(2). Vervolgens beschrijft de Psalmist een Godzalig man ten opzichte van zijn zekere stand. *Hij zal in der eeuwigheid niet wankelen*, vers 6. Hij staat overwinnende en onwrikbaar vast op de Rots der Eeuwen. Al komen er slechte tijden, hij wordt niet verschrikt. *Hij zal voor geen kwaad gerucht vrezen; zijn hart is vast, betrouwende op den Heere*, vers 7. De schuld in de consciëntie is een baarmoeder van vrees. *De zondaren te Sion zijn verschrikt geworden, beving heeft de huichelaren aangegrepen*, Jesaja 33: 14. Een kleine zaak zal hen al doen verschrikken, Leviticus 26: 36. Het geruis van een afgefallen blad zal hen al verjagen. Het is niet de verdrukking van buitenaf, maar de zonde van binnen die de vrees veroorzaakt. Het zijn de krachten in de ingewanden van de aarde die een aardbeving veroorzaakt. Nu, de Godsvreze is het beste tegengif tegen deze harddodende vrees. De vreze Gods drijft alle andere vrees buiten. Een Godzalige roemt zelfs in het midden van het gevaar. *Hij belacht de drilling der lans*, evenals de Leviathan, Job 41: 20. Ook wanneer de rampen rondom hem toeslaan, dan nog heeft hij zijn muziek in huis. Hij is door het geloof vast als een schip aan zijn anker, of als een gewicht in het middelpunt van de weegschaal. *Zijn hart is vast, betrouwende op den Heere*.

Ik zal thans een Godzalig man alleen beschouwen voor zover hij wordt beschreven ten aanzien van zijn heiligheid. Dit wordt in het bijzonder vertoond onder de naam van *liefde en milddadigheid*, in deze woorden: ***hij strooit uit, hij geeft den nooddruftigen; zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid.***

Barmhartigheid is het zwaarste van de wet, Mattheüs 23: 23. Nooit kan deze deugd beter worden aangeprezen dan op deze dag van plechtige herdenking van de grote milddadigheid die veel waardige en beroemde mensen in hun werken van liefde en milddadigheid hebben nagelaten. Dit zijn gedenktekenen van hun Godsvrucht en goede naam voor het volgende geslacht.

Geef mij verlof dat ik de tekstwoorden verder open leg.

Hij strooit uit. Dit voorbeeld is afgeleid van een landbouwer die zijn zaad in de voren van de akker strooit, waarvan hij verwacht dat het op de bestemde tijd vruchten voortbrengt. Zo doet een Godzalige. Hij strooit het zaad van zijn liefde en milddadigheid wijd en zijd uit. Dit zaad gaat niet verloren, maar brengt daarna heerlijke vruchten voort.

Hij geeft den nooddruftigen. Het Hebreeuwse woord wat vertaald is als nooddruftig, betekent iemand die leeg en uitgedroogd is. Het is een spreekwijze genomen van waterpoelen of rivieren die uitgedroogd zijn. Zo is het hier, de nooddruftigen zijn uitgeput en ontbloot van hun vermogen, hun aanzien en goederen, evenals

waterplassen die opgedroogd zijn. Daarom moeten zij weer gevuld worden met de zilveren stromen van onze liefde en milddadigheid.

Zijn gerechtigheid. Door gerechtigheid, zoals het hier bedoeld wordt in de tekst, versta ik het werk van de genade in het hart, dat zich vertoont en openbaart door de werken van liefde en milddadigheid.

Bestaat in eeuwigheid. Dat is, ten eerste, de troost van zijn gerechtigheid. Die zal eeuwig bestaan. Hij heeft een zoete vrede en rust in zijn eigen gemoed.

Ten tweede, zal de eer van zijn gerechtigheid eeuwig bestaan. Volgens de Hebreeuwse uitdrukking betekent het, dat de gedachtenis van zijn milddadigheid als een eeuwig gedenkteken tot zijn eer zal blijven bestaan; iets wat nooit vergeten zal worden.

En ten derde, zal de beloning van zijn gerechtigheid bestaan. Hij blijft met de vruchten van zijn liefde en milddadigheid in eeuwigheid. Zo leggen Rabbi Kimchi en anderen het uit.

De woorden opengelegd hebbende, verdelen zij zichzelf in deze vier punten:

1. De weldoener: hij, namelijk *de mens die God vreest*.
2. Zijn weldadigheid: *hij strooit uit, hij geeft*.
3. Het voorwerp van zijn weldadigheid: *de nooddriftigen*.
4. Een eeuwig zegeteken tot zijn eer opgericht: *zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid*.

Of, wilt u de tekst liever verdelen in twee stukken?

1. De weldadigheid van een Godzalig man: *hij strooit uit, hij geeft*.
2. Zijn zegen: *zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid*.

Hetgeen wij in deze woorden tot hoofdlering willen opmerken is dit: ***een Godzalig man is een milddadig man.***

Het Hebreeuwse woord wat vertaald is als Godzalig, betekent ook zoveel als *barmhartig*. Hoe Godzaliger hoe barmhartiger. Een Godzalige draait zich niet, evenals een slang rond zichzelf, maar zijn beweging is oprecht, uitgaande tot anderen. Hij is als een algemeen goed, een algemene uitgestrekte zegen in de plaats waar hij woont. *De ganse dag ontfermt hij zich en leent*, Psalm 37: 26. Evenals de knechten van een edelman bekend wordt door het livrei dat hij draagt, zo wordt een dienstknecht van Christus bekend door het livrei van liefde en milddadigheid. De gouden stromen van zijn liefde en milddadigheid verspreidden zich in twee kanalen.

1. Er is een liefde die ziet op de ziel van anderen.
2. En er is een liefde die haar opzicht heeft op de behoeften van anderen.

1. Een liefde tot de ziel van anderen.

Dit is een geestelijke aalmoes. In waarheid, dit is de hoogste soort liefde, want de ziel is het allerkostelijkste en dierbaarste. Het is een vat ter ere, een spruit der eeuwigheid, een vonk ontstoken door de adem van God en een kostbare diamant in een ring van leem. De ziel heeft het evenbeeld van God tot haar versiering en het bloed van God tot haar verlossing. Is de ziel van zo'n hoge afkomst, voortgekomen van de Oude der Dagen, van zulk een edele aard, dan moet de liefde die aan onze ziel wordt bewezen noodzakelijk de grootste zijn. Dit is een liefde tot de ziel, als wij anderen zien liggen, *vertreden in hun geboorte bloed*, Ezechiël 16 en ons dan over hen te ontfermen. Augustinus zegt: *als ik wenen moet over een lichaam daar de ziel uit gescheiden is, zou ik dan niet moeten wenen over de ziel daar God van gescheiden is?* Het is liefde en weldadigheid als wij andere mensen *in een gal der bitterheid zien* en wij hen met onze goede raad, vermaning en bestraffing proberen hen uit hun natuurstaat te rukken.

Evenals de engelen Lot trokken uit Sodom. God heeft een wet gegeven, dat wie zijn haters ezel onder zijn last ziet liggen, hij hem moet helpen. Chrysostomus zegt over deze woorden: *moeten wij een beest helpen die onder zijn last gebogen ligt en zouden wij dan geen hulp bieden aan hen die onder de zware last der zonde gevallen zijn?* Anderen zorgeloos in hun zonden te laten voortgaan is geen barmhartigheid maar wreedheid. Indien iemand zijns naasten huis in brand ziet en hem niet waarschuwt uit vrees van hem wakker te maken, is dat geen grote wreedheid? Zou hij niet bestraffenswaardig zijn? Wanneer wij de zielen van anderen zien slapen in de doodslaap der zonde en het vuur van Gods toorn gereed ligt, ja voor hun ogen al brand, en ondertussen te zwijgen; maakt ons dát niet schuldig aan hun dood en verderf? Als men zondaars in hun zondige loop toegeeft en hen op weg naar het verderf niet probeert tegen te staan of te doen omkeren, is dát liefde tot de ziel? Oh, ik bid u dan, hebt u nog enig medelijden in uw ziel, versterkt dan het zwakke, brengt het verdwaalde terecht en richt op degenen die gevallen zijn. *Die een zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, zal een ziel van den dood behouden*, Jacobus 5: 20.

2. Er is een liefde die haar opzicht heeft op de behoeftigheden van anderen.

Hier ziet eigenlijk onze tekst op. Deze bestaat in drie zaken.

1. In een verstandige opmerking.
2. In een tere ontferming.
3. In een milde uitdeling.

1. Een verstandige opmerking.

Welgelukzalig is hij, die zich verstandig gedraagt jegens een ellendige. Psalm 41: 1. Vier dingen moet u hier bedenken en opmerken.

(1). Dat het uw eigen toestand ook had kunnen zijn. U zou ook de liefde en mildheid van anderen nodig kunnen hebben. Bedenk daarbij hoe welkom en aangenaam u dan de stromen van zilver geweest zouden zijn.

(2). Bedenk wat een droeve toestand armoede is. Hoewel Chrysostomus de armoede *een heirweg naar de hemel* noemt, zullen echter degenen die deze weg moeten bewandelen wenende daarheen gaan. Aanschouw een nooddruftige. Zie hun tranen en hun zuchten. Hoort hun droevig kermen. Aanschouw de diepe voren in hun gezicht en bedenk of u geen reden hebt om uw zaad in deze voren te strooien. Iemand zegt: *een mantel voor een gescheurde rok; een oorkussen voor een steen*. Een nooddruftige wordt met tranenbrood gespijzigd en met tranen gedrenkt, Psalm 80: 6. Hij heeft evenals Jakob in een donkere nacht de wolken tot zijn verdek en een steen tot zijn hoofdpeluw, Genesis 28: 11. Ja, dat meer is, bedenk dat armoede niet alleen een kruis is maar ook dikwijls tot een strik wordt die ons voor veel kwaad openlegt. Daarom bad Agur: *armoede geef mij niet*, Spreuken 30: 8. Nood en behoefte brengt een mens tot kromme wegen. Een nooddruftige zal zijn ziel om geld verkopen en in de weegschaal leggen. Als de rijken dit ernstig overdachten zou het een middel kunnen wezen om vele zonden te voorkomen.

(3). Bedenk, waarom de wijze God zo'n ongelijkheid in de wereld heeft toegelaten. Het is ook om deze oorzaak dat er liefde en milddadigheid geoefend kan worden. Als alle mensen rijk waren, had niemand een aalmoes nodig. Dan zou de liefde van de milddadige niet bekend worden. Indien de reiziger naar Jericho niet gewond en halfdood was blijven liggen, de goede Samaritaan, die olie en wijn in zijn wonden groot, was niet bekend geworden.

(4). Bedenk, hoe haast de evenaar van de Goddelijke voorzienigheid terug kan slaan. Wij kunnen zelf ook tot armoede gebracht worden. Dan zal het geen kleine troost voor

ons wezen dat wij anderen hulp betoond hebben toen wij nog in staat waren om dat te doen. *Geeft een deel aan zeven, ja ook aan acht, want gij weet niet wat kwaad op de aarde wezen zal*, Prediker 11: 2. Wij kunnen onszelf geen dagen van blijvende voorspoed beloven. God weet hoe spoedig onze kansen kunnen keren en onze toestand veranderen. Onze beker die nu van de wijn overloopt kan haast met de wateren van Mara gevuld worden. *Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij de Heere doen wederkeren*, Ruth 1: 21. Hoe velen hebben wij gezien, die evenals Bajazet en Bellisarius, met grote heerlijkheid en bezittingen bekleed waren, maar in korte tijd van al hun heerlijkheid gebracht werden om een stukje brood te bedelen. Het is dan wijsheid om de nooddriftigen te aanschouwen met deze overweging. Gedenk hoe spoedig het spel kan veranderen. Wij zouden spoedig de persoon van een nooddriftige moeten aandoen en hun rol spelen wanneer de tegenspoed ons zal overkomen. Het zal voor ons een blijdschap wezen dan te kunnen gedenken dat wij eens in staat waren om van onze goederen aan Christus' behoeftige ledematen mee te delen. Dit is het eerste in de liefde: *een verstandige overdenking*.

2. Een tere ontferming.

Zo gij uw ziel opent voor de hongerigen, Jesaja 58: vers 10. Mildheid begint in ontferming. Het Hebreeuwse woord wat vertaald wordt met barmhartigheid betekent in letterlijke zin *onze inwendige lichaamsdelen*, zoals hart en dergelijke. Christus werd met barmhartigheid bewogen over de schare. Toen spijzigde Hij hen door een wonder van de vermenigvuldiging van zeven broden en enkele vissen, Mattheüs 15: 32. Mildheid zonder ontferming kan een beest ook oefenen. De onredelijke schepselen kunnen ons op velerlei wijze helpen, maar ze kunnen zich niet over ons ontfermen. Quintillianus zegt: *het is een soort wreedheid iemand in zijn nooddrift te spijzen maar hem geen medelijden te betonen*. De ware Godsvrucht baart teerheid van hart. Zoals zij het hart doet smelten in tranen van droefheid jegens God, zo doet zij het ook van medelijden tegenover anderen. *Mijn ingewand rommelt als een harp*, zegt Jesaja, hoofdstuk 15: 11. Laat ik dit als volgt toepassen: wanneer uw ingewanden van barmhartigheid rommelen, dan maken uw aalmoezen een aangename muziek in de oren van God.

3. Bestaat de liefde in een milde uitdeling.

Wanneer onder u een arme zal zijn, in een uwer poorten, zo zult gij uw hart niet verstijven, noch uw hand toesluiten voor uw broeder die arm is; maar gij zult hem uw hand mildelijk opendoen, Deuteronomium 15: 8. Het Hebreeuwse woord uitstrooien in onze tekst betekent *een overvloed van milddadigheid*. Er moet een overvloed zijn, zoals water dat overloopt. Indien God u een goede staat en vermogen heeft gegeven *en Zijn kandelaar over uw hoofd heeft doen schijnen*, zoals Job zegt, dan moet u niet alles voor uzelf houden en opslokken, maar dan moet u doen als de maan, die het licht dat ze van de zon heeft ontvangen aan de wereld mededeelt. De oude kerkvaders, zoals Basilius en Lorinus opmerken, maakten *de olie* tot een zinnebeeld van de liefde. De gouden olie van uw mildheid moet als Aärons olie neerdalen op de nooddriftigen die als de laagste en benedenste zoom van zijn kleed zijn. Deze mildheid in het uitdelen tot vervulling van de nooddrift van anderen wordt ons: ten eerste door God geboden en ten tweede dringt de genade ons daartoe.

(1). God gebiedt ons milddadigheid.

Er is een uitdrukkelijke gebod voor in Leviticus 15 vers 35. *Als uw broeder zal verarmd zijn en zijn hand bij u wankelen zal, zo zult gij hem vasthouden.* Het Hebreeuwse woord in de oorspronkelijke tekst betekent zoveel als: *gij zult hem ondersteunen.* Dat wil zeggen, gij zult een zilveren kruk onder hem plaatsen als hij aan het vallen is. Het is opmerkenswaardig welk een grote zorg onze God altijd heeft gehad voor de nooddruftigen. Behalve hetgeen heimelijk werd gegeven, heeft onze God verscheiden wetten gemaakt voor openlijke en zichtbare bijstand van de nooddruftigen. *In het zevende jaar zult gij uw land rusten en stil laten liggen, opdat de armen uws volks mogen eten,* Exodus 23: 11. Gods bedoeling in deze wet was, dat de nooddruftigen mild zouden verzorgd worden. Ze mochten vrij eten van alles dat vanzelf in dit zevende jaar groeide. Hetzij van kruiden, wijnstokken of olijfbomen. Indien gevraagd wordt, *hoe de nooddruftigen alleen van deze vruchten hebben kunnen leven, daar naar alle waarschijnlijkheid in dat jaar geen koren groeide,* dient tot antwoord: Cajetanes is van gevoelen, dat ze deze vruchten verkochten en er zo geld van gemaakt hebben. Zo leefden zij van de prijs van de vruchten.

Er is een andere wet in Leviticus 19: 9. *Als gij de oogst uws lands inoogsten zult, gij zult de hoeken uws lands niet ganselijk afoogsten; en dat van uw oogst op te zamelen is, niet opzamelen.* Zie hoe toegenegen onze God voor de nooddruftigen is. Een gedeelte van de hoek van het land moest tot profijt van de nooddruftigen ongemaaid blijven. Wanneer de eigenaars hun oogst kwamen inoogsten moesten ze de aarde met hun sikkels niet te dicht afmaaien. De Latijnse vertaling heeft: *gij zult niet tot de grond toe afscheren.* Er moet iets tot een náoogst overgelaten worden. *De korte korenhalmen en die naar de aarde gebogen lagen, moesten voor de nooddruftigen bewaard en gespaard worden,* zegt Tostatus.

Onze God heeft nog een andere wet ten gunste van de nooddruftigen gemaakt in Deuteronomium 14: 28, 29. *Ten einde van drie jaren zult gij voortbrengen alle tienden uws inkomens, in hetzelfde jaar. En gij zult ze wegleggen in uw poorten. Zo zal komen de Leviet en de vreemdeling, en de wees en de weduwe, en zullen eten en verzadigd worden.* De Joden schrijven dat deze tienden bestemd voor de armen, geboden was boven de eerste tienden die bestemd waren voor de stam van Levi, wat genoemd werd, *een eeuwige inzetting,* Numeri 18: 23. De tienden die daarenboven werden afgezonderd voor de weduwen en wezen werden genoemd *de tienden der nooddruftigen,* volgens Rabbi Jarchi. Ook op de plechtige feesten van de Joden werd een deel voor de armen toebeschikt, Deut. 16: 11.

De hulp voor de nooddruftigen wordt niet alleen ernstig geboden in de wet, maar ze wordt ook aangedrongen in het Evangelie. *Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld, dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededelende,* 1 Timothéüs 6: 17,18. Dit is niet alleen een raad maar ook een bevel. Die dit bevel van het Evangelie niet gehoorzaamt brengt een straf van het evangelie over zijn ziel. Waardoor hij de goederen en de voorrechten van het evangelie eeuwig zou kunnen verliezen.

Zo hebben wij Gods wil in het stuk van liefde en milddadigheid gezien. Laten alle goede christenen dit in gedachtenis houden in de beoefening der Godzaligheid. Welk voordeel verschaft het goud, terwijl het in de mijnen van de aarde ligt opgesloten? En wat baat het grote schatten en rijkdommen te bezitten als die zo opgesloten en bewaard worden dat ze het licht nooit kunnen zien?

(2). God vermaant ons niet alleen daartoe maar Hij dringt ons ook aan tot deze genade in het werk van liefde en milddadigheid.

De liefde van Christus dringt ons. De genade komt met kracht op de ziel. Genade bestaat niet in woorden, maar in kracht. De genade ligt niet in de ziel als een blote en werkloze habitus, of hebbelijkheid, maar betoont zich altijd in krachtige en duidelijke werkzaamheden. Genade kan zomin verborgen blijven als vuur. Evenals de nieuwe wijn, zal de genade zichzelf openbaren. De genade ligt niet in de ziel als een steen in de grond, maar als een goed zaad dat groeit en vrucht draagt in goede werken.

I. Eerste gebruik. Dit dient tot ons onderricht.

Deze waarheid kan dienen tot verdediging voor de Kerk van Engeland tegen de laster van vele kwaadsprekende mensen. Julianus verweet de christenen dat ze mensen waren die alleen maar geloofden. En de Roomse kerk wrijft ons deze smet aan dat wij tegen goede werken zijn. Het is wel waar, wij pleiten niet voor de verdiensten van goede werken, niettemin strijden wij wel voor haar nut. *Dat de onzen leren goede werken voor te staan, tot nodig gebruik,* Titus 3: 14. Wij preken dat ze noodzakelijk zijn door het bevel van God en door de middelen die ons geboden zijn. De vier dieren die Ezechiël zag *hadden vleugels en handen onder hun vleugels,* Ezechiël 1: 18. Dit kan een geestelijk zinnebeeld verstreken en toegepast worden op deze waarheid. Christenen moeten niet alleen vleugels des geloofs hebben om te vliegen maar ook handen onder hun vleugels om de werken van liefde te oefenen. *Dit is een getrouw woord en deze dingen wil ik dat gij ernstig bevestigt, dat degene die aan God geloven, zorg dragen om goede werken voor te staan,* Titus 3: 8. De lamp des geloofs moet gevuld worden met de olie der liefde. Het geloof rechtvaardigt alleen, maar het rechtvaardigmakende geloof blijft niet alleen. Wij kunnen makkelijker het gewicht uit het lood nemen en de hitte uit het vuur als de goede werken van het geloof afscheiden. Hoewel goede werken geen oorzaken zijn van de zaligheid zijn ze wel getuigenissen ervan. Hoewel zij de fundering niet is, zijn ze wel het gebouw. Het geloof moet niet gebouwd worden op de werken, maar de werken moeten gebouwd worden op geloof. *Opdat gij zoudt worden eens anderen, opdat wij Gode vruchten dragen zouden,* Romeinen 7: 4. Het geloof is als het ware de bruid die Christus trouwt en de goede werken zijn de kinderen die het geloof baart.

Tot meerder verklaring en de verdediging van de leer van onze kerk en de eer der goede werken, zal ik deze vier stellingen u voorleggen.

1. Goede werken zijn onderscheiden van het geloof. Het is een ijdele inbeelding dat de goede werken in het geloof evenals een diamant in een ring, ingesloten zijn. Geloof en goede werken zijn onderscheiden, zoals het sap in de wijnstok van de druiven die daarop groeien onderscheiden is.
2. Goede werken zijn de toetssteen van het geloof. *Toon mij uw geloof uit uw werken,* Jacobus 21: 8. *Zoals een zaak is in zijn wezen, zo is zij ook in haar werken,* zegt zeker geleerde. Goede werken zijn de credentiebrieven van het geloof. Bernardus zegt: *wanneer u een mens ziet vol goede werken, dan hebt u naar de regel der liefde niet te twifelen aan zijn geloof.* Wij oordelen van de gezondheid van het lichaam uit de polsslag, waar ons bloed doorstroomt en beweging maakt. O christenen, oordeelt over de gezondheid van uw geloof uit de pols der liefde. Het is met het geloof evenals met een rechtsakte. Drie dingen zijn nodig om een rechtsakte wettig te maken. De beschrijving, de verzegeling, en de getuigen. Zo is het ook hier, tot beproeving en bevestiging van het geloof zijn deze drie dingen nodig. Een Schrift, namelijk het Woord van God; een zegel, door Gods Geest; de getuigen, de goede werken. Breng en beproef uw geloof aan deze

- Schriftuurlijke toetssteen. Het geloof rechtvaardig de werken en de werken geven aan het geloof getuigenis.
3. De goede werken zijn een eer des geloofs, zoals de vruchten een eer van de boom zijn. *Laat de milddadigheid van uw hand een versiersel van uw geloof zijn*, zegt Clements Alexandrinus. Draagt uw goede werken als een heilig sieraad om uw hals. Job zegt: *Den blinden was ik tot ogen, en de kreupelen was ik tot voeten. Ik bekleedde mij met gerechtigheid en zij bekleedden mij. Mijn oordeel was als een mantel en een vorstelijke hoed*. Dat Job de zaak van de nooddruftigen verdedigde was voor hem een teken van zijn oprechtheid. Dat bekleedde hem als een mantel en kroonde hem als een koninklijke hoed. Dit neemt alle haat en opspraak van de Godsvrucht weg en geeft dat anderen van de heiligheid goed spreken en gevoelen, als zij zien dat de goede werken als dienstmaagden op deze koningin passen.
 4. De goede werken overtreffen het geloof in tweeërlei opzicht:
 - (1). Omdat ze van nature mededeelzamer is dan het geloof. Hoewel het geloof noodzakelijk is voor onszelf zijn de goede werken nuttig voor anderen. *Het is aan het geloof eigen om te ontvangen en aan de liefde om te geven*, zegt Augustinus. Het geloof zoekt iets te bezitten, de liefde te geven. Het geloof werkt om eigen baat en voordeel, beweegt zich in zijn eigen sfeer, maar de goede werken zijn bezig ten goede van anderen. *Nu, het is gelukkiger en beter te geven dan te ontvangen*, zeg Christus.
 - (2). De goede werken zijn meer aantoonbaar en zichtbaarder dan het geloof. Het geloof is een genade die meer verborgen ligt. Ze kan heimelijk in het hart schuilen, waar men ze niet ziet. Maar wanneer de goede werken gevoegd zijn bij het geloof, dan komt geloof tevoorschijn in zijn natuurlijke luister. Al is een hoofd nog zo mooi met bloemen versierd, zij kunnen zonder het licht niet gezien worden. Al is het hart van een christen met nog zo veel geloof verrijkt, het is zonder de werken niet anders dan een bloem in de nacht die niet gezien kan worden. Maar als het licht van goede werken schijnt voor de mensen, dan schittert het geloof als de dageraad, in zijn ware kleuren.

II. Tweede gebruik, tot bestraffing.

Is dit de gestalte van een Godzalig mens dat hij een liefvallige en milde gedaante vertoond, dan zijn hier ernstig te bestraffen degenen die zo ver van deze gestalte leven dat ze er altijd op uit zijn om wat te verzamelen, maar die nooit wat over hebben om uit te strooien. *Het zijn rechte slaven van hun geld*, zoals Seneca hen noemt. Zij bewegen zichzelf alleen binnen de cirkel van hun eigen voordeel. Maar de nooddruftigheden van anderen zien zij niet aan. Zij hebben zelf een bloeiende staat, maar evenals die man in het evangelie, een verdorde hand die zij tot nut van anderen niet kunnen uitsteken. Zij hebben wel alles in het bezit, maar niet tot gebruik van anderen. Zij zijn evenals die kwade Nabal. *Zou ik mijn brood en mijn water en mijn geslacht vlees nemen en het de mannen geven, die ik niet weet vanwaar zij zijn?* 1 Samuël 25: 11. Van een zeker keizer wordt verteld dat hij een groot en ruim gebied beslaat maar één eng en klein hart heeft. In Athene was er een tempel die genoemd werd: *de tempel der barmhartigheid*. Deze was geheiligd tot gebruik van liefde en milddadigheid. Het was de grootste schande die iemand verweten kon worden dat hij nooit in de tempel van barmhartigheid werd gezien. Onbarmhartig te zijn is de grootste schandvlek voor een Christen. Terwijl gierigaards zich rijk maken, verlagen zij echter zichzelf en worden schandelijke afgodendienaars van de onrechtvaardige Mammon. Zij maken zichzelf lager dan de engelen van de Mammon, terwijl God hen lager gemaakt heeft dan Zijn engelen. Het is droevig wanneer ten tijde van de pest de

huizen toegesloten moeten worden. Maar het is nog veel erger dat men zijn hart voor barmhartigheid toegesloten houdt. Gierigaards zijn als de Leviathan, Job 41: 15. *Hun harten zijn vast gelijk een steen.* Eerder zullen zij olie uit een steen trekken dan de gouden olie der liefde uit hun steenachtige harten. De filosofen zeggen, dat de koudheid van het hart een voorbode is van de dood. Wanneer de hartstochten van de mensen koud zijn in werken van liefde en milddadigheid is deze koudheid van hart een droevig kenteken wat aanwijst dat zij dood zijn in zonden.

Alle vissen in schelpen waren volgens de wet onrein. De reden waarom kan, naar alle waarschijnlijkheid deze zijn, omdat de spijs in de schelpen ingesloten moeilijk was om het daar uit te krijgen. Mensen worden onder de onreinen gerekend, die al hun voorraad binnen de schelp van hun eigen kabinet en keuken opsluiten en niets voor anderen over hebben. Hoe velen hebben hun ziel door zulk een spaarzaamheid verloren! Er zijn mensen die de nooddriftigen wel goede woorden willen geven, maar meer doen zij niet. Jacobus zegt: *Indien er nu een broeder of zuster naakt zou zijn en gebrek zou hebben van dagelijks voedsel, en iemand van u tot hen zou zeggen: gaat heen in vrede; wordt warm en wordt verzadigd, en gijlieden zou hen niet geven de nooddriftigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat?* Goede woorden zijn maar een koude liefde. Iemand heeft gezegd: *de waarheid wordt gegrond op iets wezenlijks.*

Een nooddriftige kan toch niet evenals de kameleon van de lucht leven en door de wind gevoed worden? Laat uw woorden zo zacht zijn als olie, zij kunnen echter de gewonden niet genezen. Laat ze druppen als honingzeem, ze zullen de hongerigen niet verzadigen. *Al ware het dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo was ik een klinkend metaal, of luidende schel geworden,* 1 Korinthe 13: 1. Het is beter milddadig te zijn als een heilige dan welsprekend als een engel. Die onbarmhartig zijn tegen de nooddriftigen, laat ik het u aanzeggen, zijn onchristelijk in zichzelf. Onbarmhartigheid is een zonde van de heidenen, Romeinen 1: 31. Doet u de ingewanden van barmhartigheid weg, dan neemt u het kenteken van het christendom weg. De heilige Jacobus spreekt een droevig vonnis: *want een onbarmhartig oordeel zal gaan over degenen, die geen onbarmhartigheid gedaan heeft,* Jacobus 2: 13. De rijke man werd één druppel water geweigerd omdat hij Lazarus niet een kruimeltje brood wilde geven. Zie de beschuldiging die de Heere Christus tegen de onbarmhartigen ten jongsten dage ten laste zal leggen: *Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij niet te drinken gegeven,* Matthéüs 25: 42. Christus zegt niet: *gij hebt Mijn spijs weggenomen,* maar Hij zegt: *gij hebt Mij niet te eten gegeven.* Dat is, *gij hebt Mijn ledematen niet gespijzigd.* Daarop volgt de sententie: *gaat weg van Mij, gij vervloekte.* Als Christus' armen voor uw deuren komen laat u hen weggaan, maar de tijd kan komen dat u zult kloppen aan de deur des hemels maar dat Christus zeggen zal: *ga weg van Mijn deur; wijk van Mij, gij vervloekte.*

Een het kort, gierigheid is een dwaze zonde. God gaf de Rijkaard in het evangelie deze naam: *gij dwaas,* Lukas 12: 20. Een gierigaard geniet niet wat hij bezit. Hij maakt zijn eigen leven bitter en kwelt zich met veel zorgen om schatten te krijgen, óf om die te vermeerderen, óf om die te bewaren. En wat is de uitkomst? God laat dikwijls een gierigaard, tot vergelding van zijn vuile karigheid, uit zijn uitwendige staat vervallen en verstuiven. Het woord Gregorius Nazianzenus is waard om opgemerkt te worden: *God laat soms de dieven wegnemen en de motten verteren, hetgeen de nooddriftigen ten onrechte en uit onbarmhartigheid onthouden is.*

Voordat ik van deze nuttigheid afstap, nog het volgende. Het bedroefd mij van harte dat er zoveel zijn die voor eerlijke mensen door willen gaan tegen wie deze vermaning in het werk moet gesteld moet worden. Ja, dat zelfs vele belijders hier ook strafbaar

zijn, als schuldig aan de zonde van gierigheid en onbarmhartigheid. Gods *uitverkoren heiligen doen aan de innerlijke beweging der barmhartigheid*, Kolossenzen 3: 12.

Maar deze devote vrekken zijn een schandvlek van het christendom. Het zijn etterbuilen en smetten voor de Godsvrucht. Zeker, ik weet nauwelijks wat ik van hen moet zeggen. Ik denk aan wat Aelianus vertelt in zijn historie. Hij zegt, dat er in Indië een griffioen is die vier voeten en vleugels heeft met een bek als een arend; waarvan het moeilijk te zeggen is of hij onder de beesten of onder de vogels thuishoort. Zo mag ik ook zeggen van de gierige gulzigaards: zij hebben vleugels van uitwendige belijdenis waarmee zij naar de hemel schijnen te vliegen, maar voeten van beesten die op de aarde wandelen, ja het stof der aarde likken. Het is moeilijk om te zeggen waar ze geplaatst moeten worden, onder de Godzaligen of onder goddelozen. Och, die schijnreligie zal uw gierigheid niet wegnemen. Ja, wacht u, dat uw gierigheid uw overige Godsdienstplichten niet uit zal blussen.

In de fabelen vinden wij een historie van een egel. Er was eens een egel die in stormachtig weer kroop naar een konijnenhol en daar om herberg vroeg. Hij beloofde een goed en vredig gast te zijn. Dit werd hem toegestaan. Maar zo haast hij was binnengelaten, stak hij zijn stekels op en wilde geen vrede sluiten totdat hij de arme konijnen uit hun holen had gejaagd.

Zo doet een gierigaard. Hij gebruikt veel woorden en aangename beloften om zich naar het hart van zijn medemens te schikken, maar zodra hij binnengelaten wordt zal hij steeds met zijn doornen steken totdat alle goede beginsels vermoord worden en alle Godsvrucht uit het hart gebannen wordt. Nu ga ik over tot

III. Het derde gebruik, tot vermaning.

Ik bid u allen die mij thans horen, *doet aan de innerlijke bewegingen der barmhartigheid*. Wees bereid en vaardig de ellende en nooddrift van anderen te hulp te komen. Ambrosius noemt de liefde: *het kort begrip van het christendom*. En de apostel neemt hiervan een volkomen beschrijving als hij zegt in Jacobus 1: 27: *De zuivere en onbevleete Godsdienst voor God en den Vader is deze, wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking*. De nooddriftigen liggen in een graf, de troost in hun leven is als begraven. Nu dan, reikt hen uw barmhartige handen toe en doet ze uit het graf van hun ellende opstaan. *God zendt de fonteinen uit door de dalen*, volgens Psalm 104: 10. Laat de fonteinen van uw liefde stromen door de dalen van armoede. Uw zoetste en lieflijkste invloed moet vallen op de laagste grond. Wat is al de schijn van uw Godsvrucht zonder liefde en milddadigheid? *Ik heb velen gekend*, zegt Basilius, *die vasten en bidden konden, maar ondertussen geen handen hadden om de nooddriftigen te redden in hun armoede*. Wat baat uw ijver zonder goede plichten? Wat helpt schijndeugd zonder de waarheid? *Het reukwerk*, lezen wij, *moest op het vuur gelegd worden*, Leviticus 16: 13. De vlam van Godsvrucht moet geparfumeerd worden met het reukwerk der liefde. Aäron moest aan de zoom van de mantel des efods gouden schelletjes en granaatappelen hebben, Exodus 28: 33. De granaatappelen, zoals sommige Godgeleerden opmerken, waren een zinnebeeld van goede werken. Christenen die willen tonen dat ze de zalving van Christus deelachtig zijn, en alzo geestelijke priesters zijn, moeten niet alleen gouden schelletjes van een goede belijdenis hebben om gehoord te worden, maar vooral granaatappelen van goede werken om gezien te worden. De Wijzen uit het Oosten bogen niet alleen hun knieën voor Christus maar vereerden Hem ook met hun geschenken, goud, wierook en mirre, Matthéüs 2: 11. Vertoningen en voorwendzels van ijver zijn niet voldoende. Wij moeten Christus niet alleen aanbidden maar ook wat aan Zijn leden besteden. Dat wil zeggen, dat wij Christus moeten vereren met geschenken van goud, en wierook

met mirre aan Hem opdragen. Izak wilde Jakob niet zegenen op de klank van zijn stem maar hij voelde en betastte zijn handen. En als hij Ezau's handen meende te voelen, zegende hij Jakob. God wil u niet zegenen op de blote klank van uw stem, van uw luide gebeden en Godsdienstige gesprekken, maar *dán*, wanneer Hij uw handen voelt; wanneer uw handen goede werken gedaan hebben. Dan wil Hij u zegenen.

Laat ik u dan tot de werken van barmhartigheid vermanen.

Laat uw vingers druppen van mirre der milddadigheid. Zaaï uw gouden zaad in de vruchtbare voren van nooddruftigen. Het is een Goddelijke woeker die geoorloofd is als men zijn geld aan Christus' armen besteed om hun nooddruft te vervullen. Gedenk aan het voortreffelijk woord van Augustinus: *geef aan de armen, hetgeen u toch niet kunt behouden, opdat gij verkrijgen mag, hetgeen u niet kunt verliezen*. Er zijn verscheiden gelegenheden om uw Godvruchtige milddadigheid te oefenen. Een arme is overal veracht. Hoor het geschrei van wezen, ontferm u over de tranen der weduwen. Sommigen zijn geschikt om in uw dienst aangenomen te worden, om met eer aan de kost te komen en door de wereld te geraken. Het zal een bijzondere barmhartigheid zijn als u haar wielen gaande maakt. Anderen zijn er die tot geen dienst aangenomen kunnen worden. Hier moet u *de blinden tot ogen en de kreupelen tot de voeten zijn*, zoals Job was, hoofdstuk 29: 15. Gehele gezinnen gaan ten onder indien uw milde handen geen hulp bieden om hen te ondersteunen.

Ik kan hier niet vergeten de academiën en de hogescholen die Chemnitius noemt: *Planthoven van de gemeenten*. Deze mogen vergeleken worden bij die boom in Perzië waarvan Theofratus schrijft, dat die op dezelfde tijd botte, bloeide en rijpe vruchten droeg. O, laat deze Planten der gemeenten bevochtigd worden met uw zilveren druppelen. Werp geen zout, maar goud in deze fonteinen, teneinde er veel hemelse stromen uit mogen vloeien, zowel van geleerdheid als Godzaligheid, om de Stad onzes Gods te verversen.

Voordat ik uw hart door krachtige motieven tot de beoefening van ware liefde en milddadigheid verder zoek aan te sporen, zal ik hier eerst drie tegenwerpingen die ons merkbaar in de weg liggen, proberen weg te nemen en te beantwoorden.

Eerste tegenwerping. *Wij kunnen wel geven, maar zo zullen wij op de een of andere tijd zelf gebrek lijden.*

Antwoord. De woorden van Basilius dienen zeer gepast als een volkomen antwoord. *Bornputten die haar waterwellen hebben, blijven altijd even vol*. “De zegenende ziel zal vet gemaakt worden en die bevochtigd zal ook zelf een vroege regen worden”, zegt Salomo in zijn Spreuken, hfd. 11: 25. Luther vertelt van een klooster in Oostenrijk dat zeer rijk werd terwijl het jaarlijks aan de nooddruftigen veel meedeelde. Maar het verarmde toen men ophield met geven. Wij zullen niet verliezen als wij onze plicht waarnemen. Onze goederen kunnen aan anderen meegedeeld worden zonder dat zij eigenlijk verminderen. De bloemen geven honing aan een bij, echter blijft haar eigen vrucht onbeschadigd. Als de kandelaar van voorspoed over ons licht, kunnen wij onze naasten die in het duister zitten verlichten en echter voor onszelf geen licht minder hebben. Wat ook iemand aan de Heiligen besteedt, God zal hem altijd door de een of andere weg vergelden. Evenals de broden in het breken vermenigvuldigd werden onder de handen van de discipelen, en de olie van die weduwe in het uitgieten vermeerderd werd.

Tweede tegenwerping. *Ik kan zoveel niet doen dan anderen. Ik kan geen kerken laten bouwen, armenhuizen oprichten, bibliotheken voorzien, studenten op de hogeschool onderhouden.*

Antwoord. Al kunt u niet zoveel doen, doet echter iets. Kunt u zoveel niet doen dan deze of gene, doe zoveel als u kunt. Laat er een grootheid in uw deugden zijn, hoewel er geen grote hoop tot uw beschikking is. Hebt u niets wat groot is, breng iets wat goed is. Hebt u geen grote gaven, geef dan een goed hart. Ook de twee kleine penningen die de arme weduwe in de schatkist wierp, waren Gode aangenaam, Lukas 21: 3, 4. *God zag niet op de kleinheid van de gift*, zegt Chrysostomus, *maar op de mildheid in haar hart*. Die onder de wet geen lam ten offer kon brengen, mocht twee tortelduiven geven; dat was ook genoeg. Wij lezen in Exodus 35, dat het volk tot het werk van de tabernakel toebracht: goud, zilver en geitenhaar, enzovoort. Origenes zegt van deze tekst: *Ik heb begeerte, o Heere, tot het werk van Uw tempel iets toe te brengen. Heb ik geen goud voor de genadestoel of ark, heb ik geen zilver tot gebruik van de gordijnen, evenwel heb ik een weinig geitewol; opdat ik niet mag gevonden worden onder het getal van degenen die niets tot Uw tempel hebben toegebracht*.

Derde tegenwerping. *Maar ik het niets om aan de armen en noodduftigen te besteden.*

Antwoord. Hebt u niet genoeg om aan uw zondige begeerlijkheden ten koste te leggen? Hebt u niet genoeg geld om uw hoogmoed en wellusten te voeden? En hebt u niets tot troost en hulp voor de arme leden van Christus?

Het zij zo, dat u geen groot vermogen hebt, niettemin kunt u wel iets doen om uw medeleven aan de noodduftigen te tonen. In elk geval kunt u medelijden met hen tonen door voor hen te bidden en een woord van troost tot hen te spreken. *Troost, troost Mijn volk, spreekt naar het hart van Jeruzalem*, Jesaja 40: 2. Kunt u hen geen goud geven, dan kunt u nog wel een woord op zijn tijd spreken, wat voor hen kan zijn als gouden appels in zilveren gebede schalen. Ja, wat meer is, u kunt de noodduftigen hierin behulpzaam wezen, dat u anderen die het vermogen wel hebben, opgewekt om de noodduftigen de helpende hand te bieden. Want zoals de wind een hongerig mens niet voeden of verzadigen kan, kan de wind wel de molen aandrijven en het koren doen malen tot dienst van de mens. Zo ook, hoewel u zelf geen vermogen bezit om noodduftigen te helpen, kunt u toch anderen gaande maken om hen hulp te verlenen. U kunt de zeilen van hun hart en genegenheden zó aanblazen dat u hen tot barmhartigheid beweegt. Zo kunt u ook uw broeder naar uw vermogen van dienst zijn.

Nu wij de tegenwerpingen beantwoorden hebben laat ons de vermaning vervolgen.

Ik zal u door krachtige motieven tot barmhartigheid en mildheid proberen op te wekken. Alleen bid ik u, overweeg ze in de weegschaal van een heilig verstand en ontwaakt geweten.

Eerste motief.

Goed doen en mededeelzaamheid is het grote doel van onze schepping. *Wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken*, Efése 2: 10. Alle schepselen beantwoorden aan het doel van hun schepping. De sterren schijnen, de vogels zingen, de bomen dragen vrucht, en het doel van ons leven is ten dienste van anderen. Die zijn doel niet bereikt ten opzichte van nut en voordeel voor anderen, zal zijn doel ook niet genieten ten opzichte van zijn eigen heil en zaligheid. Seneca zegt: *velen zijn lang in de wereld geweest, maar zonder leven, omdat ze geen goed gedaan hebben. Zij waren*, zegt iemand, *alleen een onnut gewicht aarde*. Een onnut mens dient nergens toe en is een last op aarde. Omdat hij onvruchtbaar is in goede werken treft hem een vruchtbaarheid van vloeken.

Tweede motief.

Door barmhartigheid worden wij God gelijk, Die een God van barmhartigheid is. Hij heeft een hart vol barmhartigheid en *Hij heeft lust aan goedertierenheid*, Micha 7: 18. *Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken*, Psalm 145: 9. In alle benauwdheid van Zijn ellendigen, *is Hij mede benauwd*, Jesaja 63: 9. *Hij is zeer barmhartig en een Ontfermer*, Jacobus 5: 11. *Hij is rijk in barmhartigheid*, Eféze 2: 4. De Heere Jezus, de Zoon van God is een barmhartig Hogepriester, Hebreeën 2: 17. Hij vergeldt ons niet naar onze zonden. Hij vergeldt ons goed voor kwaad, zoals de wolken kwade dampen van ons ontvangen, maar een aangename regen tot ons terug te zenden. Er leeft niet één schepsel of het smaakt de goedheid van God. Ambrosius zegt: *iedere vogel zingt op zijn wijze de lofzangen voor Zijn goedheid*. Maar de mensen proeven op een bijzondere wijze de room en het voortreffelijkste van Gods goedheid.

1. Wat alle *tijdelijke* genaden hebt u ontvangen? Ieder ogenblik als adem haalt, zuigt u genade in. Elke bete brood die u eet, snijdt de hand der genade voor u. U drinkt nooit dan uit een gouden beker van Zijn goedheid.
2. Wat alle *geestelijke* genaden heeft God sommigen onder u geschonken? Vergeving van zonden, aanneming tot kinderen, enzovoort. De omvang van Gods genade en goedheid kan nooit volkomen afgebeeld worden. U kunt de breedte van Zijn goedheid niet meten, want die is oneindig; zijn hoogte evenmin, want die reikt tot de bovenste wolken toe, ja, tot in de hemel, Psalm 36: 6. Ook zijn lengte kunt u niet meten, want die is van eeuwigheid tot eeuwigheid, Psalm 103: 17. De werken van Zijn barmhartigheid zijn de eer van de Godheid. Mozes bad: *Heere, toon mij Uw heerlijkheid*, Exodus 33: 18. God antwoordde: *Ik zal al Mijn goedigheid voorbij uw aangezicht laten gaan*, vers 19. God acht Zichzelf het heerlijkste in Zijn blinkende klederen van genade en goedheid. Nu, door de werken van barmhartigheid gelijken wij op de God der barmhartigheid. Ons wordt bevolen dat wij ons regelen naar dit voorschrift: *wees dan barmhartig gelijk uw Vader barmhartig is*, Lukas 6: 36.

Derde motief.

Aalmoezen zijn een offer. *Vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want aan zodanige offerande heeft God een welbehagen*, Hebreeën 13: 16. Als u iets aan nooddriftigen meedeelt, het is evenals u bidt, of evenals u God dient. Twee soorten offers zijn er. Een *zoenoffer*, de offerande van Christus bloed; en een *dankoffer*, het offer van onze aalmoezen. De Godzalige Greenham zegt: “deze zijn Gode aangenamer meer dan enig ander offer, want de engel zeide tot Cornelius: *uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God*”, Handelingen 11: 4. De lichamen van de nooddriftigen zijn als altaren waarop dit offer moet gebracht worden.

Vierde motief.

Wij leven zelf ook van aalmoezen. Andere schepselen vervullen onze behoeften met een milde hand. De zon heeft haar licht niet voor zichzelf, maar voor ons. Met haar gulden stralen verrijkt zij ons en doet de aarde een vruchtbare oogst voortbrengen. Daar zong David, de zanger Israëls van, om te tonen wat een blijde moeder dat zij in haar baren is: *De velden zijn bekleed met kudden en de dalen zijn bedekt met koren; zij juichen, ook zingen zij*, Psalm 65: 13. Het ene schepsel geeft ons wol, het andere olie, het andere zijde, enzovoort. Wij zijn blij dat wij bij die schepselen mogen bedelen. Zullen alle schepselen tot nut van de mensen zijn en zal de mens alleen voor zichzelf leven?

Vijfde motief.

Wij moeten barmhartigheid oefenen jegens de noodruftigen vanwege onze geestelijke bloedverwantschap. Jesaja vermaant ons: *dat gij u voor uw vlees niet verbergt*, hoofdstuk 58: 7. De armen zijn altijd met ons, ze zijn uit hetzelfde slijk getrokken. *God heeft uit één bloede het ganse geslacht der mensen gemaakt*, Handelingen 17: 26. Ook kunnen zij met ons leden zijn van hetzelfde lichaam. De leden helpen elkaar door de wet van redelijkheid en medelijden. Het oog deelt licht aan het lichaam mee, het hart geeft bloed en het hoofd de levensgeesten. Het is een dood lid in een lichaam wanneer het anderen niets meedeelt. Zo is het ook in een burgerlichaam. Niemand moet denken dat het ver beneden zijn stand is, wanneer hij zich over de noden van anderen bekommerd. Wanneer de hand weigert de prikkels die het van andere ledematen krijgt uit te voeren, zou die afgesneden moeten worden. Het wordt verteld tot eer van de beroemde prinses, de keizerin van Theodorus de Grote, dat zij zelf de zieken bezocht en met haar eigen handen de middelen tot hun herstel en troost bereidde.

Zesde motief.

Wij zijn geen heren en meesters van onze goederen, maar rentmeesters. Alles wat wij hebben is geleend goed. God alleen kan zeggen: *is het Mij niet geoorloofd te doen met het Mijne te doen wat Ik wil?* Mattheüs 20: 15. Wij zijn aalmoezeniers van de grote Koning Die de armen, als Zijn vrienden, ons zó ernstig heeft aanbevolen. Daarbij, hoe haast kunnen wij dit woord vernemen: *geef rekenschap van uw rentmeesterschap, want gij zult voortaan geen rentmeester meer kunnen zijn?* Lukas 16: 2. O, hoe troosteloos zal dan onze verantwoording wezen als wij van de goederen die ons toevertrouwt waren niet trouw aan de noodruftigen hebben meegedeeld! Onze goederen zijn een talent om daarmee te handelen en de winst te doen. Het is net zo gevaarlijk ons talent te verbergen dan het te verkwisten. Wanneer een gierigaard zijn goud te lang bewaard, zal het verroesten; deze roest zal tegen hem getuigen, Jacobus 5: 3.

Zevende motief.

Kijk naar de voorbeelden van anderen die vanwege hun werken van liefde en milddadigheid bekend en beroemd zijn.

- (1). Onze Heere Jezus Christus is het grote Voorbeeld van liefde. Hij was niet voller van verdiensten dan van liefde en milddadigheid. De keizer Trajanus scheurde een stuk van zijn eigen kled om de wonden van zijn soldaten te verbinden. Christus heeft meer gedaan: Hij heeft van Zijn eigen lichaam en bloed medicijnen gemaakt om ons te genezen. *Door Zijn striemen is onze genezing geworden*, Jesaja 53: 5. Hij was een Voorbeeld van liefde en medelijden zonder weerga. Gregorius Nyssenus zegt: *het christendom is een navolging van Jezus Christus*.
- (2). Het voorbeeld van sommigen onder de Joden verdient ook onze opmerkzaamheid. Het is een opmerking van de rabbijnen, dat Joden die Godvruchtig leven een tiende van hun inkomen aan de noodruftigen uitdelen. *En zij geven zo gul*, zegt Philo de Jood, *alsof ze door hun geven een grote weldaad hopen te ontvangen*. Nu, indien de Joden die zonder priester, zonder de tempel en zonder Messias zijn, zo ijverig zijn in de werken der liefde, welk een schande is het als wij hierin nalatig zijn? Terwijl wij belijden te geloven in de gezegende Messias.
- (3). Geef mijn verlof dat ik zelfs de voorbeelden van heidenen u voorstel. Ik heb gelezen van Titus Vespasianus dat hij zo regelmatig bezig was in het werk van milddadigheid dat hij, wanneer hij gewaar werd op één dag niets gegeven te

hebben, uitriep: *ik heb een dag verloren*. Van sommigen onder de Turken wordt verteld, dat ze hun eigen dienaars hebben die onderzoeken welke armen er zijn, opdat zij hen mogen helpen en hun gebrek vervullen. Ja, de Turken hebben een spreuk in hun Koran, dat *als de mensen wisten welk een gezegende zaak het is aalmoezen te geven, zouden ze liever iets van hun eigen vlees geven om de armen te redden dan dat ze hun aalmoezen zouden inhouden*. Nu, zal dan het geloof van een christen niet beter zijn dan het geloof van een Turk? Zou Gods woord geen meer kracht op ons uitoefenen dan de leugenachtige Koran onder de Turken?

Doch, eerwaarden en geliefden, ook thans zijn wij niet van getuigenissen ontbloot. Ik wil er graag bij zeggen, tot eer van God en tot roem van deze stad dat er in de dagen van onze waardige voorouders velen geweest zijn tot op deze dag, met een geest van barmhartigheid en meeleven. Terwijl armen en nooddruftigen, liggende zoals Mozes in een kist van biezen, gereed om in de wateren van ellende neer te zinken, zijt gij hun tijdelijke heilvorsten geweest. U hebt hen met gouden zelen uit het water getrokken. Als zij gereed waren hun eigen graf te maken, hebt gij hun hospitalen en verblijfplaatsen gesticht. De melk van uw liefde en milddadigheid heeft hen opgevoed. Terwijl zij mochten zitten onder uw wijnstok hebben zij de zoete druiven gegeten. Wij lezen in Handelingen 9: 39, dat de weduwen de rokken en klederen die Dorkas gemaakt had, aan Petrus toonden. Kunnen wij thans ook niet de klederen tonen die gemaakt zijn om de nooddruftigen te kleden? Ga zo verder! *Handel kloekelijk in Efratha en maak uw naam vermaard in Bethlehem!*

Achtste motief.

Ik zal nog een motief bijbrengen om uw hart tot christelijke liefde en milddadigheid te bewegen. Deze is genomen van de heerlijkheid en genadige beloning die op uw aalmoezen volgt. Aalmoezen geven is niet alleen een heerlijk maar ook een vruchtbaar werk. Die barmhartigheid zaaien zullen in barmhartigheden maaien. Wat men aan de armen geeft, dat geeft men aan Christus. *Voor zoveel gij dit één van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan*, Mattheüs 25: 40. U denkt misschien dat het een arm mens is die het ontvangt, maar het is God en Christus in die arme. *De hand van de nooddruftigen is Christus' schatkist*, zegt Chrysostomus, zeer terecht. Wat daar ingelegd wordt gaat niet verloren. Het wordt met een genadige vergelding gevolgd. Daarom zegt David: *welgelukzalig is hij die zich verstandig gedraagt jegens een ellendige*, Psalm 41: 1. Onze Zaligmaker zegt: *zalig zijn de barmhartigen*, Mattheüs 5: 7. De Heere zal de milddadige zijn weldaad vergelden, hij zal zijn loon geenszins verliezen, maar zijn loon zal groot zijn, Lukas 6: 35.

Er is een vergelding voor hem:

I. **Ten eerste, in dit leven.** Een milddadig mens wordt van de Heere gekroond met een overvloedige zegen. Daarom noemt Christus hen: *de gezegenden Zijns Vaders*, Mattheüs 25: 35. Hij is gezegend:

1. In zijn persoon. *Welgelukzalig is hij, die zich verstandig gedraagt jegens een ellendige. Die zich der nederigen ontfermt, die is welgelukzalig*, Spreuken 14: 21.
2. In zijn naam. *De rechtvaardige zal in eeuwige gedachtenis zijn*, Psalm 112: 6. *Zijn hoorn zal verhoogd worden in eer*, vers 9. Zijn naam zal met heerlijk reukwerk gebalsemd worden.
3. In zijn goederen. *De zegenende ziel zal vet gemaakt worden*, Spreuken 11: 25.
4. In zijn nakomelingen. *Den gansen dag ontfermt hij zich en leent en zijn zaad is tot zegening*, Psalm 37: 26. Hij zal niet alleen goederen nalaten, maar ook een zegen wezen voor zijn nakomelingen.

5. In zijn handel. *Om deze zaak wil zal u de Heere uw God zegenen in al uw werk en in alles waaraan gij uw hand slaat*, Deuteronomium 15: 10. Een milddadige wordt gezegend in zijn bouwen, planten, reizen, en al wat hij bij de hand neemt zal met een zegen samengaan. De honingzeem van Goddelijke zegen zal gedurig op hem druppen.
6. Gezegend wordt hij met een lang leven. *De Heere zal hem bewaren en zal hem bij het leven behouden*, Psalm 41: 3. Hij heeft anderen bij het leven behouden, God zal hem ook bij het leven bewaren.

Nu, wat dunkt u? Brengt het werk van milddadigheid geen grote zegen aan waaruit zulke zilveren draden des levens gesponnen worden? Velen zijn vanwege hun onbarmhartigheid voortijdig weggenomen; omdat hun hart te nauw was, werd hun leven verkort.

II. Ten tweede, na dit leven. De grootste vergelding wordt voor hen bewaard in het toekomstige leven.

Aristoteles voegt deze beiden samen: *milddadigheid en voordeligheid*. Om te tonen dat milddadigheid onafscheidelijk met heerlijke voordelen samengaan. Door mildheid legt men een schat weg tegen het toekomstige, 1 Tim. 6: 17. *Een schat die niet afneemt in de hemelen*, Lukas 12: 33. In het laatste oordeel zal een onbarmhartig oordeel gaan over degenen die onbarmhartigheid gedaan hebben. Want de milddadige zullen barmhartigheid vinden bij den Heere in dien dag, 2 Tim. 1: 18. Zij zullen dan die zalige stem horen: *kom binnen, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het koninkrijk*, enzovoort. Mattheüs 25: 34. God zal een milddadige vergelden hoewel niet *door* hun werken, nochtans naar zijn werken. *Ik zag de doden klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend dat des levens is; en de doden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hun werken*, Openbaring 20: 12. Zoals God een fles heeft om uw tranen te verzamelen, heeft Hij ook een boek om uw aalmoezen op te tekenen. Zoals God een deksel heeft om de zonden van Zijn volk te bedekken, heeft Hij ook een kroon om op hun werken te zetten. De weg om schatten te vergaderen is: van zijn schatten uit te strooien. Uitleggen is hier juist opleggen. Al uw andere goederen moet u achterlaten. Alleen wat u aan Christus' armen hebt gegeven wordt in de hemel opgeslagen en bewaard. Dit is een gezegende gift, die de beurs wel lichter maakt maar de kroon zwaarder!

Hoeveel aalmoezen u ook uit deelt, u zult er tweeërlei voordeel bij hebben.

1. U kunt ze altijd goed inwisselen. *Die zich des armen ontfermt, leent den Heere en Hij zal hem zijn weldaad vergelden*, Spreuken 19: 17. *Geeft en u zal gegeven worden, een goede, neergedrukte en geschudde en overlopende maat zal men in uw schoot geven; want met dezelfde maat daarmee gijlieden meet, daarmee zal ulieden weder gemeten worden*, Lukas 6: 38. Ziedaar, dat is Gods obligatie en Zijn verbintenis om u schadeloos te stellen. Deze is veel bestendiger dan een burgerlijk krediet of kwitantie. Maar in onze harten is een droevig ongeloof en atheïsme; wij kunnen ons zo moeilijk op Gods beloften verlaten. Wij rekenen gewoonlijk onze werken van barmhartigheid onder onze onzekere schulden.
2. U zult overvloedig uitbetaald worden. Voor een stuk goud wat u gegeven hebt zult u een eeuwig gewicht der heerlijkheid ontvangen. Voor een beker koud water krijgt u fonteynen van vreugde die eeuwig uit Gods rechterhand stromen. De interest zal oneindig groter zijn dan de hoofdsom. Plinius schrijft van een landschap in Afrika waar de mensen van ieder mud gezaaid koren honderdvijftigvoudige inkomst ontvangen. Door iedere munt die u in Christus schatkist werpt, zult u meer dan

duizendvoudige inkomst ontvangen. Uw naoogst van heerlijkheid zal zó groot zijn, dat u gedurig kunt maaien maar nooit de gehele oogst kunt inoogsten.

Voordat ik besluit moet ik nog kort **enkele regels voorstellen die uw christelijke liefde betreffen**, opdat uw gaven waarlijk een offerande, Gode tot een welriekende reuk mogen zijn.

1. Uw liefde en milddadigheid moeten niet uit dwang maar uit kinderlijke genegenheid en gewilligheid voortkomen. *Gij zult hem mildelijk geven en uw hart zal niet boos zijn*, Deut. 15: 10. Dat wil zeggen, u moet niet met droefheid van uw geld scheiden. Die met droefheid geeft, geeft met afgunst. Wij moeten barmhartigheid oefenen met blijmoedigheid. *Niet uit droefheid of uit nooddwang, want God heeft een blijmoedige gever lief*, 2 Korinthe 9: 7. De liefdewerken moeten als vanzelf vloeien uit de fontein der liefde. Het hart moet de fontein zijn, de hand de pijp en de nooddruftige de waterbak. *God weegt het hart en niet de gift*, zegt Ambrosius. God vraagt niet naar de hoeveelheid, maar met welk hart iets gegeven wordt. Wij moeten niet zijn zoals zure druiven waar men het zure sap moet utpersen. Geef niet aan een nooddruftige alsof ge uw beurs af moet geven aan een straatrover op de reis. Want dat is gedwongen en traag. De handen geven dan wel, maar de ogen kijken bedroefd. Het moet hier niet zó zijn, om met de hand te geven maar met het gezicht te weigeren. Welk nut geeft het als een hand liefdadig is maar het gezicht stuur en teleurgesteld? Liefde zonder blijmoedigheid is eerder boete dan een offer. Het is eerder boetedoen dan aalmoezen geven. De liefdewerken moeten zijn als de mirre vloeiend uit een struik. Het gebeurt als vanzelf en zonder dwang. *Men moet de weldaad meer naar de genegenheid dan naar het gewicht beoordelen*, zegt Seneca.

2. Wij moeten geven wat ons eigendom is en dat wij rechtvaardig bezitten. *Is het niet dat gij den hungerigen uw brood mededeelt?* Jesaja 58: 7. Het moet wel uw eigen brood zijn. Het woord wat in het Aramees aalmoes luidt, kan ook *gerechtigheid* betekenen, om te tonen dat aalmoezen gegeven moeten worden uit een rechtmatig bezit. De Heilige Schrift voegt deze dingen samen. *Recht te doen en weldadigheid lief te hebben*, Micha 6: 8. Wij mogen geen offer uit roof geven. *Want Ik de Heere, heb het recht lief, Ik haat de roof in het brandoffer*, Jesaja 61: 8. Die een armenhuis wil bouwen met oneerlijk gekregen goederen zwaait met het vaandel van hoogmoed en richt een gedenkteken op tot zijn schande. *Die van onrechtvaardig goed offert, diens offerande is bespottelijk*, schrijft Jezus Sirach 34: 19.

3. Wij moeten geven in Christus en om Christus' wil.

A. In Christus. Wij moeten alles in Christus doen en er naar trachten om uit Hem te leven. In Hem zijn wij Gode aangenaam. Origenus, Chrysostomus en Petrus Martier zeggen, *dat zelfs de beste werken die niet uit de wortel des geloofs voortkomen, tevergeefs zijn*. De Pelagianen meenden dat zij Augustinus vastgezet hadden met die vraag, *of het in de heidenen een zonde was de naakten te bekleeden*. Augustinus antwoordde terecht: *men moet de daad in zichzelf genomen niet voor zonde houden*, enzovoort. Het goeddoen op zichzelf genomen is niet kwaad, maar als het uit een ongelovig hart voortkomt, dan is het kwaad. *Alle dingen zijn wel rein den reinen, maar den bevestigden en ongelovigen is geen ding rein; maar beide hun verstand en consciëntie zijn bevestigd*, Titus 1: 15. De rank die in de wijnstok niet blijft kan geen vrucht voortbrengen. Buiten Christus zijn al onze aalmoezen niet anders dan vruchten van een wilde olijfboom. Zij zijn geen goede werken maar dode werken. *Zonder Mij kunt gij niets doen*, zegt onze Zaligmaker. De heidenen

doen wel de dingen die der wet zijn op een zedelijke wijze, maar niet op een evangelische manier. Goede werken doen zij wel, maar niet oprecht.

- B. Ook moet u geven om Christus' wil. Opdat ge uw liefde jegens Hem daarin mag uitdrukken. De liefde maakt onze aalmoezen rijp en zoet. Dan zijn ze als een kostelijk reukwerk voor de Heere. Zoals Maria uit liefde tot de Heere Jezus Christus haar zalven en specerijen meebracht om Zijn dood lichaam te zalven, zo moet u uit liefde tot uw Zaligmaker het reukwerk van uw milddadigheid toebrengen om Zijn levendig lichaam, zijn heilige en arme leden te zalven.

4. De werken van milddadigheid moeten gedaan worden in nederigheid. Al de eerezucht moet hier wijken. De wormen leven in de beste vruchten en de mot in de fijnste kleren. Hoogmoed zal dikwijls onze beste dingen onderkruipen. Zie toe, dat deze dode vlieg ook deze kostelijke zalf niet zal bederven! Toen Mozes' aangezicht blonk legde hij er een bedekking op. Als uw licht schijnt voor de mensen en zij uw goede werken zien, verbergt dan uzelf met een bedekking van nederigheid. Terwijl een zijdeworm haar kunstig werkstuk spint, verbergt ze zichzelf in de zijde, dat zij niet gezien kan worden. Zo moeten wij onszelf verbergen om ons voor hoogmoed en ijdele eer te beveiligen. Het was een zonde van de Farizeeërs dat zij, wanneer zij aalmoezen deden voor zichzelf lieten trompetten, Mattheüs 6: 2. Zij *gaven* hun aalmoezen niet maar zij *verkochten* die voor eer en toejuichingen van het volk. Een hovaardige werpt zijn brood uit op het water zoals een visser zijn net in het water werpt; hij vist naar ijdele eer. Ik heb gelezen van een Cosmus Medices, een rijk burger van Florence, dat hij tegen een van zijn naaste vrienden zou bekend hebben, dat hij veel grote gebouwen oprichtte om studenten en bibliotheken te voorzien; niet uit liefde tot de geleerdheid maar om gedenksteden voor eigen eer en naam op te richten. Een nederige ziel verloochent zichzelf, ja vernietigt zichzelf. Hij bedenkt hoe weinig en gering het is dat hij voor God kan doen. En al kon hij meer doen, het zou niet anders zijn dan een betamelijke schuld. Daarom ziet hij al zijn werken aan alsof ze niet gedaan waren. De heiligen worden in het laatste oordeel sprekende ingevoerd dat zij hun liefdewerken ontkennen. *Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien en gespijzigd, of dorstig en te drinken gegeven?* Mattheüs 25: 37. Een goed christen ontledigd niet alleen zijn hand van aalmoezen maar ook zijn hart van hovaardij. Terwijl hij de nederigen uit het stof verhoogd, legt hij zichzelf in het stof neer. De werken van barmhartigheid moeten wezen als de kassie, een zoete specerij die in de laagte groeit.

5. Uw aalmoezen moeten voorzichtig uitgedeeld worden. Van een milddadige wordt gezegd: *hij beschikt zijn zaken met recht*, Psalm 112: 5. Hij doet het met een goed inzicht, met alle wijsheid. Er is grote voorzichtigheid nodig om onderscheid te maken tussen degenen die zichzelf in armoede gebracht hebben door luiheid en ledigheid, enz., en tussen hen die door de hand van God in armoede zijn gekomen. Zij hebben wel hun best gedaan maar hebben het niet kunnen voorkomen. Deze christelijke discretie en bescheidenheid bestaat in twee dingen.

A. In het vinden van een geschikt object of voorwerp.

B. In het waarnemen van de geschikteste tijd.

A. In het vinden van een geschikt voorwerp.

Om hier voorzichtig te handelen, let op het volgende: geeft aan hen die het het meeste nodig hebben. Verhoogt de heining waar ze het laagst is, voedt de lamp die aan het uitgaan is. Vervolgens, geeft aan hen van wie u denkt dat ze het nuttigst kunnen zijn. Hoewel wij moeite en werk besteden aan een zwakke plant, doen wij

het niet aan een dode. Kweekt zulken op die het huis Israëls kunnen helpen bouwen, Ruth 4:11. Die zuilen zijn nodig om de Kerk en de Staat te ondersteunen. Geef het aan geen kevers om het op te eten en uw liefde uit te blussen.

B. Let op het waarnemen van de geschiktste tijd. Geef terwijl u gezond en van God gezegend wordt. Dat is, *goed te doen terwijl wij tijd hebben*, Galaten 6: 10. Deel uw zilver en goud aan de noodduftigen *eer het zilveren koord ontketend wordt en de gulden schaal in stukken gestoten wordt*, Prediker 12: 6. Hij geeft twee maal die haastig geeft. Maak uw handen uitvoerders van uw wil en doe niet zoals velen, die met hetgeen zij willen geven zolang wachten totdat de tijd van hun leven bijna geëindigd is. Wat zij dan nog willen nalaten wordt niet weggegeven maar het wordt weggenomen door de dood. Dat is geen mildheid maar noodzakelijkheid. O, verbindt u toch niet zó aan het geld dat niets dan de dood u daarvan kan scheiden! Wees in dit opzicht niet gelijk aan een mispel die niet deugt voordat hij rot is. Een gierigaard kan vergeleken worden bij een spaarpot: hij ontvangt het geld, maar geeft er niemand van totdat de dood die spaarpot in stukken breekt. Dan komt het zilver en goud er uitrollen. Geef in de tijd van gezondheid. *Dat zijn aalmoezen waar God acht op geeft en die, zoals Calvijn zegt, Hij in Zijn rekenboek optekent.*

6. Geef uit dankbaarheid. Die een aalmoes geeft moet meer dankbaar wezen dan die ze ontvangt. Wij moeten, zegt Gregorius Nazianzenus, *Gode een dankoffer brengen omdat wij niet onder het getal der ontvangers maar der gevers zijn*. Dank God voor een gewillig gemoed. Niet alleen goederen maar ook een milddadig hart te mogen hebben, dat is een stof van dankbaarheid. Zet dan de kroon van de dankbaarheid op het hoofd van de vrije genade.

Einde.

5. Een christen op aarde, én al in de hemel.

Word ik wakker, zo ben ik nog bij U. Psalm 139: 18.

De Heilige Schrift is een geestelijke lusthof. Het boek der Psalmen is als de boom des levens die in het midden van deze lusthof is geplaatst. De Psalmen zijn niet alleen tot vermaak, maar ook tot nut. Ze zijn evenals de granaatappelboom niet alleen tot reuk maar ook tot vruchtbaarheid. Of, zoals de bomen van het heiligdom, tot spijs en tot heling, Ezechiël 47: 12. De Psalmen zijn met onderscheid en verscheidenheid verrijkt en op de toestand en gelegenheid van iedere christen gepast. Ze zijn een geestelijk magazijn. Vindt iemand zijn hart koud en dodig? Hier kan hij vuur halen. Is iemand zwak in genade? Hier kan hij wapens vinden. Is iemand in een flauwte en aan het bezwijken? Hier kan hij geestelijke cordialen en hartsterkingen bij de hand nemen. U kunt geen toestand of gelegenheid opnoemen of er is een Psalm die daarop past.

1. In geval van ziekte. *De Heere zal hem ondersteunen op het ziekbed; in zijn krankheid veranderd Hij zijn ganse leger*, Psalm 41: 4. En zeker, dat bed moet vanzelf zacht zijn, als God het veranderd en opmaakt. Dan ondervindt men wat Asaf zegt: *bezwijkt dan mijn vlees, zo is God de Rotssteen mijns harten*, Psalm 73: 26. De Septuaginta vertaald het: *Hij is de God van mijn hart*.
2. In geval van smaad. *Al mijn wederpartijders ben ik tot een smaad geworden*, Psalm 31: 12. *Maar ik vertrouw op U, o Heere; ik zeg: Gij zijt mijn God*, vers 15. *Geloofd zij de Heere, want Hij heeft Zijn goedertierenheid aan mij wonderlijk gemaakt, mij voerende als in een vaste stad*, vers 22. Hier wordt enige zonnenschijn van achter de zwarte wolken zichtbaar.
3. In geval van onbillijke behandeling van vrienden. *Want het is geen vijand die mij woont, anders zou ik het hebben gedragen; maar gij zijt het, o mens, als van mijn waardigheid; mijn leidsman, en mijn bekende; wij die tezamen in de zoetigheid heimelijk raadpleegden*, Psalm 55 vers 13 - 15. Hier wordt de kwaal genoemd en in vers 23 de remedie: *werp uw zorg op den Heere*. In het Aramees staat er: *werp uw hoop*. De Septuaginta vertaalt het: *werpt uw zorg*. Anderen lezen: *werp uw lasten*. God is almachtig, daarom *kan Hij helpen*; Hij is genadig, daarom *wil Hij mij helpen*. *Hij zal u onderhouden*; zie daar Gods belofte en Zijn verbintenis tot uw verzekering.
4. In geval wanneer wij van onze vijanden omsingeld zijn. Er is een Psalm die op deze toestand past. *O Heere, hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd! Velen staan tegen mij op*, Psalm 3: 2. Maar daarop volgt: *ik lag neder en sliep*, vers 6. David was van zijn vijanden belegerd maar kon toch rustig neerleggen en slapen op het zachte kussen van een goede consciëntie. *Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezzen*, Psalm 27: 3. De reden waarom, zegt David in vers 5: *Hij versteek mij in Zijn hut ten dage des kwaads. Hij verbergt mij in het verborgene Zijner tent*. God verbergt mij zó zeker alsof ik in de heilige plaats van Zijn heiligdom was, waar niemand dan de priester mocht komen.
5. In geval van armoede. Indien de toestand van een christen zo laag is dat hij evenals de weduwe niet meer dan een handvol meel in de kruik en een weinig olie in de fles heeft, volgens 1 koningen 17: 12. Ook dan is er een Troostpsalm. *Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denk aan mij*, Psalm 40: 18. *Ik zal haar kost rijkelijk zegenen; haar nooddruftigen zal Ik met brood verzadigen*, Psalm 132:

15. Zie hier de dauw van zegeningen neerdruppelen! *De Heere is mijn Deel*, zegt David in Psalm 119: 57. Zie hier grote rijkdom in armoede. Wat nood is er als het water in de fles op is, maar er een bornput bij de hand is?
6. Indien de zonde door de kracht der verzoeking bij een kind van God de overhand krijgt, ook dan is er een Troostpsalm. *Ongerechtighe dingen hadden de overhand over mij; maar onze overtredingen, die verzoend Gij*, Psalm 65: 4. Het woord in het Hebreeuws betekent zoveel als: *Gij zult ze verbergen*. Het ziet op de genadestoel, de ark, die met de vleugels van de cherubijnen overdekt was. Zo zijn de zonden van de Godzaligen, als zij zich ervan bekeerd hebben, met de vleugels van de genade en barmhartigheid bedekt.
7. In geval wanneer iemand bidt maar niet spoedig verhoord wordt. *Ik ben vermoeid van mijn roepen. Mijn ogen zijn bezweken, daar ik ben hopen op mijn God*. Psalm 69: 4. Maar in dezelfde Psalm zuigt hij de borst der vertroosting: *de Heere hoort de nooddriftigen en Hij veracht Zijn gevangenen niet*, vers 34. Willen wij de vrucht genieten voordat ze rijp is? Als de genade rijp is dan zullen wij ze ontvangen. Behalve dat, indien wij wat moeten wachten zal het ons niet schaden. Wij zenden de goudvloot van het gebed naar de hemel. Hoe langer deze vloot wegblijft, hoe aangenamer en rijker haar retour zal zijn. David ondervond het zo. Daarom neemt hij zijn treurzak af en doet het gewaad des lofs aan. *Ik zal Gods Naam prijzen met gezang*, vers 31.
8. In geval van verlating. Dit is als een vergiftige pijl die het hart verwondt. Hiertegen is ook een Troostpsalm. *De Heere zal Zijn volk niet begeven en Hij zal Zijn erve niet verlaten*, Psalm 94: 14. Deze tekst is als een ster in de donkere nacht, of als de planken en stukken van het schip waarop Paulus en de anderen behouden aan land kwamen, Handelingen 27: 44. God kan Zijn liefde voor Zijn kinderen wel verbergen, maar Hij zal die niet wegnemen. Hij kan Zijn voorzienigheid jegens hen wel verwisselen, maar Hij zal Zijn voornemen niet veranderen.
9. In geval van de dood is er een Psalm van verkwikking en verlevendiging. *Al ging ik in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen*, Psalm 23: 4. De prikkel en het vergif van deze slang is weggenomen. *Gij zijt met mij; met Uw macht om mij te ondersteunen, met Uw genade om mij te heiligen, met Uw liefde om mij te troosten. Uw stok en uw staf die vertroosten mij*. Ik heb de staf der beloften in de hand van mijn geloof. Daarmee kan ik wandelen door de duistere ingangen van de dood.

Zo kunnen de Psalm van David evenals Davids harp in iedere toestand bespeeld worden om de boze geesten van bitterheid en moedeloosheid te verdrijven van een christen. Tot zover van de Psalmen in het algemeen.

Nu kom ik tot de tekstwoorden. ***Word ik wakker, zo ben ik nog bij U.***

En hier hebt u een schilderij en beeld van een Godzalige ziel uitgebeeld in levendige kleuren: *hij is gedurig bij God*. Dat was Davids geluk en zegen dat hij boven het gewone volk leefde, niet alleen in zover hij hoger was in macht en waardigheid als een koning, maar ook voor zover hij hoger was in genegenheid en werkzaamheid. Hij had zijn hart en hoop verheven boven de wereld. *Ik ben gedurig bij U*.

De Godgeleerden geven verschillende redenen waarom David *een man naar Gods hart* genoemd wordt. En zeker, dit is geen van de minste, omdat zijn hart zo hemels was in alles wat met Gods natuur en wil het meest overeenkomt. *David was een man die, volgens een gezegde van Ambrosius, in de wereld bóven de wereld leefde*. Zo haast hij ontwaakte stapte hij in de hemel. David was een heilige zoals een serafijn; hij was een sterfelijke engel. Hij raakte evenals een rechte Paradijsvogel zelden met zijn voet op

de grond. Hij was het minst alleen wanneer hij meest alleen was. Werd hij wakker, dadelijk was hij bij zijn God. En dit was niet alleen bij vlagen zo, maar het was een vaste gestalte van zijn hart. *Ik ben nog*, of *gedurig bij U*. De pols van zijn ziel sloeg gedurig naar God. Een huichelaar mag een schijn van Godzaligheid hebben die weer haast overgaat, Job 27: 10. Maar de gestalte van Davids hart was hemels: *ik ben gedurig bij U*. Niet zo, alsof Davids gedachten nooit van God afgewend en ergens anders naartoe getrokken werd. Het oog altijd op God gericht te hebben is de staat van de Godzaligen in de hemel. Maar David was gedurig bij God, omdat zijn hart tot God geneigd en gebogen was. Zijn hart stond evenals een naald in een kompas altijd hemelwaarts gekeerd. En vervolgens omdat hij meer bij God dan ergens anders was. Zoals wij gewoon zijn te zeggen, *dat iemand in zijn huis leeft*. Niet dat hij voor een bepaalde gelegenheid of noodzakelijkheid soms niet ergens anders zou wezen, maar wij zeggen: hij leeft daar, omdat iemand daar het meest aanwezig is.

De tekstwoorden geven ons deze lering: ***het is de zoete gestalte van een begenadigde, gedurig bij God te zijn. Word ik wakker, zo ben ik nog bij U.***

David ontwaakte in de hemel. Hij was altijd Boven. Wij lezen in de oude wet, dat alle kruipende gevogelte, die op vier voeten gaan, onrein en verfoeilijke was. Maar dat het gevogelte dat vleugels had om te vliegen en schenkelen om daarmee op aarde te springen rein geacht werd, Leviticus 11: 20. Degenen die met hun ziel altijd op aarde kruipen zijn onder de onreine vogels; ze zijn een verfoeisel voor God. Maar zij die schenkels en vleugels der genade hebben om naar Boven te vliegen, die gedurig bij God zijn, die zijn rein en dierbaar in Gods ogen.

Tot meer verduidelijking van deze leer zullen wij deze drie dingen wat nader overwegen en openen:

- 1. Wat het is, bij God te zijn.**
- 2. In welke zin een ziel bij God is.**
- 3. Waarom een begenadigde ziel bij God is.**

1. Wat het is, bij God te zijn.

In het algemeen is het een zoete gemeenschap met God te onderhouden. *Onze gemeenschap is met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus*, 1 Johannes 1: 3. In het gebed spreken wij met God; in het sacrament kust Hij ons met de kussen Zijnsmonds. Daar geeft Hij ons het geheim zegel van Zijn liefde. Toen

2. In welke zin kan een ziel gezegd worden bij God te zijn?

Ik antwoord: de ziel leeft bij God op vijfderlei wijze.

1. Door beschouwing. Zo verstaat Ainsworth deze tekst. *Ik ben bij U, door Goddelijke overdenking*. Davids gedachten lippen gedurig naar God. Zoals er staat in vers 17: *hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten*. Davids hart was een geestelijke Muntplaats. Het was meest goud dat hij muntte. Zijn meeste gedachten waren hemels. De gedachten zijn als passagiers en reizigers in de ziel. Davids gedachten reisden steeds naar het Jeruzalem dat Boven is. In al Davids gevaren was God gedurig bij hem. In Davids meditatie was David gedurig bij God. Annaxagoras zei, *dat hij geboren was om de hemel te aanschouwen*. Zo is een christen gedurig bij God en de overdenking van Zijn heerlijkheid. Zijn gedachten zijn al vertrokken en op reis.

2. De ziel is al bij God door begeerte en verlangen. Zijn anker ligt vast in de hemel, Hebr. 6: 19. Daarheen vaart hij door de zeilen van begeerte en verlangen. David schoot als met een pijl door heilige begeerten, zijn hart tot in de hemel. Hij had een

sterk verlangen en een trek naar God. Evenals Asaf zegt in Psalm 73 vers 25: *wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op der aarde*. David zegt niet, dat hij niets op aarde had, want hij had een kroon en een scepter, maar dat hij niets op de wereld begeerde nevens God. *Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot u, o God*, Psalm 42: 2. De natuurschrijvers zeggen dat een hert een dorstig beest is vooral als het door de jagers wordt achtervolgd en nagejaagd. Dan staat zijn lichaam als in brand en moet water hebben om het vuur te blussen. Zo schreeuwt een Godzalige ziel naar de verversende en verkwikkende stromen van Christus' bloed. Deze begeerten van een christen zijn recht gesteld, hij begeert zowel gelijkvormigheid met Christus in genade als gemeenschap met Hem in heerlijkheid. Hij begeert de Zon der Gerechtigheid niet alleen vanwege Zijn verkwikkende stralen, maar ook om de genezing onder Zijn vleugels. Hij begeert niet alleen Christus' tegenwoordigheid, maar ook Zijn Beeld. Hij zegt: *Heere, geef mij U Zelf, opdat ik heiliger mag zijn. Wat zou ik met dit onheilig hart in de hemel moeten doen? Welke gemeenschap zou ik met God en de engelen kunnen hebben?* Zo is een ziel bij God door verlangen en begeert niet alleen genade maar ook de genadegaven.

3. De ziel is bij God door liefde. Waar iemands liefde is, daar is hijzelf. Wat een toegenegenheid en uitbreiding van hart is er tot wat wij liefhebben! Bonaventura noemt de liefde *de vleugel van een ziel*. Op deze vleugel vloog David naar de hemel. *Ik ben gedurig bij U*. De liefde heeft deze eigenschap dat ze verenigt wat door afstand van elkaar gescheiden is. Liefde vestigt het hart op het voorwerp. Zo omhelsde de liefdezieke bruid Christus, haar Bruidegom in haar genegenheid, hoewel zij Hem niet kon zien. *Hebt gij Dien gezien, Die mijn ziel liefheeft?* Hooglied 3: 3. Waar haar oog niet kon komen, was haar liefde. *Christus, mijn Liefde is gekruist*, zegt Ignatius. Zoals Christus aan het kruis werd genageld zo is Hij ook aan het hart van een christen gehecht. Een oprecht heilige woont op twee plaatsen, evenals de stam van Manasse; de helft van de stam woonde aan deze kant van de Jordaan en de andere helft aan de andere kant in het Heilige Land, Jozua 1: 14. Zo is het ook met een heilige, voor de helft is hij nog aan deze kant maar voor de andere helft al in het Heilige Land. Zijn vlees is nog op aarde, maar zijn hart in de hemel. Wat van Paulus wordt gezegd, mag ook van een oprecht christen gezegd worden: *of het geschied is in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet*, 2 Korinthe 12: 2. Het is moeilijk te zeggen of hij in het lichaam of buiten het lichaam verblijft. Zijn liefde is al in de hemel. Hij voelt zich thuis bij de Boom des levens. Het vuur der liefde doet het hart hoog, tot in de hemel opstijgen.

4. De ziel is bij God door het geloof. Ongelovigheid wordt *een onttrekken van God* genoemd, Hebreeën 10: 39. En het geloof is *een toegang tot God*, vers 22. Door het oog des geloofs met de verrekijker van een belofte kijken wij tot in de hemel. Het volk van Israël stond in de Buitenhof van de tempel, maar de priester ging binnen de voorhang, in het Heilige der heiligen. Zo staan ook onze lichamelijke zinnen in het buitenhof, maar het geloof treedt binnen de voorhang. Het ziet Christus bekleed met de rok van onze natuur, gezeten in Zijn heerlijkheid ver boven de engelen. Het geloof omhelst Christus. Augustinus vraagt: *hoe zal ik een lange arm maken om Christus in de hemelen te bereiken?* Het antwoord ligt klaar: geloof Hem en u hebt Hem gegrepen. Het geloof is een gouden gesp die ons aan Christus verbindt. Door het geloof doen wij Christus aan als een kleed. Door het geloof nemen wij Christus aan en koken Hem tot spijs voor ons geestelijk voedsel. Door het geloof worden wij in Christus ingeënt als ranken in de wijnstok. Zeker, het leven van een gelovige is buiten

zichzelf; hij leeft meer in Christus als in zichzelf, zoals een straal vanuit de zon voortkomt en een boom in de wortel leeft. Wat Juda van zijn vader Jakob zei, *dat zijn ziel en leven aan de ziel van die jongeling verbonden was*, zo is ook het leven van een gelovige ziel verbonden aan Christus, Genesis 44: 30. En zo is een Godzalige bij God door het geloof.

5. Een christen is bij God in zijn gehele levenswandel. Niet alleen zijn hart maar ook zijn wandel is in de hemel. Onze handel en wandel is in de hemel en wij wandelen daar als burgers van die stad. Van Christus wordt gezegd, *dat Zijn aangezicht was als reizende naar Jeruzalem*, Lukas 9: 53. Een oprecht christen moet uit zijn gezicht gekend worden. Dat wil zeggen, zijn uitwendige handel en wandel moet een aanwijzing geven dat hij reist naar Jeruzalem dat Boven is. Socrates werd gevraagd waar hij vandaan kwam. Hij gaf tot antwoord: *dat hij een burger van de wereld was*. Een ware heilige is een burger van de hemel. Uit zijn spraak, zijn gewoonten en zijn gelaat moet bekend zijn waar hij thuishoort. Er is een soort engelen klaarheid in zijn gezicht. Hij blinkt in heiligheid zoals Mozes gezicht blonk toen hij met God op de berg was geweest. Hij doet ook gedurig engelenwerk. *Zijn leven is*, volgens het woord van Chrysostomus, *werkelijk een hemel op aarde*. Noach wandelende met God, Genesis 6: 9. In dit opzicht is een Godzalige gedurig bij God. En al is het dat hij veel aanstoot en moeilijkheden op de weg ontmoet, echter houdt hij gedurig zijn koers vast.

Zo hebben wij dan gezien in welke zin een Godzalige ziel gedurig bij God is. Een arend kan soms op een lage tak zitten, maar haar nest maakt ze in de hoogte. Een christen wandelt hier beneden wel op aarde, maar zijn nest is in de hogere Rots Christus gebouwd. De maan wordt ook in het water gezien, maar zij is in het uitspansel geplaatst. Zo wordt een christen hier beneden gezien, maar hij is boven bij zijn God!

3. Het derde punt is: waarom een Godzalige ziel gedurig bij God is.

Er zijn vijf redenen waarom dit zo is.

1. Vanwege de aard der genade. De genade voort een ziel omhoog tot God. De genade is als een vuur; die liefdevlam verteert het merg der aardsgezindheid. Het is de aard van het vuur naar boven te stijgen. U, die op de aarde ligt en als een slang het stof van de aarde likt, of als wormen in slijk en een slijm van de wereld wroet, och, had u dat nieuwe heilige beginsel van genade in u! Uw ziel zou dan in heilige vlammen omhoog stijgen. U zou opvaren met vleugelen gelijk de arenden, Jesaja 40: 31. Had u een scherp ziend oog des geloofs om Christus te zien, u zou terstond de snelle vleugel van begeerte hebben om naar Hem toe te vliegen.

2. De ziel ontvangt een magnetische kracht van de Heilige Geest. De Geest heeft niet alleen een zielzuiverende maar ook een zielverheffende kracht. Zoals de zon de mistdampen uit de aarde optrekt, zo trekt de Geest het hart naar God. *De Geest hief mij op*, Ezechiël 3: 14. Al is er genade in het hart, wat gedurig omhoog wil vliegen, echter is er ook veel verdorvenheid die ons naar beneden trekt. Een christen wordt in dit leven aangedreven en teruggehouden. De genade drijft hem aan op de weg naar de hemel en de verdorvenheid houdt hem ervan terug. Nu, de Geest komt en trekt het hart op tot God. Dit is een sterker kracht dan wanneer u zou zien dat de zon een molensteen op zou trekken.

3. Een begenadigde ziel is gedurig bij God omdat Hij het Middelpunt is van de ziel. Waar zou een ziel anders heengaan dan naar haar middelpunt? Zolang het hart aards is, schudt en trilt ze zoals de naald van een kompas, totdat het tot God keert. Augustinus zegt: *ons hart is onrustig totdat het rust vindt in God*. God is eigenlijk de Kring waar een ziel in omloopt. Schoolgeleerden zeggen: God is het enige Rustpunt. Een christen rust in God, zoals een bij in de bijenkorf en een vogel in zijn nest. *Mijn ziel keer weder tot uw rust*, Psalm 116: 7. Noachs duif was nooit gerust totdat ze in de ark kwam. De ark was een type van Christus.

4. Een begenadigde ziel is gedurig bij God vanwege die dierbare relatie en betrekking die zij op God heeft. Hier komen al de graden van maagschap bijeen. God is onze Vader, Johannes 20: 17. Waar zou het kind anders willen zijn dan bij zijn Vader? God is onze Man, Jesaja 54: 5. Waar zou een vrouw anders willen zijn dan bij haar man? Hij is onze Vriend, Johannes 15: 15. Nu, vrienden zijn graag bij elkaar. God is onze Rots, 2 Samuël 22: 2. Waar zouden Christus' duiven anders willen leven dan in de kloven van deze Rots? God is de Schat van de heiligen. Nu, waar iemands schat is, daar zal ook zijn hart zijn.

5 Een Godzalige ziel is gedurig bij God uit oorzaak van die voortreffelijke eigenschappen die in God zijn.

(1). **Zijn volheid.** Iedereen is graag bij een volle fontein. *Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou.* Merk op, van Christus wordt niet alleen gezegd te zijn, dat Hij een volheid bezit in concreto (in Zichzelf), maar ook een volheid in abstracto (in mededeelzaamheid). Ja, in Hem woont ál de Volheid. Een vat kan vol water zijn, maar water is niet ál de volheid, want het is geen wijn. Een kast kan vol zilver wezen, maar dat is niet alle volheid, want er liggen geen paarden in. Maar in Christus woont alle volheid. Hij is brood om ons te versterken; wijn om ons te verkwikken en te troosten; goud om ons te verrijken. Hij is Alles en in allen, Colossensen 3: 2. Zo is er een verscheidenheid van alle volheid in de Heere Jezus. O christenen, wat hebt u nodig? Ontbreekt u levendmakende genade? Christus is de Vorst des levens. Ontbreekt u genezende genade? Christus heeft een medicijn van Zijn eigen bloed gemaakt om u te genezen. Ontbreekt u reinigende genade? Er is een vat van Zijn bloed om u te wassen. *Het bloed van Jezus Christus Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde*, 1 Johannes 1: 7. De poëten spreken over hun Aonia en Castalia, fonteinen waarvan zij zeggen dat hun godinnen zich daarin gewassen hebben. Laten zij niet spreken van hun schoonheid, want de wateren die uit Christus zijde vloeien zijn reiner en zuiverder. Plinius zegt *dat de waterleidingen van Rome een wereldwonder zijn*. Och, had hij de heilige waterleidingen en stromen van Christus' bloed gekend, hoe verwonderd zou hij gestaan hebben! Nu, verwondert gij u dat een ziel gedurig bij Christus is, daar al de Volheid in Hem is?

Ja, dat is nog niet alles. De apostel gaat verder: *het is des Vaders welbehagen, dat in Hem al de volheid wonen zou.* *Wonen*, wil zeggen, de duurzaamheid van deze volheid; ze is niet vergankelijk maar eeuwigdurend. Deze volheid is niet in Christus als water in een pijp. Een pijp kan vol water zijn, maar het blijft daar niet in. Het water woont niet in de pijp. Maar deze volheid woont in Christus zoals het licht altijd in de zon blijft. Christus' volheid is een onuitputtelijke volheid. Wat kan er meer gezegd worden? Ja, de apostel trekt het nog hoger op: *in Hem woont al de volheid der Godheid*. Al had Christus al de volheid van de schepping, alle schatten van de aarde, de heiligheid van de engelen, dat zou een ziel niet kunnen

verzadigen. In Hem woont de volheid der Godheid; de rijkdommen der Godheid zijn in Hem. En in Hem is de mededeelzaamheid van deze gezegende volheid, in zover als die ontvangen kan worden. Dát is wat de ziel verzadigd en boordevol maakt. Als er zulk een volheid in God is, dan is het toch geen wonder dat een begenadigde ziel begeerte heeft om bij God te zijn?

- (2). **Zijn lieflijkheid.** *God is liefde*, 1 Johannes 4: 19. Iedereen is graag bij iemand waar hij de meeste liefde van krijgt. De Heere maakt Zichzelf dikwijls in een van Zijn instellingen bekend aan de ziel, zoals Hij ook deed aan Zijn discipelen in de breking des broods, Lukas 24: 35. Hij openbaart Zichzelf in de vertroosting van Zijn geest, die *zó* zoet en *zó* zielsverzadigend zijn, dat ze alle verstand te boven gaat. Verwonderd gij u dan dat de ziel aangedreven wordt met zo 'n sterke begeerte tot God? Zeker, als een ziel niet gedurig bij God is, met eerbied gesproken, dan blijft die te lang bij God vandaan. God geeft zulke juwelen en sieraden van Zijn liefdetekenen dat de ziel niet anders wenst dan altijd bij God te zijn.

Nuttigheden.

Eerste nuttigheid tot onderwijs.

Dit toont ons een kunst hoe wij in de hemel zijn, voordat onze tijd daar is, namelijk *door gedurig bij God te zijn*. Een goed christen begint zijn hemel hier. De genade brengt hem in het Paradijs Gods. Elia liet zijn mantel achter, maar hij werd opgenomen in een vurige wagen. Zo is het ook met een heilige. De mantel van zijn vlees blijft achter, maar zijn ziel wordt in een vurige wagen van liefde opgenomen.

Tweede nuttigheid tot bestraffing. Deze bestaat in twee delen.

1. Dit bestraft en overtuigt degenen die nooit bij God zijn. Die zonder God in de wereld leven, Efése 2: 12. Het wordt gesteld als een kenteken van een goddeloze, dat zijn gedachten niet bij God zijn, Psalm 1: 4. Nooit denkt hij aan God als met schrik en beven zoals een gevangene denkt aan de rechter en de rechtszaak. Hier zijn twee soorten zondaars te bestraffen.

- (1). Die altijd aan hun zonden denken. Een kind van God hoewel de zonde bij en met hem is, echter is hij niet bij of met de zonde; namelijk zijn wil is tegen de zonde. *Hetgeen ik doe, dat ken ik niet*, Romeinen 7: 15. Hij zou deze slang graag in het vuur werpen. Hij wil de zonde wel verlaten, maar de zonde wil hem niet verlaten. Hoewel de zonde bij en met hem is, is hij echter niet bij of met de zonde. Maar een goddeloze en zijn zonde zijn twee minnaars die elkaar kussen en omhelzen. Een goddeloze is een werker der ongerechtigheid. Evenals een ambachtsman, die zijn handel in zijn winkel met lust waarneemt.
- (2). Die altijd met hun gedachten bij de wereld zijn. Het wordt als een wonder beschouwd wanneer een diamant in een goudmijn gevonden wordt. Het zou nog groter wonder wezen als Christus, die Parel van grote waarde, in een aards hart te vinden is. De wereld is die grote Diana, die de mensen eren. Zij bedenken aardse dingen. Ze zijn evenals de struisvogels die wel vleugels hebben, maar vanwege de zwaarte van hun lichamen niet omhoog kunnen vliegen. De meeste mensen zijn met hun dikke aardse slijk *zó* overladen en bezwaard, dat ze niet omhoog kunnen vliegen. Ze zijn evenals Saul, ze versteken zich tussen de vaten, 1 Samuël 10: 22. Of zoals Sicera, wiens hoofd aan de aarde vastgepind werd. Zo zijn hun harten ook aan de aarde vastgenageld. Absaloms schoonheid stal het hart van de mannen Israëls, waardoor zij hun koning kleineerden. De betoverende schijn van deze wereld steelt de harten van de mensen weg bij God. Het is droevig als een man zijn vrouw een juweel stuurt en de vrouw er zo verzot op wordt dat ze haar man

vergeet. Staat en vermogen op aarde behoort een magneet te zijn om de mensen dichter bij God te trekken, maar ze zijn dikwijls als een molensteen om hun ziel in de hel te doen zinken. Een matig gebruik van deze dingen heeft zijn nut, maar het misbruik is gevaarlijk. Een bij kan een weinig honing zuigen, maar valt ze in een honington, dan sterft ze. Christenen moeten de wereld afsterven en toezien dat de wereld hun hart niet in bezit krijgt. *Als het vermogen overvloedig aanwast, zet er uw hart niet op*, Psalm 62: 11. Water is nodig voor een schip om de haven binnen de zeilen maar als het water in het schip komt zal het schip als men het niet leeggepompt en het lek stopt, zinken en te gronde gaan. Zo zijn de rijkdommen nuttig en dienstig op onze reis. Wij zeilen daarmee met meer troost en moed door de moeilijkheden en gevaren van deze wereld. Maar als wij dat water in ons schip krijgen, indien onze harten met de liefde tot rijkdom wordt ingenomen, dan zullen ze ons doen verzinken in verderf en ondergang, 1 Tim. 6: 9.

2. Hier zijn in de tweede plaats te bestraffen en te overtuigen degenen die zelden bij God zijn. Ze zijn wel soms bij God, maar niet gedurig bij God. Een schelpvis, zoals de natuurkundigen schrijven, heeft zo weinig leven in zich en beweegt zó traag dat het moeilijk is te zeggen of ze een plantaardig of een dierlijk leven bezit. Zo kan ook van christenen gezegd worden: een beweging naar de hemel is zó traag en ongestadig dat wij moeilijk te weten kunnen komen of het leven der genade in hen is of niet. Zelden zijn zij bij God. *Gij hebt uw eerste liefde verlaten*, Openbaring 2: 4. Iemand merkt hierover op: *dan teert een heilig gemoed uit*. Veel belijders hebben hun familiale omgang met God bijna verloren. Er was een tijd dat zij onder een preek konden wenen, maar die wellen zijn nu gestopt. Er was een tijd dat ze teer en gevoelig waren over hun zonden. Het kleinste haartje deed het oog wenen, de minste zonde kon de consciëntie doen slaan, maar nu kunnen ze het vergif der zonde verdragen. De tijd was er dat ze schrokken en beefden voor de dreigementen van het Woord. Nu kunnen ze evenals de Leviathan, *de drilling der lans belachen*, Job 41: 20. Er was een tijd dat ze de sabbat *een verlustiging noemden*, Jesaja 58: 13. Het was de koningin der dagen. Met welk een blijdschap waren zij gewoon om op die dag te gaan onder de stralen van de Zon der gerechtigheid! Welke zuchten, trekken en verlangen hadden hun ziel naar God! Hoe waren hun hartstochten en genegenheden gevleugeld! Maar nu is bij hen alles veranderd. Nu zeggen ze: *zie, wat een vermoeidheid!* Maleachi 1: 13. Er was een tijd dat ze vermaak schepten in het Woord, als een spiegel die de ogen van hen die daarin keken verlichten. Maar dit wordt nu aan de kant gelegd; zelden kijken ze in deze spiegel. Er was een tijd dat ze sterk konden roepen in het gebed, maar nu zijn de vleugels des gebeds gekort. Ze komen als koele vrijers tot God. Hun begeerten, uitgesproken met hun lippen zijn zo flauw dat het lijkt alsof ze God willen leren om te weigeren. Ach, waarom hebt gij uw gemeenschap met God verlaten? *Welk onrecht hebben uw vaders aan Mij gevonden, dat ze ver van Mij geweken zijn?* Jeremia 2: 5. Laten de christenen dit met droefheid ter harte nemen. *Gedenk waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeert u en doe de eerste werken*, Openbaring 2: 5. U verkeert in een geestelijke slaapziekte. Och, geef uzelf geen rust totdat uw hart tot die hemelse gestalte van David opgetrokken wordt. Dat u ook weer met David kunt zeggen: *word ik wakker, dan ben ik nog bij U*. Dit brengt ons nu tot

De derde nuttigheid, tot vermaning.

Deze is voor hen die belijden dat zij christenen zijn, om hen op te wekken tot navolging van dat gezegend voorbeeld in onze tekst, *om gedurig bij God te zijn*. U kunt nooit naar de hemel gaan als u sterft, tenzij dat de hemel hier begint. De kerk in

de Openbaring, heeft een kroon van 12 sterren op haar hoofd en de maan onder haar voeten, hoofdstuk 12: 1. Christus wordt niet gevonden in de aardse voren, maar op de hoge spitsen. Nu, opdat ge uw hart van deze dingen hier beneden los mag krijgen om gedurig bij God te zijn, zal ik alleen twee motieven voor leggen.

1. *Bedenk hoe onwaardig het voor een christen is zijn hart op de wereld te zetten.*

- (1). Het is voor zijn ziel zo onwaardig. De ziel is met eer verwaardigd, het is een kostbare munt, daar een Goddelijk Beeld en opschrift opgeslagen ligt. Daardoor is ze bekwaam om met God en engelen gemeenschap te hebben. Is het dan niet ver beneden de mens, de genegenheden en werking van deze uit de hemel geboren ziel, te besteden in aardse en nietige dingen? Het is evenals iemand die een vuile zak met goud borduurt, of een diamant in een lemen ring zet.
- (2). Het is onbetamelijk vanwege zijn belijdenis. *Zoudt ge u grote dingen zoeken, Jeremia 45: 5.* Wat zoekt u Baruch? U bent een Godzalig man, een Leviet! Och, hoe onbetamelijk is het voor iemand die zijn hoop op de hemel heeft, maar zijn hart op aarde is. Het is evenals een koning die zijn troon zou verlaten om de ploeg te trekken; evenals iemand die een goudmijn zou verlaten om in een zandhoop te delven. Een kievit heeft een kroon op haar hoofd maar zij eet gras. Een gepast zinnebeeld van hen die een blinkende kroon van uitwendige belijdenis op hun hoofd dragen maar de dingen van beneden gretig inslokken. Christenen moeten zichzelf verzaken en mogen zichzelf geen schande aandoen. Zij behoren nederig, maar niet verachtelijk te zijn. Indien Alexander de Grote niet wilde oefenen in de Olympische loopbanen omdat het beneden zijn staat was - koningen hebben die gewoonte niet om in de loopbaan te lopen - zullen dan degenen die het heilig zaad en erfgenamen van de heerlijkheid zijn, zichzelf zo vernederen door al te heftig deze nietige dingen na te jagen?

2. *Het tweede motief is, bedenk dat bij God te leven een zeer heerlijk en voortreffelijk leven is.* Dit blijkt uit de vier volgende zaken.

(1). Gedurig bij God te zijn is het al het aller-edelste leven. Het is zo ver boven het leven van een redelijk mens als de reden is boven het leven van een plant. Een oprecht christen is een ster in de hoogste hemelkring. Hij ziet niets minder dan een kroon. De genade brengt de hoogste gedachten, vorstelijke aandoeningen, een soort hemelse eer en staatsie in de ziel. Genade verheft boven zichzelf. Ze maakt hem als Kaleb, een man van een andere geest. Hij leeft in de hoogte, zijn gedachten verkeren onder de engelen en bij de geesten der volmaakt rechtvaardigen. Nu, wat dunkt u, is een leven bij God niet het aller-edelste leven? De schoolgeleerden vergelijken de ziel van de mens bij een vogel die met haar vleugelen omhoog vliegt. Zo vliegt een ziel met haar vleugelen der genade omhoog en neemt een gezicht van de hemel.

(2). Gedurig bij God te zijn is een aller-genoegzaamst leven. Er is niets op deze wereld wat dit geven kan. *Al de beken lopen in de zee, nochtans wordt de zee niet vol,* Spreuken 1: 7. Laten alle gouden stromen van wereldse vermaken in het hart van een mens lopen, het hart wordt echter niet vol. Druk de levensgeesten en de kern uit heel het schepsel en het zal niet anders dan schuim zijn: *ijdelheid der ijdelheden.* Maar in God is een zalige vergenoeging. *Mijn ziel zal met smeer en vetigheid verzadigd worden,* zegt David in Psalm 63: 6. Hier is een bijenkorf voor de zoetheid, een spiegel der schoonheid, een magazijn van allerlei rijkdom. *Hier is de beek der wellusten,* waar de ziel met oneindig vermaak zich in baden kan, Psalm 36: 9. Deze beek heeft een fontein: *want bij U is de Fontein des levens,* vers 10. Zal dit geen vergenoeging geven? Het is een aangename opmerking van Picus Merandula dat God in de

schepping van de wereld water gaf aan de vissen, de aarde aan de beesten, de lucht aan de vogels, maar daarna de mensen schiep naar Zijn, Beeld, opdat de mensen kunnen zeggen: *Heere, er is nevens U niets op aarde wat ik begeer. Wat kan mijn ziel begeren anders dan gedurig bij U te zijn?* “Wien heb ik nevens U in den hemel, nevens U lust mij ook niets op aarde!” Psalm 73: 25.

(3). Gedurig bij God te zijn is het aller-troostrijkste leven. Wat een liefelijke muziek en zoete harmonie zijn er dan in de ziel! Hoe hoger een vogel vliegt hoe liefelijker zij zingt. Hoe hoger de ziel zich verheft boven de wereld hoe zoeter haar vreugde is, hoe meer het hart ontstoken wordt in het gebed, hoe meer de ziel opgewekt wordt in heilige meditatie en overdenking! Welk een blijdschap en vrede vindt men dan in het geloven, Romeinen 15: 13. Deze vruchten zijn de honingstromen die uit de Rotssteen Christus vloeien. Nu dan, zeg mij, is het dan niet troostrijk in de hemel te zijn? Die gedurig bij God leeft, draagt de hemel in zijn hart. Hij heeft zulke voorsmaken en proeven van Gods liefde, die al de beginsels van de hemel zijn. Hoe zoet moet die levensstaat zijn die ons te midden van alle beroeringen en onrust in de wereld zulk een vrede verschaft dat wij de rampen nauwelijks voelen! Dit leven verandert een gevangenis tot een Paradijs, de oven in een vreugdevuur en verandert de bitterheid des doods in zoetheid. Een ziel door genade verhoogd, kan zich verblijden als ze aan de dood denkt. De dood zal de aardse strik maar in stukken snijden en dan zal de ziel, de hemelse Paradijsvogel wegvliegen en eeuwig in rust leven.

(4). Gedurig bij God te zijn is het aller-bestendigste leven. Dit leven van gevoel zal vergaan. Eens zullen wij allen onze uitwendige troost vaarwel moeten zeggen. Deze bloesems zullen afvallen. Wij lezen *van een glazen zee met vuur gemengd*, Openbaring 15: 2. Bullinger en andere geleerde uitleggers verstaan door de glazen zee de wereld. Zeker, een gepast zinnebeeld van de wereld, want de wereld is een *zee* die zelden rustig en kalm is. En de wereld is een *glazen zee*, zo bros, als ze blinkt dan breekt ze al, als ze ons het meest toelicht mag men ze het minst vertrouwen. Dit glas is *met vuur gemengd*, om te tonen dat de wereld van een vergankelijke en verterende aard is. De rijkdommen nemen vleugels en onze relaties vliegen weg. Maar die met de vleugels der genade gedurig omhoog vliegt ontvangt een leven wat nooit eindigen zal. Hier geniet hij de beginselen van het eeuwige leven. De gelukzaligheid is de room der heiligheid. Nu, die hier gedurig bij God leeft in genade, zal ook altijd bij de Heere leven in heerlijkheid. U zult God zien in al Zijn geborduurde klederen der heerlijkheid en Majesteit. *Wij zullen Hem zien gelijk Hij is*. En dit gezicht zal zeer verrukkend en boordevol heerlijkheid zijn. O, is dit niet het beste leven? Die, wanneer hij wakker wordt bij de Heere is, die zal ook wanneer hij in de ure des doods gaat slapen, *altijd bij de Heere zijn*.

Vraag. *Hoe zal ik tot deze gezegende gestalte des harten komen, om gedurig bij God te leven?*

Tot uw antwoord dient:

1. Zie een recht besef ervan te krijgen. Het is een grote zaak om hiervan een goed en wel gesteld inzicht te krijgen. Zoek een rechtmatig oordeel van de zonde te krijgen en nu zult nooit meer dicht bij de zonde willen zijn. Probeer een welgestelde kennis van God te krijgen, en u zult gedurig bij Hem willen zijn. In God zijn alle voortreffelijkheden tegelijk. O, hoe zoet is Zijn liefde, hoe vergenoegend Zijn tegenwoordigheid! Maar zo als een schilder een dekkleed over Agamemnons gezicht schilderde, omdat hij de grootheid van zijn droefheid over het verlies van zijn dochter

Ifigenia niet kon uitdrukken, zo mag ik, wanneer ik van de heerlijke volmaaktheden Gods spreek ook een dekkleed schilderen. Geen pen noch penseel kan die ooit in haar volle glans en oneindige luister uitschilderen. De engelen zelfs moeten hier verstomd en verwonderd staan.

2. Wilt u gedurig bij God leven, waakt dan elke dag over uw hart. Sluit uw hart elke morgen bij God op en geef Hem de sleutel. Anders zal ons hart zich stilletjes wegstelen en tot ijdelheid gaan. *Heere*, zegt Bernardus, *er is niets ter wereld zo wild en zo vluchtig als mijn hart*. Houd dáár dan de wacht! Bijzonder, christenen houdt wacht over uw hart na het gebruik van de genademiddelen. Wanneer u met God in een plicht onderhandeld hebt, moet u aanvechtingen tegemoet zien. De medicijnmeesters zeggen, dat het lichaam zich zorgvuldig moet wachten wanneer men uit een badstoof komt. Want dan zijn de zweetgaten open en loopt men licht gevaar om een koude te vatten, of andere ongezondheid te krijgen. Wanneer u in het geestelijk bad van enig genademiddelen, hetzij in het horen van Gods woord of in het gebruik van de sacramenten, dan moet u bijzonder toezien dat u geen koude vat of een ander ongemak naar de ziel.

3. Ziet toe dat u in heilige plichten niet verflauwd of vertraagd. Wanneer uw lendenen beginnen los te worden en uw vorige ijver en vuur in de Godsdienst gaat zakken, zal er met der tijd zonder dat u het gevoeld, een dodigheid op uw hart komen en een droevige vervreemding tussen God en uw ziel ontstaan. Och broeders, wat zal het een zwaar werk wezen uw hart weer in de rechte gestalte te krijgen wanneer ze eens zo laag is afgelopen! Een zware steen, die tot de top van een steile berg opgeheven is, maar weer tot de voet van de berg naar beneden rolt, hoe zwaar valt het om die weer omhoog te brengen! Och, wacht u dan van geestelijke luiheid en traagheid in de Godsvrucht. De apostel vermaand ons *virig van geest te zijn*, Romeinen 12: 11. De Atheniërs vroegen regelmatig aan het orakel van Apollo *waarom hun plagen zo lang duurden?* Daarop gaf het orakel dit antwoord: *ze moesten hun offeranden verdubbelen*. Die gedurig gemeenschap met God willen houden, moeten hun Godvruchtigheid verdubbelen. Zij moeten overvloedig en krachtiger worden in het gebed. Wij lezen *dat het reukwerk op het vuur gelegd moest worden*, Leviticus 16: 13. Het reukwerk was een voorbeeld van het gebed. Dat het reukwerk op het vuur gelegd werd, daarmee werd ons afgebeeld, dat het hart van een christen in heilige plichten met vuur ontstoken moet worden. Niets is zo gevaarlijk dan uitwendige formaliteit.

4. Wilt u gedurig bij God leven, dan moet u veel in de gemeenschap der heiligen vertoeven. Veel christenen leven alsof dit grondstuk uit de geloofsartikelen is gewist. Hoe slijpt en scherpt de ene heilige de andere! Evenals onze goede bewegingen in verkeerd gezelschap uitgeblust worden, zo worden wij in de gemeenschap der heiligen verwarmd en verlevendigd. Wees dikwijls onder de specerijen dan zult u ernaar gaan ruiken.

Indien wij deze regels en hulpmiddelen ernstig waarnemen, dan zullen wij onze gemeenschap en familiariteit met God kunnen onderhouden. Dan kunnen wij met David zeggen: *word ik wakker, zo ben ik nog bij U*.

Einde.